

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Blanka ROKYTOVÁ

**SPOKOJENOST S KVALITOU ŽIVOTA
OBYVATEL MĚSTA OLOMUCE**

Diplomová práce

Vedoucí práce: RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že zadanou diplomovou práci jsem vypracovala sama pod vedením RNDr. Tatiany Mintálové, Ph.D. a veškerou použitou literaturu a internetové zdroje jsem uvedla v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne

.....

Podpis

Na tomto místě bych ráda poděkovala mé vedoucí diplomové práce RNDr. Tatianě Mintálové, Ph.D. za cenné rady a ochotu pomoci během zpracování této práce.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
Přírodovědecká fakulta
Akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Blanka ROKYTOVÁ**
Osobní číslo: **R100214**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Spokojenost s kvalitou života obyvatel města Olomouce**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod, cíle a metodika práce. Rešerše literatury. Teoretická část. Vymezení základních pojmů - kvality života. Analytická část. Vymezení území. Analýza soci-ekonomických podmínek. Výzkumná část. Dotazníkový průzkum (cíl a metodika). Charakteristika výzkumného souboru. Vyhodnocení dotazníkového průzkumu. Závěr. Seznam literatury. Seznam tabulek, grafů, obrázků. Seznam zkratk a symbolů. Přílohy

Rozsah grafických prací: Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy: 20 000 - 24 000 slov
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:

Andráško, I. (2008): Hlavné komponenty spokojnosti s kvalitou životných podmienok v mestských štvrtiach Bratislavy. In: Kallabová, E., Smlová, I. BIANCHI, G. Dá sa kvalita života merať?. Životné prostredie: revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia. 2005, roč. 29, s. 285-289
IRA, V. (2003) Územná diferenciácia vybavenosti bytov v SR ako jednej z dimenzií kvality života. České a slovenské regiony na počátku třetího milénia. Sborník 6. česko-slovenského akademického semináře z geografie. Brno, s. 20-26.
KŘIVOHLAVÝ, J.: Kvalita života. In HNILICOVÁ, H. (ed.). Kvalita života: Sborník příspěvků z konference, konané dne 25.10.2004 v Třeboni. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky, 2004. ISBN 80-86625-20-6.
OŠKOVÁ, S., STANEK, S., LALUHA, I. Kvalita života, sociálne nerovnosti a diferenciácia obyvateľstva. Sociológia. 2005, roč. 37, č. 2, s. 119-142. ISSN: 0038-0288.
MEDERLY, P., TOPERCER, J., NOVÁČEK, P. Indikátory kvality života a udržiteľného rozvoje : kvantitatívny, vícerozmerný a variantný prístup. Praha : UK FSV CESES, 2004. 117 s. ISBN 80-239-4389-8.
IRA, V., MICHÁLEK, A., PODOLÁK, P. Kvalita života a jej regionálna diferenciácia v Slovenskej republike. Životné prostredie : revue pre teóriu a tvorbu životného prostredia. 2005, roč. 39, č. 6, s. 291-294.

Vedoucí diplomové práce: RNDr. Tatiana Mintálová, Ph.D.
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: 21. listopadu 2010
Termín odevzdání diplomové práce: 10. dubna 2012

L.S.

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 21. listopadu 2010

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

QOL	Anglická zkratka Quality of life – kvalita života
ČSÚ	Český statistický úřad
OSN	Organizace spojených národů
USD	Zkratka amerického dolaru
UNDP	United Nations Development Programme – rozvojový program OSN
HDI	Index lidského rozvoje
VŠE	Vysoká škola ekonomická
MHD	Městská hromadná doprava
SLDB	Sčítání lidu, domů a bytů
EU	Evropská unie
ŽP	Životní prostředí
MHD	Městská hromadná doprava

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	6
1 ÚVOD	9
2 CÍLE PRÁCE A METODIKA	11
2.1 CÍLE PRÁCE	11
2.2 METODIKA	11
3 TEORETICKÁ ČÁST	13
3.1 HISTORICKÝ VÝVOJ KONCEPCE KVALITY ŽIVOTA.....	13
3.2 DEFINICE KVALITY ŽIVOTA	14
3.2.1 Rozsah koncepce kvality života	15
3.2.2 Objektivní a subjektivní dimenze pojmu kvalita života.....	16
3.2.3 Indikátory kvality života.....	17
3.3 MĚŘENÍ KVALITY ŽIVOTA	19
3.4 SPOKOJENOST S KVALITOU ŽIVOTA JEDINCE	21
4 ANALYTICKÁ ČÁST	26
4.1 VYMEZENÍ ZÁJMOVÉHO ÚZEMÍ	26
4.1.1 Charakteristika města Olomouce	26
5 VÝZKUMNÁ ČÁST	31
5.1 CÍL ŠETŘENÍ.....	31
5.2 METODA VÝZKUMU	32
5.3 CHARAKTERISTIKA VÝZKUMNÉHO SOUBORU.....	35
5.4 VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO PRŮZKUMU	41
5.4.1 Obecná spokojenost s jednotlivými složkami kvality života a vnímané změny kvality života obyvatel města	41
5.4.2 Spokojenost s kvalitou života z hlediska bytu/domu	67
5.4.3 Přeprava do zaměstnání.....	70
5.4.4 Dopravní dostupnost služeb a míst pro trávení volného času	71
5.4.5 Percepce kvality života a analýza jednotlivých lokalit z hlediska kvality života (životních podmínek)	78
5.4.6 Hodnocení významu jednotlivých složek kvality života a dopravní dostupnosti	83
ZÁVĚR	86
SUMARRY	88
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	89
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	92
DALŠÍ ZDROJE	95
SEZNAM PŘÍLOH.....	96

1 ÚVOD

Kořeny problematiky týkající se kvality života, sahají do dávné minulosti. K rozkvětu dochází v 90. letech 20. století, kdy zájem o tuto oblast neustále narůstá. Kvalita života se dostává do popředí v mnoha vědních oborech, geografii nevyjímaje. Zkoumá se a hodnotí kvalita života z hlediska zdravotního nebo sociálního systému nebo kvalita života na pracovišti, kvalita života obyvatel s nízkým příjmem a další. Tato práce se soustřeďuje na spokojenost s kvalitou života obyvatel ve vybraném území. Tímto územím je statutární město Olomouc. Volba tohoto tématu mi umožnila nahlédnout blíže k některým situacím a rozšířit si vědomosti o městu a jeho obyvatelích, se kterými již pátým rokem sdílím městský život, neboť zde studuji, což byl také důvod výběru právě tohoto území.

Každý člověk žije jen jednou a nikdo z nás neví, jak dlouhý jeho život bude. Proto je třeba žít naplno a každý den si vychutnávat, jako by byl poslední. Taková myšlenka však není mnohdy uskutečnitelná, neboť nám v cestě stojí určité bariéry. Proč, ale nezkusit tyto bariéry odstranit, zkvalitnit tak svůj život a přispět k vyšší spokojenosti, máme-li možnost? Náležitě pravomoce, ale i povinnosti k odstranění některých bariér má vedení města. Aby mohlo pracovat na zkvalitnění života svých obyvatel, musí nejprve vědět, v čem tkví problém. Proto je důležité komunikovat se svými občany, dát jim prostor k vyjádření a zjišťovat zpětnou vazbu. Zjistit soulad nebo nesoulad mezi požadavky uživatele (obyvatele) městského prostředí (Olomouce) a vlastnostmi tohoto prostředí.

Vzhledem ke zvyšující se nerovnosti v blahobytu a rozdělení zdrojů ve společnosti, není lehký úkol jasně definovat, zda jedinec žije nebo nežije spokojený a kvalitní život. Vnímání kvality života bude také rozdílné ze strany zdravé osoby a osoby zdravotně postižené. Ani tyto překážky a rozdílnosti mezi jednotlivci by neměli bránit možnosti spokojeného života.

Na tom, co je vlastně kvalita života a zda ji lze jednoznačně definovat, se zatím žádní odborníci neshodli. Proto existuje celá řada definic tohoto pojmu. V geografii je kvalita života vymezena jako stav společenského blaha jednotlivců nebo skupiny obyvatel, také jako vnímání kvality života nebo jeho hodnocení. Většina výzkumů kvality života se soustřeďují na životní podmínky obyvatel. Na této bázi byla postavena i tato diplomová práce. Na základě dotazníkového šetření bylo úkolem zjistit a následně vyhodnotit otázky týkající se

subjektivního vnímání kvality života, zejména ve vztahu k místu bydliště. Především jsem se zaměřila na hodnocení jednotlivých aspektů, bezprostředně spojených s kvalitou života a jejich dostupnost.

Výsledkem této práce bude souhrn popisu veškerých aspektů kvality života a jejich posouzení vzhledem k náhodně vybrané skupině obyvatel.

2 CÍLE PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíle práce

Tato práce se zabývá problematikou spokojenosti s kvalitou života obyvatel v Olomouci. Hlavním cílem diplomové práce bylo získat názory obyvatel na úroveň kvality života ve městě Olomouc, se zaměřením na spokojenost s jednotlivými složkami kvality života a významu těchto složek v místě bydliště.

Hlavní cíl práce bude naplněn prostřednictvím dílčích cílů:

- Analýza dostupnosti jednotlivých složek kvality života
- Percepce životních podmínek respondentů
- Analýza spokojenosti s bydlištěm a kvalitou života ve městě

Celá práce je provázená grafickými výstupy s výsledky za jednotlivé otázky.

2.2 Metodika

První část práce slouží k pochopení problematiky kvality života obecně. Nejdříve bylo nutné nastudování dané problematiky. Informace k této části práce byly čerpány z literárních pramenů od odborníků zabývajících se studiem kvality života. Byli to například geograf Ivan Andráško nebo ze zahraničních odborníků lze jmenovat Pacioneho. Nejdříve byl nastíněn historický vývoj koncepce kvality života a objasněna definice pojmu. Zabývala jsme se také jeho multidimenzionalitou, možnostmi měření kvality života a pojmem spokojenost. Tato teoretická část, spolu s analytickou, jež se zabývala charakteristikou vybraného území, byla mimo knižní literaturu doplněna o fakta a poznatky z internetových zdrojů. Zvoleným územím je město Olomouc. Představuje dobré podmínky pro daný výzkum vzhledem k počtu obyvatel a členění na 26 městských částí, které vykazují prvky odlišnosti v možnostech využívání jednotlivých složek kvality života. V této části nalezneme také obrázek s mapou administrativního členění města Olomouce. Ke tvorbě tohoto obrázku byl použit program ArcGis verze 9.2.

Hlavní část práce se týkala hodnocení spokojenosti s kvalitou života obyvatel v Olomouci. Za tímto účelem byl proveden dotazníkový průzkum. Sběr dat byl prováděn pomocí dotaz-

níku vytvořeného vědeckými pracovníky Katedry Geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Informace byly získány především formou rozhovoru nebo internetovou cestou. Výběr proběhl u náhodné skupiny obyvatel.

Následoval soupis a ucelení veškerých informací z odpovědí z dotazníků. Otázka po otázce byla zpracována do pracovních tabulek, se kterými se dále operovalo dle potřeb. Toto zpracování bylo časově náročné a vyžadovalo využití programu Microsoft Excel, konkrétně Microsoft Excel 2010. Pomocí stejného programu mohly být získané výsledky převedeny do grafické podoby nebo případně vyhodnoceny ve formě tabulek. Grafy a tabulky byly doplněny o informace získané z dotazníků či vlastního šetření.

Veškeré použité zdroje informací jsou uvedeny v závěru práce v seznamu použité tištěné literatury, internetových zdrojů a dalších.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Historický vývoj koncepce kvality života

Zájem o kvalitu života (QOL) má kořeny v dávné minulosti. Objevuje se již v římské a řecké mytologii, kde bývá spojována s osobnostmi Asclepia¹ aj. Koncem 30 let 20. století se objevuje zájem o nové přístupy v oblastech lidského myšlení. Konkrétním příkladem bychom mohli uvést Thorndika², jenž zavádí pojem QOL do psychologie.

Pojem kvalita života poprvé zmínil Pigou v roce 1920 v práci, která se zabývá ekonomikou a sociálním zabezpečením. Předmětem jeho výzkumu byl dopad státní podpory pro sociálně slabší vrstvy na jejich život a také na státní rozpočet. Ohlasů se však nedočkal a tento pojem byl znovu objeven až po druhé světové válce.

V Evropě se tento pojem objevil v programu Římského klubu. Jednou z hlavních aktivit této nevládní organizace bylo programované zvyšování životní úrovně lidí a jejich kvality života. Klub se zaměřoval na zkoumání a řešení problémů na globální úrovni (Vařurová H., 2006).

V 70. letech vyšlo množství publikací, které se zabývaly definováním pojmu kvalita života. Začal se rozvíjet odborný zájem o kvalitu života. Hlavním problémem bylo stanovení indikátorů skutečné QOL, což bylo společné pro všechny pokusy definic. Tyto snahy vyústily k založení časopisu „Zkoumání sociálních indikátorů“, který od roku 1974 vycházel v USA a Nizozemí. To zahrnovalo především orientaci na měření individuálního nebo společenského blahobytu (Gauthier D., Figueroa R., Patiño L., 2005).

Výrazněji se problematika kvality života dostala do popředí zejména ze dvou příčin. Jednou z nich byl ekonomický růst a rozvoj vědy a techniky, který vytváří pro občany možnost bezproblémově uspokojovat primární materiální potřeby. Druhou z příčin byl dopad tohoto

¹ Řecký léčitel, který žil ve 13. století př. n. l., v řecké mytologii považován za Boha lékařství

² Americký psycholog, zoopsycholog a profesor Columbijské univerzity. Jeden z prvních stoupců behaviorismu

ekonomického růstu, který s sebou nese ohrožení zdraví a lidské existence (Vaďurová H., 2006).

3.2 Definice kvality života

Kvalita života je předmětem zájmu psychologů, sociologů, environmentalistů, politologů, geografů a mnoha dalších oborů. V současné době se kvalita hodnotí především z ekonomického pohledu (výše hrubého domácího produktu na obyvatele, cena spotřebního koše apod.) Západní kultury tak vyzvedávají hodnotu peněz, vlastnění materiálních statků a civilizačních vymožeností, vedle dobrého zdraví a funkční rodiny. (Dvořáková Z., Dušková L., Svobodová L. a kol., 2006).

Právě široká aplikovatelnost tohoto pojmu umožňuje množství definic a přístupů k problematice. Kvalita života bývá vymezována nesčetnými způsoby, od velmi obecných definic, např. „schopnost vést normální život“, „seberealizace“ atp. až po komplexnější definice, které se zaměřují na jeden určitý aspekt kvality života (Vaďurová H., 2006).

Kvalita života je složitý a velmi široký pojem. Je těžko uchopitelný pro svou multidimenzionalitu a komplexnost. Od druhé poloviny minulého století se začíná pojem kvalita života objevovat a zkoumat v různých vědních oborech. Kvalita života je pojem používaný v mnoha oblastech lidského života. Dotýká se pochopení lidské existence, smyslu života a samotného bytí. Z počátku byla předmětem zájmu především materiální stránka života společnosti, postupně však můžeme zaznamenat sílící proud výzkumu nematerialistické stránky a posun k subjektivnímu vnímání a hodnocení kvality života. Může zahrnovat charakteristiku sociálního a přírodního prostředí člověka, psychický a fyzický stav, otázky smyslu a užitečnosti života i subjektivní hodnocení života v pojmech osobní pohody a spokojenosti. Dle definice Světové zdravotnické organizace se kvalitou života chápe to, jak člověk vnímá své postavení v životě v kontextu kultury, ve které žije, a ve vztahu ke svým cílům, očekáváním, životnímu stylu a zájmům (Dragomirecká E., Prajsová J., 2009).

Podle Dvořákové Z., Duškové L., Svobodové L. a kol., (2006) se pod pojmem kvalita rozumí jakost či kategorie podstatného určení předmětu nebo jevu, kdy právě tímto určením je předmět – jev dán v odlišnosti od jiných. Podle Aristotelovy definice je kvalita druhovou odlišností podstaty, tj. zároveň vyjadřující to obecné, co kategorizuje třídu stejno-

dých objektů. Sémantické vysvětlení bere kvalitu jako „hodnotu“ (obecně např. dobrá nebo špatná hodnota), tj. charakteristický rys, jímž se daný jev odlišuje jako celek od celku jiného. Životem pak lze rozumět život obecně, případně život určitého druhu jedinců. Naším zájmem je život lidí, který se čím dál víc stává smyslem samotné existence člověka.

3.2.1 Rozsah koncepce kvality života

U kvality života je možné rozlišovat různý rozsah, a to podle rozdílného chápání pojmu „člověk“. Lze se zabývat kvalitou života jednotlivce (individua), pak se můžeme také zabývat kvalitou života dvojice lidí (přátelé, bratr a sestra, manželé, aj.) Je však také možné zaměřit výzkum na kvalitu života skupiny lidí, ať už skupiny malé např. třída nebo rodina, tak skupiny velké např. obyvatelé České republiky (Dvořáková Z., Dušková L., Svobodová L. a kol., 2006).

V této problematice se rozlišují tři hierarchicky odlišné sféry:

Makro-rovina

Na této rovině se jedná o kvalitu života velkých společenských celků (určitý stát, celý kontinent). V podstatě jde o nejhlubší zamyšlení se nad touto problematikou – o absolutní smysl života. K řešení jsou otázky stávající se součástí základních politických úvah. Tedy např. problematika s hladomorem, epidemiemi, stanovení obsahu základní výuky atd.

Mezo-rovina

Na této úrovni se řeší otázka kvality života tzv. malých sociálních skupin (škola, domov důchodců, nemocnice...). Vedle respektu k morální hodnotě života člověka do popředí vystupují také otázky sociálního klimatu a vzájemných vztahů mezi lidmi, sdílení hodnot, uspokojování nebo neuspokojování základních potřeb každého člena dané skupiny.

Mikro-rovina (personální rovina)

Je definována nejjednoznačněji. Ve středu zájmu stojí život jedince. Při stanovení kvality života zvažujeme osobní – subjektivní hodnocení zdravotního stavu, spokojenosti, nadějí atd. Každý z nás v této dimenzi hodnotí sám kvalitu vlastního života. Do hry tak vstupují

osobní hodnoty jednotlivce – jeho představy, pojetí, naděje, očekávání, přesvědčení apod., které mohou vnímání QOL značně ovlivnit.

Rovina fyzické existence

Tato fyzická (tělesná) existence je jakousi čtvrtou rovinou, v níž můžeme hovořit o kvalitě života. Jedná se o pozorovatelné chování druhých lidí, které je objektivně měřitelné a srovnatelné. Tato rovina však i přes svou objektivitu a možnost kritéria měření operacionalizovat, postrádá dimenzi, která je pro hlubší pojetí kvality života nezbytná (Křivohlavý J., 2004).

3.2.2 Objektivní a subjektivní dimenze pojmu kvalita života

I přesto, že existují určité nerovnosti či nejednotnosti v definicích některých pojmů týkajících se kvality života, je možné hovořit o názorové shodě, která se týká široce akceptovaného předpokladu existence dvou základních dimenzí kvality života.

Některé nástroje zachycení kvality života jsou založeny na subjektivním prožívání vlastní situace člověka (respondenta), tedy jeho názory, pocity, postavení ve společnosti v kontextu jeho kultury a hodnotového systému. Kvalita člověka (respondenta) zaleží tedy na vnějších faktorech jeho života a na vnitřním vnímání těchto faktorů. Výsledná spokojenost je zhodnocení jednotlivých aspektů života, jejich důležitosti pro daného jedince a míry, do které jsou zasazeny. Tuto dimenzi nazýváme dimenzí psychologickou (Andráško I., 2006).

Vedle těchto nástrojů ale existují také pokusy o měření a určitou objektivizaci vnějších charakteristik socio-ekonomického, ekologického či politického prostředí. V tomto případě hovoříme o dimenzi druhé a to dimenzi environmentální, tedy o kvalitu místa. Sleduje materiální zabezpečení, sociální podmínky života, sociální status a fyzické zdraví (Vaňurová H., 2006).

Při zkoumání kvality života je nutné sledovat obě dimenze, tak abychom dosáhli kompletního hodnocení. Kvalita života se liší jak mezi lidmi, tak mezi různými geografickými prostředími (Novák J., Pomališová M, Třebický V., 2010).

Jak už bylo řečeno, kvalitou života se zabývá celá škála odborníků. Od lékařů přes psychology, ekonomy, politiky až ke geografům, urbanistům atd. Liší se však v pohledu a přístupech ke zkoumanému tématu, v cílech výzkumu a zvolených metodách.

Měření věcné (objektivní) stránky kvality života je v dnešní době realizována zejména prostřednictvím vybraných indikátorů. Ty na různých úrovních (lokálních, regionálních, celostátních, mezistátních) identifikovat stav a trendy vývoje, zprostředkovávat souhrnné informace o environmentálních, demografických, ekonomických, sociálních či dalších důležitých jevech. V současné době se odborníci ve všech oborech výrazně přiklánějí k subjektivnímu hodnocení kvality života jako zásadnímu a určujícímu pro život člověka (Novák J., Pomališová M, Třebický V., 2010).

3.2.3 Indikátory kvality života

Problematikou indikátorů se věnují mnozí autoři ve svých publikacích, článcích či jiných dílech. Za zmínku stojí například slovenští autoři Godor a Hornák, kteří na základě prací slovenských autorů identifikovali 108 indikátorů. Dále je to třeba americká geografka Cutter, která ve své práci rozděluje indikátory na tři základní typy. Jedná se o indikátory charakterizující sociální prostředí (socioekonomické), fyzicko – geografické prostředí a percepční indikátory. K problematice indikátorů se vyjadřuje také Pacione. V této souvislosti zmiňuje pojmy jako specifikaci indikátoru nebo míra / rozsah analýzy – tedy co vlastně představuje geografickou míru užitou při zkoumání kvality života od jednotlivce, přes lokální úroveň, až po regionální, národní a mezinárodní (Pacione M., 2003).

První faktory ovlivňující kvalitu života vymezil W. Forrester. Šlo o zabezpečení potravinami; finance, zabezpečující životní standard; stav znečištění životního prostředí; stav růstu počtu obyvatel (Nováček P., Mederly P., Topercer J., 2004).

Později toto vymezení upřesnila a rozšířila OSN, kdy přijala 12 faktorů a označila je jako „podmínky života“. Jednalo se o – stav ochrany zdraví, životní prostředky, vzdělání, pracovní podmínky, stav zaměstnanosti, uspokojování potřeb a zásoby, doprava a komunikace, byty a jejich výstavba, odpočinek a zábava, oblékání, sociální jistoty, osobní svoboda.

Podle Vad'urové H., (2006) Evropská komise OSN v roce 1974 syntetizovala sociální indikátory do osmi skupin:

- Zdraví
- Kvalita pracovního prostředí
- Nákup zboží a služeb
- Možnosti trávení volného času
- Pocit sociální jistoty
- Možnosti rozvoje osobnosti
- Fyzikální kvalita životního prostředí
- Možnost účasti na společenském životě

Jedním ze základních problémů, spojujících se s výzkumem kvality života je právě stanovení ukazatelů či indikátorů relevantních z hlediska jejich měření. Řešením tohoto problému je de facto určení klíčových složek lidského života, respektive faktorů nejvýrazněji ovlivňující jeho kvalitu. Z tohoto hlediska se potom výzkum může zaměřit na kvalitu života jako celek nebo zkoumat jen některé z jeho dimenzí (Ira V., 2003). V našem případě se jedná o zkoumání spokojenosti s kvalitou života obyvatel ve vymezeném území.

Dle Andráška I., (2004) můžeme konstatovat, že v současné době se na hodnocení kvality života používá poměrně široké spektrum ukazatelů. Všeobecně je však možné je rozdělit do dvou základních skupin.

- a) Objektivní ukazatelé – hodnotí kvalitu prostřednictvím vybraných charakteristik. Jako jsou charakteristiky životního prostředí, sociální oblast, úroveň hospodářství, politické klima (např. kvalita ovzduší, příjem, zdravotní stav, kriminalita atd.)
- b) Subjektivní ukazatelé – odvozené ze zkoumání percepce a hodnotového systému obyvatel ve vztahu k městům, kde probíhají jejich každodenní aktivity. Jinak taky subjektivní hodnocení objektivních charakteristik či vnímání jedince (spokojen / nespokojen).

3.3 Měření kvality života

O tom, co je to vlastně kvalita života, co tenhle koncept vůbec znamená a zda se dá vůbec utvořit jednotná definice, jak a jestli se taková kvalita dá vlastně změřit, se neustále vedou dlouhé rozhovory mezi všemi odborníky, zabývajícími se touto tematikou. Metod měření kvality života je nespočet, ovšem nelze říci, která z nich je ta přesná, spolehlivá a teoreticky uspokojivá. To je dáno zejména obsahem dvou relativně samostatných složek a to složkou subjektivní a objektivní. Komplexně pojatou kvalitu života tedy neumíme měřit přímo. Pro tyto účely existují teoretické koncepty, snažíci se vystihnout komplexnost pojmu (Kováč D., 2004).

Měření objektivní či subjektivní stránky kvality života se dnes realizuje zejména prostřednictvím již zmiňovaných indikátorů. Indikátory umožňují identifikovat stav a trendy vývoje, zprostředkovávat přehledné data o demografických, sociálních a dalších důležitých jevech na různých úrovních (místních, regionálních, národních atd.).

Pro účely měření subjektivní stránky kvality života, tedy prožívání vlastní situace jedince (respondenta), se užívá nástrojů, jako jsou dotazníky, interview s konkrétní osobou, řízené hovory v osobním nebo telefonickém kontaktu, ale také mentální mapy. Lze je členit podle nejrůznějších formálních a obsahových hledisek. Prostředky na měření kvality života můžeme dělit podle toho, co měří. Tedy zda jde o celkovou spokojenost, spokojenost s jednotlivými oblastmi života nebo o jednotlivé aspekty kvality života, komplexní indexy, popř. charakteristiky specifické pro určitou populaci). Objektivní měření kvality života pomocí indikátorů se soustřeďuje zejména na předpokládané zdroje kvality života. K těmto účelům se využívají sekundárně dostupná data například z ČSÚ, OSN a dalších (Novák J., Pomališová M, Třebický V., 2010).

Index lidského rozvoje

Jeden z mnoha pokusů jak vyjádřit kvalitu lidského života představuje v názvu zmiňovaný index lidského rozvoje (HDI). Tento index patří k nejznámějším a vypočítává se z řady kategorií. Za základní se považují následující tři kategorie faktorů. Je to lidské zdraví, úroveň vzdělanosti a samozřejmě hmotná životní úroveň. V současnosti se lidské zdraví vyjadřuje jako průměrná očekávaná délka života při narození. Tento demografický ukazatel

v sobě nejlépe zahrnuje pozitivní a negativní vlivy, které ovlivňují lidské zdraví. Co se týče úrovně vzdělanosti, stanovuje se jako podíl gramotného obyvatelstva a jako kombinovaný podíl populace z příslušné věkové skupiny navštěvující školy prvního, druhého a třetího stupně. Hmotná životní úroveň se vyjadřuje jako hrubá domácí produkt na osobu v USD, který je přepočítáván na paritu kupní síly. Česká republika je řazena mezi vyspělé země s vysokou úrovní lidského rozvoje. Sice ještě nedosahujeme kvality života, jaká je například v Německu a Rakousku, ale jsme před Maďarskem, Polskem i Slovenskem. Tento celosvětově užívaný ukazatel je každoročně uveřejňovaný od roku 1990, ve statistické publikaci „Zpráva o lidském rozvoji“, vydávaná pod záštitou UNDP (hrazemi.cz [ONLINE], 2012-2-10).

Podle výroční zprávy o lidském rozvoji z listopadu 2011, se ze 187 hodnocených zemí světa Česká republika umístila na 27. místě. Podle UNDP tak patří do kolonky států s velmi vysokým lidským rozvojem. Nejlépe se podle HDI žije v Norsku. Druhou nejlépe hodnocenou zemí je Austrálie, třetí pak Nizozemsko. Před Českou republiku se dostalo například Rakousko na místě 19., Slovinsko na 21. pozici nebo Singapur na místě 26. Dále je to třeba Slovensko na 35. místě, Maďarsko na 38. příčce a Polsko na 39. pozici (ekonomika.eurozpravy.cz [ONLINE], 2012-2-10).

UNDP je rozvojový program OSN, jehož posláním je pomáhat jednotlivým zemím v jejich snahách o dosažení udržitelného lidského rozvoje, pomáhat jim vybudovat kapacitu k navrhování a vypracování rozvojových programů na potírání chudoby, vytváření zaměstnanosti a trvale udržitelné životní úrovně, posilování postavení žen, ochranu a regeneraci životního prostředí.

Doprovodnými ukazateli HDI jsou index lidské chudoby, který navíc zohledňuje faktory jako dostupnost vody a dětskou podvýživu, populaci pod hranicí chudoby a dlouhodobou nezaměstnanost. Dále se uvádí i index lidského rozvoje zohledňující nerovnost mezi pohlavími a index měřící aktivní účast žen na ekonomickém a politickém životě (undp.org [ONLINE], 2012-2-11).

Index kvality života

Další z možností jak hodnotit kvalitu života obyvatel jednotlivých zemí je prostřednictvím indexu kvality života. Index je vyvinut na základě kvantifikace devíti kategorií (náklady na život, volný čas a kultura, ekonomika, životní prostředí, svoboda, zdraví, infrastruktura, bezpečnost a klima). Tyto data uvádí organizace s názvem International Living, jejíž cílem je zhodnotit místa na Zemi, kde je jednoduše řečeno dobré žítí. Žebříček kvality života sestavuje již 30 let a v posledních 5 letech mu kraluje Francie. V roce 2010 patřilo v tomto žebříčku České republice 24. místo – sice za Litvou, ale předběhla Velkou Británii (internacionalliving.com [ONLINE], 2012-2-11).

Za pomoci těchto ukazatelů je kvalita života mapována a směřována především do podmínek života. Díky nim lze zejména porovnávat kvalitu života nejen jedinců ale i různých skupin obyvatelstva, národů, regionů apod. Jako další ukazatele kvality života můžeme uvést například Průzkum kvality života v Evropě, dále Slovenský index kvality života – dotazník se skládal z patnácti otázek, kde osm se týkalo spokojenosti s osobním životem a sedm spokojenosti s životem na Slovensku) nebo také Mercerův celosvětový výzkum kvality života. Jedná se o celosvětový výzkum prováděný společností Mercer Human Resource Consulting a celkové hodnocení kvality života je založeno na detailním hodnocení 39 kritérií kvality života, seskupených do 10 kategorií (politické a sociální prostředky, bydlení, přírodní prostředí atd.)³. K měření kvality života ve městech se používá i tzv. living index, který závisí na kvalitě a ceně bydlení v jednotlivých lokalitách. Na poli mezinárodním najdeme i ukazatele sledující spokojenost s vlastním životem (Eurobarometr), nebo ukazatele koncentrující se na pocit štěstí (World Database of Happiness, Happy Life Expectancy index) a další (Novák J., Pomališová M, Třebický V., 2010).

3.4 Spokojenost s kvalitou života jedince

Jak již bylo několikrát řečeno, kvalita života je široký pojem a velmi těžce jednoznačně definovatelný. Kvalita života se hodnotí z mnoha směrů. Sleduje se kvalita života nemoc-

³ Dostupné na <http://www.mercerhr.com>

ných, sleduje se kvalita života u seniorů, kvalita života hendikepovaných osob, dále třeba kvalita života národnostních menšin atd. Zkrátka je spousta prací zaměřujících se životy určitých skupin lidí. Posledních pár let, se věda zaměřuje na zkoumání tématu spokojenosti s kvalitou života těchto skupin lidí. A právě spokojenost je tématem této práce. Spokojenost s kvalitou obyvatel ve zvoleném území, tedy obyvatel statutárního města Olomouc. Kvalitní život vede ten, kdo je se svým životem spokojený. Otázkou však zůstává, zda je vůbec možné nějak přesně určit či definovat spokojenost a zda je možné ji vůbec měřit. S důrazem kladeným na spokojenost se často setkáváme při definování kvality života psychology, demografy, sociology atd.

Spokojenost je slovo, se kterým se v každodenním životě často setkáváme. Pokud se zeptáme, co přesně si pod tímto pojmem lidé představují, dostane se nám řada různých odpovědí typu: No to je přece jasné – spokojenost znamená „být v pohodě“ nebo „nemít starosti“ nebo „spokojený jsem, když se mi daří“ nebo také „když je vše podle mých představ“ a podobně. Všechny výše uvedené reakce vyjadřují názor člověka na jeho vnímání toho, s čím je či není spokojen. Neboli vnímání toho, do jaké míry byly splněny jeho požadavky (představy, očekávání) na situaci, kterou prožívá nebo na službu, která je mu poskytována. Odpovídá-li skutečnost jeho očekávání je spokojen, není-li jeho očekávání z větší míry naplněno, je nespokojen. Spokojenost by se tedy dala definovat jako vnímání člověka týkající se stupně splnění jeho požadavků. Z toho lze odvodit, že v našem případě spokojenost občanů s životem a děním v obci, je vnímání těchto občanů týkající se stupně splnění požadavků na kvalitu života ve městě (Půček M., Marek J., 2005).

Každý člověk je jiný a má jiné nároky na život. Zejména v dnešní době, kdy je spousta možností rozvíjet se nejen jako osobnost, ale také možnost poznávat, zkoušet, prožívat a tvořit. Ne každý má však podmínky, nebo možnost využívat naplno všeho, co nám dnešní svět nabízí. Mnohdy ani z části. Což je dáno značnou sociální nerovností mezi lidmi. Z tohoto pohledu je proto velice těžké určit, kdy je vlastně člověk spokojený. Spousta filozofů a jiných odborníků se pokoušelo na tuto otázku najít odpověď. Podle psychologa Michela Ehtelda je odpověď na otázku kdy je člověk spokojený jasná. Je to tehdy, když se mu daří dosahovat cílů, které si předsevzal. Přesněji je uspokojení podle něj tedy definováno jako důsledek dlouhodobé zkušenosti člověka z dosahování jeho životních cílů, které probíhá tou rychlostí, kterou on sám očekával, případně rychleji. Je-li tomu tak, pak je

možné podle Ehtelda definovat kvalitu života, jako prožívání životního uspokojení a kladného emocionálního afektu při absenci negativního afektu. Příkladem tohoto přístupu k otázkám kvality života může být metoda zvaná SWLS (Satisfaction With Life Scale) neboli stupnice spokojenosti se životem (volny.cz [ONLINE], 2012-2-15).

Každý člověk na světě je originál a žije si svůj život, tudíž má i jiné nároky, potřebuje jiné věci k životu než ten druhý. Je spousta faktorů, které ovlivňují lidský život a tím pádem i to, zda jsem s ním spokojen nebo ne. Pozornost se převážně věnuje základním sociodemografickým faktorům, jako je pohlaví, věk, vzdělání atd.

Obecně se za spokojeného člověka, tedy člověka vedoucí kvalitní život, považuje ten, který se těší dobrému zdravotnímu stavu, má možnost dostat patřičnému vzdělání, má přístup k takovým materiálním statkům, které mu umožní žít na slušné životní úrovni, je obklopen rodinou, lidmi které má rád, váží si jich a oni jeho. Stejně tak bychom mohli za spokojeného člověka považovat každého, kdo má možnost vykonávat a uspokojovat běžné lidské potřeby. Nutnost uspokojování základních lidských potřeb je pro každého člověka stejná. Bez nich by se těžko dalo hovořit o spokojenosti s kvalitou života, natož o kvalitě samotné. Je tedy jasné, že kvalita života se bezprostředně dotýká hierarchie lidských hodnot a uspokojování potřeb, které uspořádal Maslow (obr. 1.). Jiní lidé však považují tyto věci jako samozřejmost a ke spokojenosti jim to nestačí, jejich ambice sahají výš. Ať už se jedná o kohokoliv, mělo by být město Olomouc schopné pokrýt přání všech nebo alespoň většiny svých obyvatel a dopřát jim spokojenost. Zda jsou obyvatelé tohoto města spokojeni s možnostmi, které jim město nabízí či nikoliv, se dozvíme z výsledků dotazníků, které byly pro tyto účely použity, ve výzkumné části této práce.

Maslowova pyramida lidských potřeb

Základní stupnici lidských potřeb zformuloval Abraham Herbert Maslow v USA v roce 1943. Seřadil lidské potřeby hierarchicky podle důležitosti od těch nejnaléhavějších až po nejméně naléhavé. Celkem se jedná o pět úrovní potřeb. Maslow se snažil objasnit, proč jsou lidé taženi určitými potřebami v určitou dobu. Proč například jeden člověk vynakládá většinu svého času a energie na dosažení společenského uznání, jiný usiluje o zajištění své osobní bezpečnosti. Jeho vysvětlením je, že lidské potřeby jsou řazeny podle určité hierarchie, jak již bylo řečeno od těch nejnaléhavějších po ty nejméně naléhavé. Tato teorie zdů-

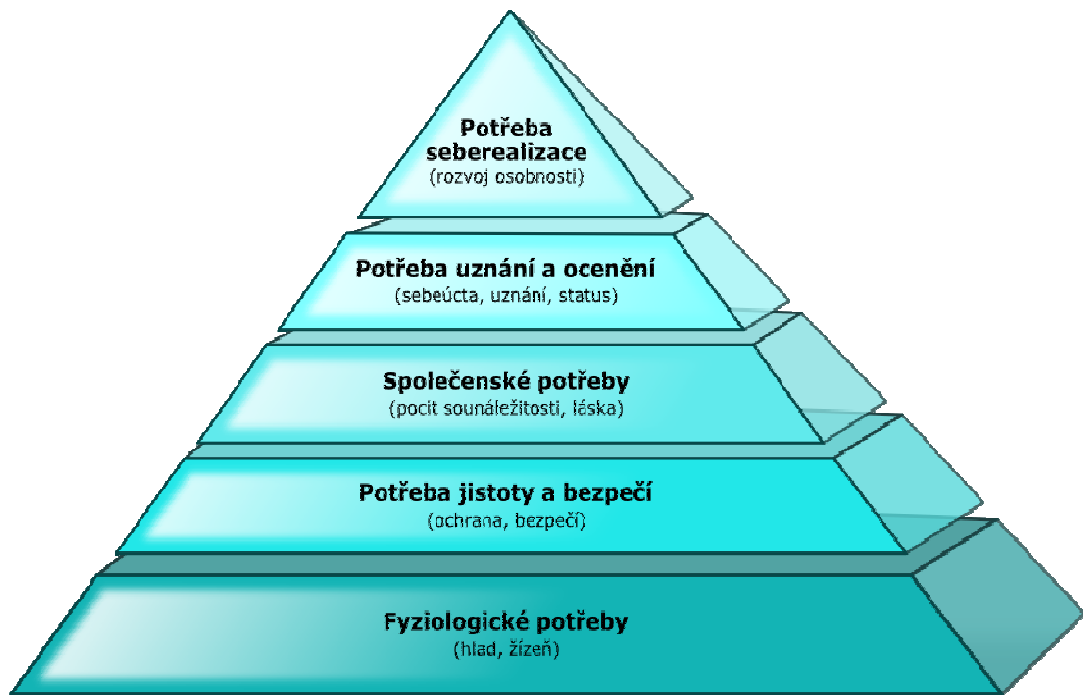
razňuje dva základní předpoklady, že uspokojená potřeba není motivátorem a jakmile je jedna potřeba uspokojena, na její místo přijde jiná a také vyžaduje uspokojení.

5 úrovní Maslowovy pyramidy

V této kapitole si podrobněji probereme jednotlivé úrovně Maslowovy pyramidy lidských potřeb. První čtyři kategorie označuje Maslow jako nedostatkové potřeby a pátou kategorii jako potřeby bytí nebo růstové potřeby. Všeobecně platí, že níže položené potřeby jsou významnější a jejich alespoň částečné uspokojení je podmínkou pro vznik méně naléhavých a vývojově vyšších potřeb.

1. Fyziologické potřeby – jedná se o primární potřeby lidského těla. Mají nejvyšší prioritu. Skládají se převážně z těchto potřeb: přijímání potravy, tekutin, potřeba spánku, potřeba fyzické aktivity, mít kde bydlet, prostor, teplo, světlo atd. Nejsou-li tyto potřeby uspokojeny, pak člověka žádné další potřeby nemotivují a tyhle potřeby dominují. Jakmile jsou fyziologické potřeby uspokojeny, nastupuje další, vyšší úroveň.
2. Potřeba bezpečí a existenční jistoty – jakmile jsou naplněny fyziologické potřeby, začnou narůstat potřeby jistoty. Jde zejména o stabilitu a jistotu zaměstnání, fyzická bezpečnost, ochrana před nemocemi, nezaměstnaností atd.
3. Společenské potřeby – tyto potřeby se vztahují ke společenské povaze lidí, jejich potřebě sdružovat se a touze po přátelství. Všeobecně se skládají z citových vztahů (přátelství, láska, potřeba mít rodinu....). Neuspokojení těchto potřeb může ovlivnit duševní zdraví jedince.
4. Potřeby uznání – dosáhnout úspěchu, respektu, potřeba samostatnosti, pochvaly atd. Uspokojení těchto potřeb vede k pocitu prestiže a sebedůvěry.
5. Potřeba seberealizace – tato potřeba je instinktivní potřeba naplnit své schopnosti a snaha být nejlepším, jakým jen člověk může být. Tedy jakási touha člověka být víc a víc než je, být vším, čím je člověk schopen se stát. Znamená to tedy, že člověk chce plně realizovat svůj talent a schopnosti. Jinými slovy, ať je člověk jakéhokoliv povolání či profese, chce být v té dané roli zdatný a úspěšný.

Fyziologické potřeby a potřeba bezpečí jsou společné pro všechny živé bytosti. Ostatní potřeby jsou specificky lidské. Maslowova teorie se stala předmětem bádání a hodnocení řadou jeho nástupců, kteří teorii doplnili dalšími úvahami a upřesněními (zrcadlo.blogspot.com [ONLINE], 2012-2-12).

Obr. 1. Maslowova pyramida lidských potřeb

zdroj: <http://halek.info/www/prezentace/marketing-prednasky5/mrp5-print.php?projection&l=05>

4 ANALYTICKÁ ČÁST

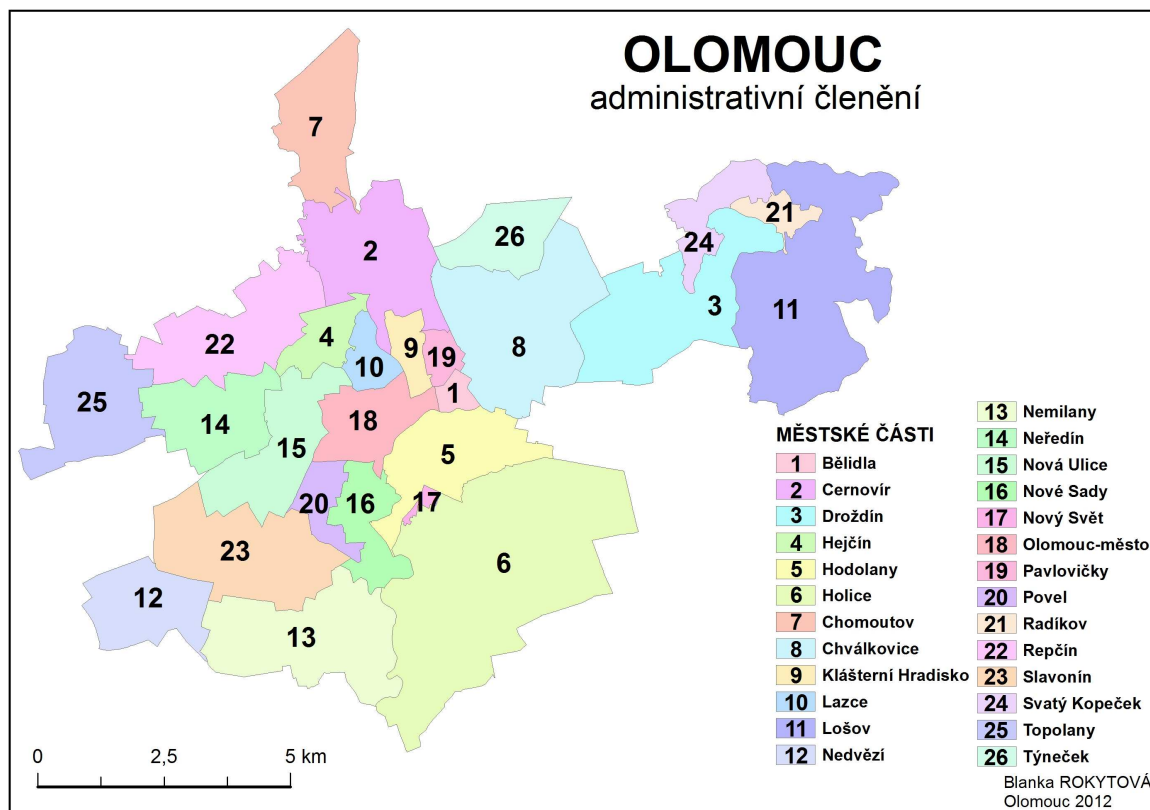
4.1 Vymezení zájmového území

Tématem této práce je zhodnotit spokojenost s kvalitou života obyvatel ve zvoleném území. Konkrétně se téma vztahuje k obyvatelstvu a území města Olomouc. Olomouc, dnešní stotisícová metropole v srdci Hané, odedávna patřila k nejvýznamnějším městům českého státu. Díky své výhodné poloze, starobylé univerzitě, duchovním, kulturním a řemeslným tradicím byla dlouhá staletí přirozeným centrem Moravy, které lákalo umělce, vzdělance a obchodníky. V této kapitole se zaměříme na vymezení tohoto území, jeho základní fyzicko-geografické a socio-ekonomické charakteristiky, které společně vytvářejí prostředí pro život obyvatel Olomouce a do jisté míry tak určují i kvalitu života ve městě.

4.1.1 Charakteristika města Olomouce

Zájmové území se nachází na Střední Moravě v Olomouckém kraji, sousedící na západě s krajem Pardubickým, na východě s Moravskoslezským a na jihu s krajem Zlínským a Jihomoravským. Olomoucký kraj, dohromady s krajem Zlínským vytváří již zmiňované území Střední Morava (NUTS 2). V Olomouci ke dni 1.1.2011 žije podle Českého statistického úřadu 100 233 obyvatel. Jde o šesté největší město České Republiky, za Prahou, Brnem, Ostravou a Libercem. Je také administrativní centrum okresu Olomouc i Olomouckého kraje a má statut statutárního města. Olomouc leží na katastru, jehož rozloha činí 10 335 ha (olomouc.eu [ONLINE], 2012-2-12). První zmínka o Olomouci se objevila v Kosmově kronice již roku 1055. Tehdy na místě pozdějšího kapitulního děkanství stál kamenný hrad, v němž sídlil první moravský úřední kníže Břetislav I. i jeho nástupci. Ve druhé čtvrtině 13. století na popud krále pak vzniklo samostatné město Olomouc. Město se rychle rozvíjelo a již ve 14. století se stalo hlavním městem Moravy. Později bylo město dobyto Švédy a nová výstavba byla provedena již v barokním stylu.

V současné době se město skládá z 26 městských částí, které kopírují stejnojmenná katastrální území (obr. 2).

Obr. 2. Mapa městských částí Olomouce

zdroj: vlastní zpracování, použitý software ArcGis 9.2

Některé z nich, jako Chomoutov, Nedvězí, Topolany nebo Týneček, jsou od zástavby vlastního města odděleny úrodnými poli a mají příměstský charakter. Droždín, Lošov, Radíkov a Svätý Kopeček se navíc nacházejí ve vyvýšené poloze na okraji Nížkého Jeseníku, území města zde dosahuje nadmořské výšky až 420 m. n. m. Plošně nejmenší je městská část Nový Svět a Bělidla, oproti tomu na bezmála 16 km² se rozkládá největší městská část Holice. Městské části nemají volená zastupitelstva, území města je řízeno centrálně. Vzhledem k tomu, že je potřeba získávat informace o daném území a také pro lepší informovanost jejich obyvatel, zřizuje město tzv. komise městských částí, jejichž působení není vázáno na hranice katastrální. Komise zřizuje a ruší Rada města Olomouce a je jich celkem 27. Komise jsou většinou 5 – 15 členné, se statutem poradního a iniciativního orgánu vzhledem k Radě města. Jmenuje je samotná rada a současně rozhoduje o jejich počtu a hranicích. Mezi hlavní činnosti komisí patří předkládání písemných stanovisek nebo návrhů

týkajících se příslušné městské části a to zejména v oblastech nakládání s majetkem města, územně plánovací dokumentace, otázky životního prostředí, bezpečnosti a další. Současně spolupracují se členy městského zastupitelstva, odbornými komisemi Rady města, odbory Magistrátu, s městskou policií a podobně (olomouc.eu [ONLINE], 2012-2-12)

Město Olomouc leží v úrodné oblasti Hané, v široké protáhlé sníženině Hornomoravského úvalu na soutoku řek Moravy a Bystřice. Významný vliv na tvar území má jeho geologická stavba. Město je součástí Olomouckého kraje, jehož území leží na rozhraní dvou základních geologických celků, tvořících Českou republiku. Geologická stavba tohoto kraje je velmi pestrá a složitá, horninové prostředí je rozhodující složkou v celkovém rázu krajiny (Demek J., Mackovič P., 2006).

Charakter města je rovinatý, na západě a hlavně na východě výrazně ohraničen vyšším georeliéfem, který tak uzavírá město do protáhlé sníženiny otevřené ve směru severozápad – jihovýchod. Na západ se zvedá reliéf Zábřežské vrchoviny a na východě masiv Nízkého Jeseníku. Území města se řadí do provincie Západní Karpaty, subprovincie Vněkarpatské sníženiny, oblast Západní vněkarpatské sníženiny, celek Hornomoravský úval. Většina města leží v geomorfologickém celku Hornomoravský úval (olomouc.eu [ONLINE], 2012-2-12). Pás přes střed města, ohraničující řeku Moravu, je součástí podcelku Středomořská niva. Je typická rovinatým reliéfem, jehož podloží tvoří převážně písčité hlíny a hlinité písky. Střed města je v nadmořské výšce 219 m n. m., jeho jižní část se velmi mírně snižuje do nadmořské výšky 208 m n. m., naopak severovýchodní část se zvyšuje až na nadmořskou výšku 420 m n. m. Tento nejvyšší bod se nachází v městské části Svatý Kopeček a je jím stejnojmenný vrchol Svatý Kopeček. Okrsek Křelovská pahorkatina, který je součástí Prostějovské pahorkatiny, zasahující do západní části města, je nížinná pahorkatina postavená na neogenních a kvartérních sedimentech. Do jihovýchodního okraje města zasahuje Holická rovina, tvořená náplavovým kuželem řeky Bystřice, překrytým spraší. Další částí tohoto podcelku je Žerotínská rovina, která zaujímá severozápadní část města. Část města nejvíce vzdálená od centra a ležící zcela na východě města, je již součástí Hrubého Jeseníku. Leží zde několik městských částí, jako je Radíkov, Svatý Kopeček, Lošov, Samotíšky. Toto území, jehož podloží tvoří břidlice a droby, je zalesněné smrkovým porostem s jedlemi a buky (Šafář J. a kol., 2003).

Největším vodním tokem tohoto města, celého kraje i celé Moravy je řeka Morava, která pramení na jihozápadním svahu Kralického Sněžníku ve výšce 1380 m n. m. Řeka Morava protéká městem východně od historického jádra a přibírá zde vodu z řeky Bystřice. Morava protéká přes městské části Černovír, Klášterní Hradisko, Lazce, Olomouc – město, Nový Svět a Nové Sady. Boční rameno Moravy, Mlýnský potok, lemuje u dómu sv. Václava a v Bezručových sadech skalní sruby, místy vysoké až 16 m. Do severní části města okrajově zasahuje chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví s přírodními rezervacemi Plané loučky, Chomoutovské jezero a s přírodní památkou Bázlerova pískovna. Tyto oblasti představují velký potenciál k využití a zlepšení kvality života obyvatel ve městě (Demek J., Mackovič P., 2006).

Nížina Hané, v jejímž centru Olomouc leží, patří k nejteplejším oblastem v České republice. Klima je zde velmi příjemné a bez extrémů. Většina území Olomouce spadá do klimatické oblasti teplé, která vystihuje Hornomoravský úval. Vyznačuje se dlouhým teplým a suchým létem, velmi krátkým přechodným obdobím s teplým až mírně teplým jarem a podzimem, krátkou, mírně teplou, suchou až velmi suchou zimou s krátkým trváním sněhové pokrývky. Jen východní část města, patřící již do geomorfologické o celku Nížky Jeseník, je charakteristická mírně teplým podnebím (Šafář J. a kol., 2003). Kvalita ovzduší ve městě je obecně příznivá, mírně zhoršená bývá zejména v průběhu zimních měsíců při teplotních inverzích, a to v souvislosti s emisemi z dopravy. Letní epizody zvýšených koncentrací přízemního ozonu nastávají jen zřídka a nemívají dlouhé trvání.

Průmysl je zde strojírenský, potravinářský, textilní, farmaceutický a dřevozpracující. Z významných institucí sídlících ve městě jmenujme např. Univerzitu Palackého, arcibiskupství nebo vrchní soud. Město Olomouc je turisty velmi navštěvovaná destinace. Láká své návštěvníky například na sloup Nejsvětější Trojice, který je památkou zapsanou na seznamu UNESCO, dále třeba jedinečný orloj, nebo unikátní kostely a kašny. Pro svou neopakovatelnou atmosféru je Olomouc vyhledávaným střediskem mezinárodních konferencí a festivalů. Více než čtyřicetiletou tradici má Academia film Olomouc (AFO), mezinárodní festival dokumentárních filmů a videoprogramů. Dále pak FLORA Olomouc, mezinárodní zahrádkářská výstava mající každoročně návštěvu okolo 80 000 návštěvníků. Také navazuje na vojenskou tradici, toto po staletí pevnostní město, je dnes hlavním centrem obrany státu. Sídlí zde Velitelství společných sil armády a Velitelství pozemních vojsk.

Srdce Hané je velmi bohaté na pamětihodnosti, avšak i jeho okolí je protkáno spoustou atraktivních míst. Nedaleko Olomouce je pohádkový hrad Bouzov, známý je také hrad Sovinec či Helfštýn. Za návštěvu stojí také Mladečské a Javoříčské jeskyně a v neposlední řadě také hanácký skanzen v Příkazech, který přibližuje život a řemesla na hanácké vesnici. Tyto a další místa dělají tuhle lokalitu zajímavou a lákavou pro její obyvatele a nemalou mírou se podílejí na kvalitě jejich života (mojemesto.sedmicka.cz [ONLINE], 2012-2-18).

V roce 2010 se Olomouc umístila na 16. místě mezi padesátkou měst v hodnocení týmu odborníků z Vysoké školy ekonomické, porovnávající celkovou kvalitu života obyvatel obce. Společnost MasterCard EUROPE a Sdružení CZECH TOP 100 přišla v tomto roce s výsledky 3. ročníku unikátní studie MasterCard česká centra rozvoje. Jednalo se o srovnání 50. největších měst České republiky, a to z hlediska kvality života. Pro hodnocení kvality života bylo využito celkem jedenácti ukazatelů, jež byly rozděleny do tří oblastí: ekonomické, sociální a oblasti životního prostředí. Nej kvalitněji se podle průzkumu žije v Hradci Králové, stříbro patří hlavnímu městu. Z měst Moravských se před Olomoucí umístilo Brno, na místě osmém, jedenáctou příčku obsadila Břeclav a hned za ní Kroměříž a Zlín. Jen o jedno místo za Olomoucí, skončil v hodnocení Prostějov (centrarozvoje.cz [ONLINE], 2012-2-18).

Následující část popisuje pár zajímavých výsledků tohoto průzkumu, týkajících se Olomouce za rok 2010. V případě Olomouce byla vysoce hodnocena především její dobrá dopravní dostupnost. Mezi poměrně zdatná města se hanácká metropole zařadila i co do počtu ekonomických subjektů na počet obyvatel, kde se umístila na 13. místě. Velmi slušně si podle studie město vedlo také v hodnocení zdravotní péče, o čemž svědčí naděje na dožití u mužů i žen. U mužů v daném roce činila téměř sedmdesát čtyři a u žen přes osmdesát let. Dále například v kategorii životní prostředí se dostala Olomouc mezi nejčistších deset měst, co do množství tuhých emisí. Průzkum se také zabýval tím, kolik obyvatelé utratí za bydlení. Cena bydlení hraje významnou roli v hodnocení kvality života. Právě tato položka naopak sráží Olomouci body směrem dolů (olomouckydenik.cz [ONLINE], 2012-2-18).

5 VÝZKUMNÁ ČÁST

V období mezi listopadem 2011 až koncem února roku 2012 byl proveden anonymní průzkum vnímání spokojenosti s kvalitou života obyvatel ve městě Olomouc. Průzkum proběhl formou dotazníkového šetření. Smyslem zkoumání bylo zohlednit názory občanů na spokojenost s kvalitou života obyvatel ve městě Olomouc tak, aby zastupitelé mohli pro občany „dělat správné věci správně“.

Před začátkem jakéhokoliv šetření, v našem případě šetření spokojenosti s kvalitou života obyvatel ve zvolené lokalitě, je třeba si nejdříve řádně promyslet, proč je prováděno. Nejčastějším důvodem pro zahájení šetření spokojenosti je snaha zjistit, případně ověřit zpětnou vazbu. Tedy jak jsou občany města vnímány poskytované služby a kvalitu života ve městě. Dle mého názoru, zjišťování spokojenosti občanů patří ke klíčovým měřítkům, vztahujícím se k vizi a strategii města. Na základě jeho výsledků, spolu s dalšími ukazateli (u města např. míra nezaměstnanosti, ekologická stopa, míra zadluženosti atd.) získává město přehled o úspěšnosti nebo naopak neúspěšnosti práce jeho představitelů.

Každé dotazníkové šetření sebou nese určité náklady a nároky, jak na zdroje, tak na čas. Proto je důležité si v přípravné fázi jasně definovat očekávání a důvody, proč je dotazník prováděn. Dále vymezení subjektů, jichž se výzkum týká. Dotazník, jenž slouží jako poklad pro tuto diplomovou práci, byl určen respondentům z jednotlivých městských částí Olomouce, starších patnácti let.

Dalším krokem při šetření spokojenosti je stanovení postup a metodiky šetření. Obvykle bývají prováděna šetření anonymní. I v našem případě je splněno toto kritérium. Je nezbytné vyjasnění volby místa a způsobu dotazníkového šetření. A pravidla a postupy následného vyhodnocení získaných dat.

5.1 Cíl šetření

Cílem tohoto šetření, jež bylo realizováno v rámci mé diplomové práce, bylo zjistit vnímání spokojenosti s kvalitou života obyvatel ve městě Olomouc a to zejména ve vztahu k místu jejich bydliště. Zjistit, jak obyvatelé hodnotí spokojenost s jednotlivými složkami kvality života. Dále také, jak hodnotí dostupnost z místa bydliště k městem poskytovaným službám. Zda je jednoduché nebo náročné dostat se na dané místo, při použití jimi upřed-

nostňované formy dopravy. Součástí dotazníku a zároveň jedním z cílů bylo, vyhodnotit, jak jsou obyvatelé spokojeni se svým bydlištěm a celkovou kvalitou života ve městě. Mimo jiné, bylo zjišťováno, jak jsou občané vnímaví vůči svému okolí, tedy co se podle nich za posledních pět let ve městě změnilo k lepšímu nebo naopak, v čem vidí ze strany města zhoršení. V této části měli respondenti prostor k vyjádření svých názorů a poznatků k dění ve městě.

Výsledky šetření pomohou poodhalit silné, ale i slabé stránky města z pohledu jeho obyvatel. Cílem výkonu územní samosprávy je vytvářet pokud možno příznivé podmínky pro život svých občanů za účelem maximalizace spokojenosti s kvalitou jejich života ve městě. Odstranit nebo alespoň snížit zjištěné nedostatky a nespokojenost. A právě k tomu je důležité znát jejich názory a pocity, tedy získat nějakým způsobem zpětnou vazbu, což je v tomto případě za pomoci dotazníků.

5.2 Metoda výzkumu

Primární data pro tento typ výzkumu byla získána metodou dotazování. Sběr dat byl realizován prostřednictvím dotazníku, který byl předem vytvořený vědeckými pracovníky Katedry geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Tato metoda byla zvolena jako nejvhodnější forma zjišťování údajů k danému tématu. Dotazníky byly mezi respondenty distribuovány v období od listopadu 2011 do února 2012. Respondenti byli převážně osloveni na ulicích, v obchodech, v parcích či jiných veřejných prostranstvích, část byla také rozeslána internetovou cestou.

Výběr vzorku zahrnoval obyvatele všech 26 městských částí Olomouce. Městské části jsou z pohledu této práce velmi důležité. Právě na jejich úrovních bude celý výzkum proveden. Dotazování obyvatelé budou z různých městských částí. Jejich náhled na kvalitu života bude převážně ovlivněn právě městskou částí, kterou obývají a možnostmi, které jim tato část nabízí. Celý výzkum byl přísně anonymní. Osobní údaje respondentů nebyly v rámci tohoto dotazníku zjišťovány, tedy nemohou být nikde zveřejněny. Dotazník byl určen pro cílovou skupinu lidí starších patnácti let, žijících na území Olomouce. Jestliže dotazovaný tyto kritéria nesplňoval, dotazník nevyplňoval.

Pro sběr dat za účelem různých průzkumů, je jako jeden z nejběžnějších nástrojů používán dotazník. Zpravidla se skládá ze série otázek, jejichž cílem je získat názory a fakta od respondentů na dané téma. Jinou formou zjišťování informací může být osobní, případně telefonický či jiný typ kontaktu dotazované osoby. Tyto možnosti jsou však oproti dotazníku náročnější na získání informací a mnohdy i nákladnější. Také co se týče dat, jsou výsledky dotazníku snadněji zpracovatelné. Navíc si může respondent dotazník vyplnit v klidu domova, což lze také považovat za velkou výhodu. Ovšem sestavení dotazníku může i přes tyto výhody být velice obtížné, obzvláště pokud jej nezpracovává odborník. Formulace položených dotazů může být nevhodná, výběr možností nemusí dostatečně pokrýt spektrum odpovědí, struktura nebo obsahová část dotazníku může odrazovat od jeho vyplnění a ani výsledky nemusí dostatečně pokrýt cíle dotazníku. Problém při dotazníku taky může nastat při nedostatku respondentů či jejich neochotě zúčastnit se vyplňování.

Pro cíle mé diplomové práce byl vytvořený dotazník vědeckými pracovníky Katedry geografie Univerzity Palackého v Olomouci. Předem vytvořený dotazník byl zkonstruován tak, aby jeho výsledky umožnily, po zpracování údajů, poznání míry spokojenosti s kvalitou života obyvatel ve městě Olomouc a jednotlivými složkami kvality života, ve vztahu k místu jejich bydliště. Jak již bylo výše uvedeno, dotazník byl přísně anonymní. Dotazník obsahoval 15 otázek. Otázky byly zaměřené na profil respondenta, spokojenost s kvalitou služeb, kulturního a sportovního vyžití, dostupnosti bydlení atd. Dotazník se zaměřuje také na identifikaci oblastí, které se občanům nejvíce a nejméně líbí a zjišťuje zhoršení a zlepšení z hlediska životních podmínek. Průměrný čas na vyplnění je 10 minut.

Pro zvýšení kvality získávání dat je důležité vysvětlit respondentům smysl a cíl studie a podat jasné instrukce pro vyplnění dotazníku, v případě potřeby pomoci při vyplnění. Při této pomoci samozřejmě nesmí docházet k ovlivňování, jedná se pouze o obecnou pomoc. Jak již bylo řečeno, dotazník se skládal z 15 otázek. Nejdříve bylo nutné zjistit, zda je respondent obyvatel Olomouce. Pokud ano, byly mu pokládány otázky dle daného pořadí v dotazníku. Vstupní otázka se týkala délky pobytu v Olomouci. Respondent měl na výběr ze čtyř možností - v Olomouci od narození, větší část života, menší část života nebo krátce. Následovala otázka jaký typ domu/ bytu zde obývá. Zde byly na výběr opět čtyři možnosti. Třetí otázka byla poměrně rozsáhlejší a skládala se ze dvou částí a několika podotázek. Zde se hodnotily jednotlivé složky kvality života v místě bydliště respondenta. V první části

hodnotili spokojenost s těmito složkami. Tato část obsahovala podotázky typu, jak hodnotíte možnosti nakupování, možnosti sportování, zdravotní péči, kvalitu ovzduší, služby MHD či úroveň vandalizmu a další. Součástí jsou i otázky týkající se bytu nebo domu, který respondent již výše označil. Například, jak je či není spokojený s mírou soukromí, které mu vybraný byt/dům poskytuje nebo jak je spokojený s finančními náklady na bydlení atd. Dotazovaný v této části otázky známkoval číslicemi jako ve škole. Na výběr byla stupnice od 1 tedy velmi spokojen, 2 – spokojen, číslo 3- respondent zaujímá k otázce neutrální postoj, 4 – je nespokojen, odpověď s číslem 5 značila velkou nespokojenost a nakonec nula, pod kterou se skrývala odpověď nevím. Druhá část třetí otázky se týkala stejných podotázek, ale respondent již neodpovídal na spokojenost s jednotlivými složkami, ale jaký mají pro něho význam. Stejně jako v první části, i zde šlo o stupnici 1-5 a nula. Stupnice ale vyjadřovala význam tedy důležitost, nikoliv spokojenost. Uvedeme si na ukázkou jeden příklad.

Dotazovanému A a B byla podána otázka: „Jak hodnotíte spokojenost s možnostmi parkování v místě vašeho bydliště?“ Odpověď respondenta A zněla číslo 4, tedy je nespokojen s možnostmi parkování. Vnímá to tak, že je jich nedostatek. Respondent B v dotazníku zaškrtl číslo 1, je velmi spokojen s možnostmi parkování v jeho bydlišti. Odpověď pro část druhou byla číslo 2, od respondenta A, tedy je pro něj důležité, aby se dalo někde parkovat. Druhý respondent se vyjádřil číslem 4, tedy není pro něj důležité, zda jsou nebo nejsou možnosti parkování. Nepřikládá tomu až takový význam, ale je spokojený s tím, jaké možnosti jsou teď, viz. jeho odpověď z první části.

Čtvrtou otázkou bylo vyzkoumáno, jakým dopravním prostředkem se dopravují do zaměstnání, v případě studujících do školy. K odpovědi byla na výběr široká škála možností, případně bylo možno doplnit jinou možnost či zvolit kolonku „nedojíždím“. V tomto případě dotyčný buďto pracuje z domu, nestuduje nebo je důchodového věku a tudíž ani nepracuje, ani nestuduje.

Na tuto otázku navazuje otázka pátá týkající se hodnocení dostupnosti, tedy na kolik je jednoduché nebo náročné dostat se na dané místo při použití dopravního prostředku, upřednostněného v otázce předešlé. Zde se stejně jako v otázce třetí odpovídá na podotázky a opět stejnou číselnou stupnicí známkuje jak spokojenost, tak význam neboli důležitost.

Další část dotazníku je zaměřená na spokojenost dotazovaného s bydlištěm a jeho nejbližším okolím a také jak celkově vnímá kvalitu svého života ve městě. U obou otázek je možnost zvolit z šesti odpovědí. Tři následující otázky jsou zaměřené na jednotlivé městské části. Cílem těchto otázek bylo zjistit, jakou lokalitu dotazovaný obývá a jaké lokality z hlediska kvality života respektive životních podmínek jsou jím považovány za nejlepší a nejhorší v rámci Olomouce. Otázky s číslem 11 a 12 zjišťují názory, v čem se podle dotazovaného za posledních pět let zlepšila nebo zhoršila kvalita života obyvatel Olomouce. V této části dotazníku šlo o volné vyjádření k tématu a odpovědi byly náležitě zaznamenány. Poslední část se týkala profilu účastníka dotazníkového šetření. V této sekci byl zjišťován věk, pohlaví a dosažené vzdělání. Celkový vzhled dotazníku a přesnou formulaci jednotlivých otázek je možné shlédnout v příloze č. 1 na konci diplomové práce.

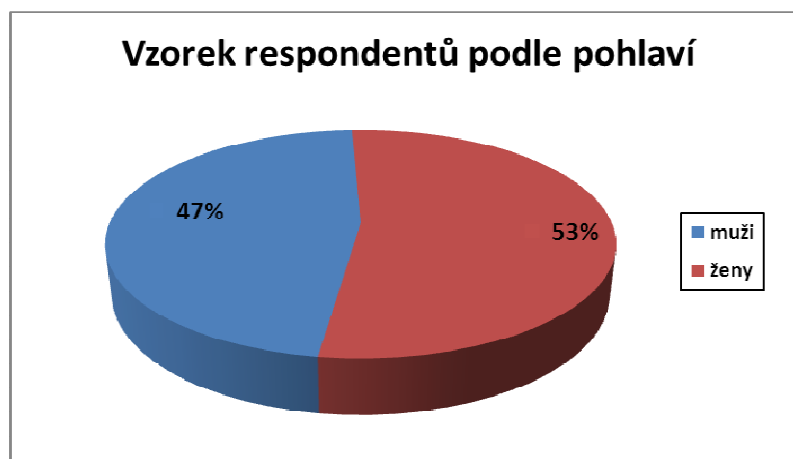
Při samotném hodnocení údajů, vzhledem k zvýšení přehlednosti vyhodnocovaných dat a tím zlepšení efektivity výzkumu, neprobíhalo zpracování striktně dle struktury dané pořadím otázek v dotazníku. Některé dotazy vzhledem k návaznosti na jiné byly upřednostněny, čímž došlo ke zlepšení orientace a současně se zvětšila vypovídací hodnota výzkumu. Pro lepší orientaci ve výsledcích byly tedy nejdříve vyhodnoceny otázky 11,12. K dotazu, týkajícího se zlepšení, případně zhoršení kvality života, se respondenti mohli volně vyjádřit. Z tohoto důvodu byly vytvořeny kategorie na základě opakujících se či podobných odpovědí. V této části byly porovnávány zvláště názory mužů a žen.

5.3 Charakteristika výzkumného souboru

Průzkum byl zaměřen na obyvatele všech městských částí statutárního města Olomouc. Do distribuce bylo dáno 600 dotazníků a to jednak osobní cestou a také internetovou formou, ovšem návratnost byla velmi malá. Vyplněný dotazník byl získán od 312 obyvatel města. Návratnost tedy dosahovala 52 %. Důvodem menší návratnosti byly zejména neochota obyvatel vyplňovat dotazník, ale také jejich zapomnětlivost. Pro závěrečné výsledky šetření bylo nakonec použito 278 dotazníků pro zpracování. Zbýlých 34 nebylo kompletně vyplněno nebo chyběly důležité informace pro výzkum. Tyto nerelevantní odpovědi nebyly do šetření zahrnuty.

Profil respondentů

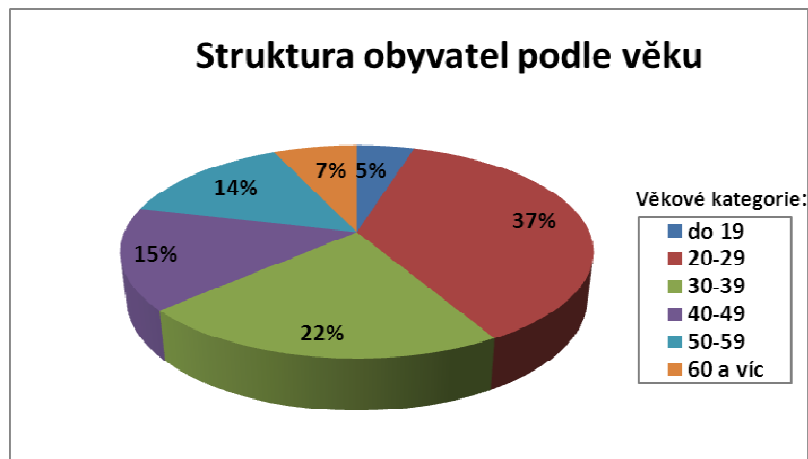
Respondenti (obyvatelé) byli vybráni náhodnou formou výběru. Šetření spokojenosti se týkalo obyvatel všech městských částí Olomouce. V rámci výzkumu se podařilo získat názory a odpovědi od 278 respondentů. Z toho bylo 131 mužů a 147 žen. Skupina dotazovaných se tedy skládá s poměrně vyváženého vzorku obyvatel dle pohlaví (graf 1.).

Graf 1. Složení respondentů podle pohlaví

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

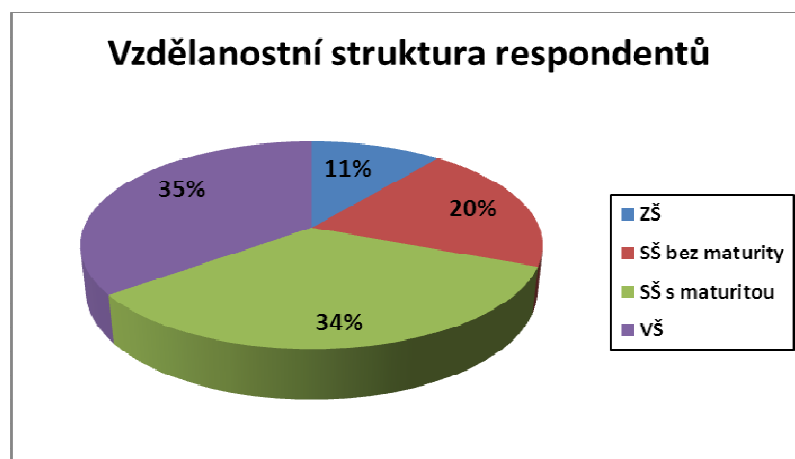
Na základě další otázky v dotazníku, směřované na profil dotazovaného bylo zjištěno jejich věkové složení. Pro lepší přehlednost byly zvoleny následující věkové kategorie (graf 2.). Největší zastoupení respondentů, bylo 37 % ve věkovém rozsahu 20 – 29 a 22 % kategorie 30 – 39 let. Dále 15 % v kategorii 40 – 49 let a o 1 % méně byl kategorie 50 – 59. Do 19 let se šetření zúčastnilo pouhých 5 %. Celkově lze říci, že převažuje produktivní obyvatelstvo nad postproduktivním. Obyvatelstvo v předproduktivním věku bylo z hodnocení vynecháno. Dotazník byl určen osobám starším 15 let.

Graf 2. Složení respondentů podle věku

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Vzdělanostní struktura souboru je zastoupena rozdílně. Na otázku týkající se nejvyššího dosaženého vzdělání, byla nejčastější odpověď obyvatel s ukončeným vysokoškolským vzděláním. Což činilo 35 % z celku. O něco málo méně, tj. 34 %, se umístili obyvatelé s dosaženým středoškolským vzděláním ukončeným maturitní zkouškou, 20 % uvedlo, že mají dokončenu střední školu bez maturity. Pouze základní školu absolvovalo 10 % z celkového počtu respondentů (graf 3.).

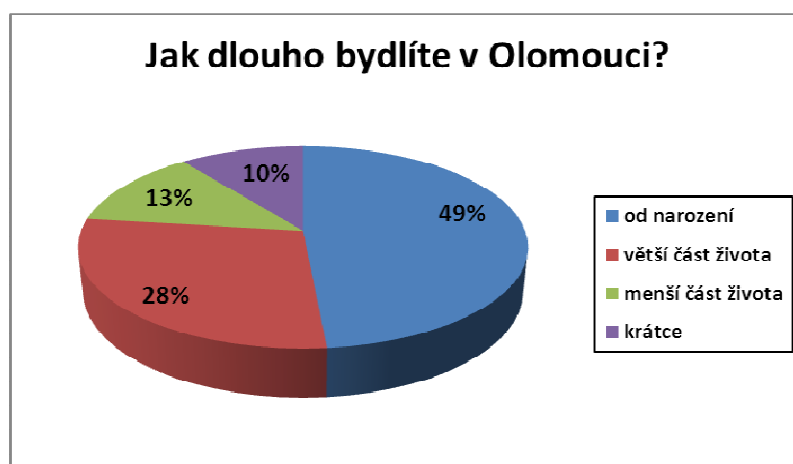

Graf 3. Složení respondentů podle dosaženého vzdělání

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Respondenti měli na výběr ze čtyř možností, určujících délku jejich života ve městě. Buďto zde respondent žil od narození, větší část života, menší část nebo krátce. Téměř polovina dotazovaných (49 %), jsou obyvateli Olomouce od narození. Obyvatelé žijící ve městě vět-

ší část života, tvořili druhou nejpočetnější skupinu (28 %). Možnost bydlím ve městě menší část života, vybralo 13 % z celkového počtu. Ochetni vyplnit dotazník byli i obyvatelé, kteří zde žijí pouze krátce, i když jen pouhých 10 % procent. Většina však dotazník odmítla vyplnit s tím, že ještě nestihli zaznamenat změny ve městě a proto nedokáží zhodnotit jednotlivé dotazy (graf 4.).

Graf 4. Složení respondentů podle délky pobytu v Olomouci

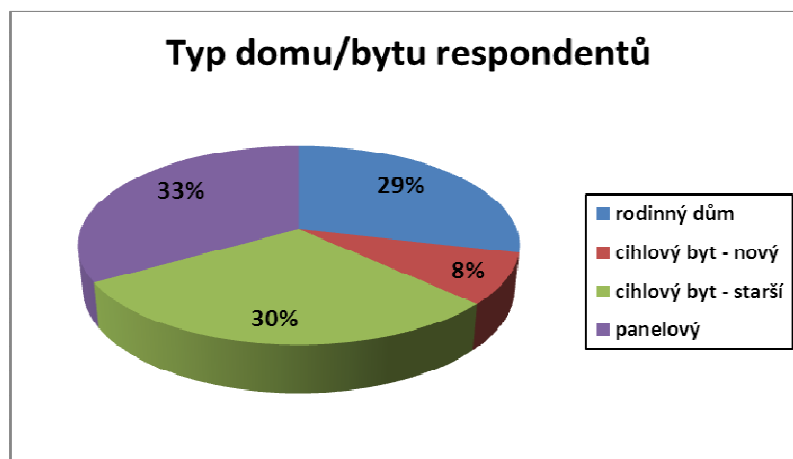
zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

To, jak je člověk spokojen se životem ve městě nebo obci, kterou obývá, do jisté míry také závisí na tom, v jakém typu domu či bytu bydlí. Pohled na spokojenost bude různý u rodiny žijící v rodinném domě se zahradou a jiný u rodiny tísnící se v malém panelovém bytě.

Navíc nelze opomenout rozdílnost mezi nároky na život a spokojenost s ním. Zajistit dostatečné bydlení pro všechny obyvatele je úkol těžký. Jde o finančně nákladnou činnost. Navíc nedostatkem prostoru se zástavba stále častěji rozprostírá i na úrodnou půdu, čímž dochází k její degradaci a ztrátě.

K rozhodujícímu datu předposledního sčítání lidu, domů a bytů (1. 3. 2001), bylo dle českého statistického úřadu na území města Olomouce zjištěno téměř 8 941 trvale obydlených domů s více než 40 tisíci byty. Podle předběžných výsledků ze SLDB 2011, uvedené na stránkách ČSÚ, se počet trvale obydlených domů zvýšil o necelých 800. Zhruba 70 % z toho tvoří rodinné domy (czso.cz [ONLINE], 2012-3-15). Přesto, že počet obyvatel od posledního sčítání klesl, zájem o možnost vlastního bydlení a soukromí se zvyšuje. Počet bytů vzrostl na téměř 42 tisíc, což dokazuje i velké zastoupení této kategorie v našem do-

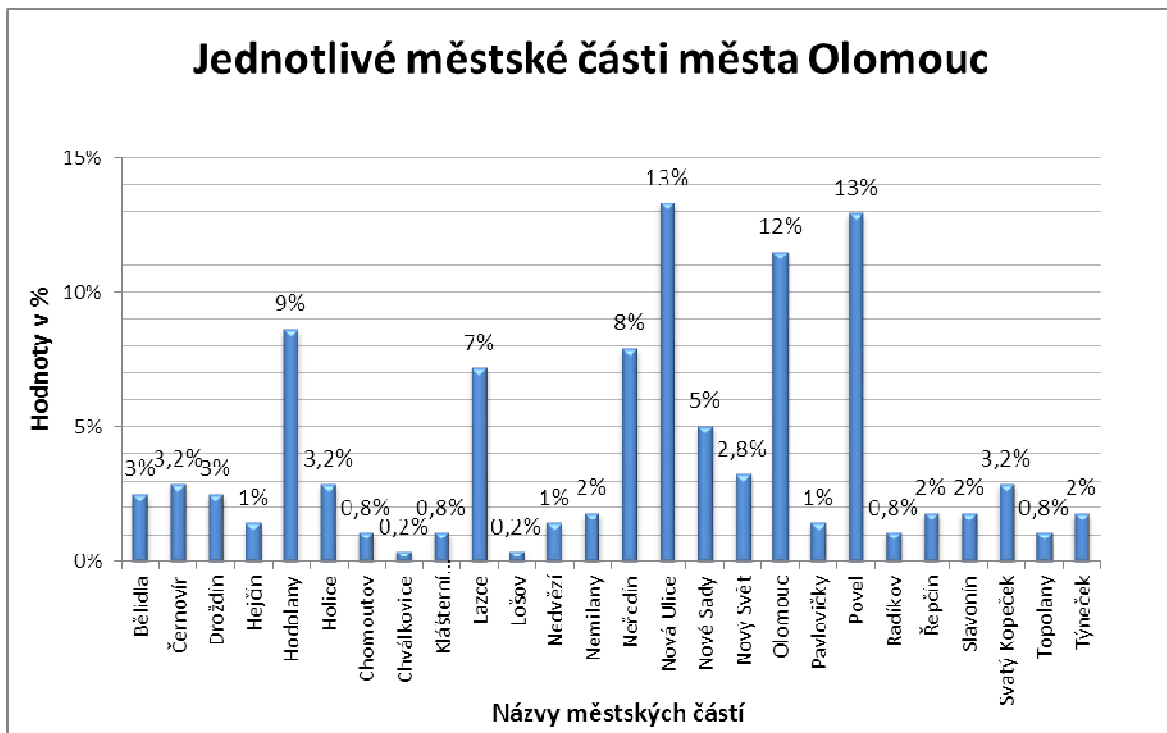
tazníku. Největší procento tvořili právě obyvatelé panelových bytů, celých 33 %, o 3 % méně pak měly zastoupení cihlové byty staršího typu. I přesto, že z pohledu stáří domovního fondu na území Olomouce mají převahu domy, jež byly postaveny po roce 1945, (Fňukal M., Ptáček P., Sczyrba Z., 2007) našeho dotazníku se účastnilo jen 8 % obyvatel, žijících v cihlovém bytě – nového typu. Rodinné domy, které dominují zejména v periferních částech města, zvolilo jako možnost 29 % respondentů (graf 5.).

Graf 5. Složení respondentů podle typu domu/bytu, který obývají

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Další část upřesňuje, ze kterých částí města pochází účastníci dotazníkového šetření. Největší počet dotazníků byl získán od obyvatel městské části Nová Ulice a Povel, dále Hodo-lany, Neředín a Lazce. Nejmenší počet dotazníků byl získán z městské části Chválkovice a Lošov. Za ostatní části jsou čísla poměrně vyrovnaná (graf 6.), (tab. 1.).

Graf 6. Zastoupení respondentů za jednotlivé městské části

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 1. Počet respondentů za jednotlivé městské části v Olomouci

Městská část	Počet respondentů	Městská část	Počet respondentů
Bělidla	7	Neředín	22
Černovír	8	Nová Ulice	37
Droždín	7	Nové Sady	14
Hejčín	4	Nový Svět	9
Hodolany	24	Olomouc	32
Holice	8	Pavlovičky	4
Chomoutov	3	Povel	36
Chválkovice	1	Radíkov	3
Klášteří Hradisko	3	Řepčín	5
Lazce	20	Slavonín	5
Lošov	1	Svatý Kopeček	8
Nedvězí	4	Topolany	3
Nemilany	5	Týneček	5

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

5.4 Vyhodnocení dotazníkového průzkumu

Základem dotazníku je zjistit spokojenost s vybranými složkami kvality života obyvatel Olomouce, zhodnotit celkové vnímání úrovně kvality života ve městě a posoudit spokojenost obyvatel města s bydlištěm a jeho nejbližším okolím. To bylo vymezeno vzdáleností maximálně 15 minut chůze od domu/bytu. V dalších otázkách byla zjišťována spokojenost z hlediska služeb, zaměstnání aj. Dále byli dotazovaní občané požádáni uvést lokality, které považují z hlediska kvality života respektive životních podmínek za nejlepší a nejhorší v rámci Olomouce. V závěru dotazníkového šetření jsou zaznamenány podrobnější názory oslovených obyvatel na situaci ve městě, výčet i popis oblastí (složek kvality života), u kterých došlo ke zlepšení respektive ke zhoršení situace.

Analýzu výsledků dotazníkového šetření můžeme shrnout do následujících oblastí:

- Obecná spokojenost s jednotlivými složkami kvality života a vnímané změny kvality života obyvatel města
- Spokojenost s kvalitou života z hlediska bytu/domu
- Přeprava do zaměstnání/školy
- Dopravní dostupnost služeb a míst pro trávení volného času
- Spokojenost se vzhledem místa bydliště a jeho nejbližším okolím
- Percepce kvality života ve městě a analýza jednotlivých lokalit města z hlediska kvality života (životních podmínek)
- Hodnocení významu jednotlivých složek kvality života a dopravní dostupnosti

5.4.1 Obecná spokojenost s jednotlivými složkami kvality života a vnímané změny kvality života obyvatel města

U otázek týkajících se oblastí, ve kterých došlo za posledních pět let ke zlepšení respektive zhoršení situace a tím ovlivnění podmínek kvality života (otázky 11,12) se názory a postřehy občanů ve velkém procentu případů týkaly vzhledu města (graf 7., str. 45). Z hlediska pojmání našeho výzkumu za vzhled města považujeme opravu a zateplování domů, obnovu sídlišť atd.

Tato oblast je velmi exponovaná a obyvatelé města se s ní setkávají při mnoha činnostech, v podstatě je ovlivňuje při každodenním životě. V běžných situacích (nakupování, doprava, bydlení...) jsou vystaveni vlivu města, respektive jeho vzhledu. To může být důvodem velkého množství odpovědí zaznamenaných v této kategorii. K dané otázce se vyjádřilo 95 respondentů z celkového počtu 278 respondentů, z toho 45 mužů a 50 žen (graf 7., str. 45).

Postřehy občanů potvrzují i změny, které se za poslední dobu ve městě projevily. V posledních dvou letech bylo vystavěno v Olomouci mnoho bytových domů i celých sídlišť. Jedno z největších nových sídlišť vyrostlo na Tabulovém vrchu. Zcela nová výstavba, moderní bytovky a terasové domy, nahradily původní staré sídliště z dob socialismu.

Obyvatelé jsou dále spokojeni s renovováním památek a obnovou historického centra města. Nově zrekonstruovaný přednádražní prostor je rovněž jednou z úprav, kterými město v poslední době prošlo. Využívají jej tisíce lidí, neunikne tedy pozornosti místním obyvatelům ani návštěvníkům krajského města. Komplexní návrh byl vypracován s cílem změnit původní nevhodné a z hlediska bezpečnosti provozu problémové řešení. Byly zde vytvořeny vhodnější podmínky pro cyklistickou dopravu a upřednostněna hromadná přeprava osob. Došlo ke zvýšení počtu parkovacích míst a díky jejich umístění do podzemí, nebyl zvyšován zábor zelených ploch. Celým tímto řešením byla nejen zvýšena bezpečnost a komfort, ale došlo tak hlavně k vytvoření důstojného vstupu do hlavního města Olomouckého kraje. V celém projektu byl všude uplatněn bezbariérový přístup, což také neuniklo dotazovaným. Zlepšení životních podmínek pro hendikepované spoluobčany vyznívalo mezi ostatními odpověďmi jako velké plus města.

Cílem vedení města by mělo být, aby Olomouc byla příjemné místo pro život všech obyvatel. K dosažení tohoto cíle byl již v roce 2001 zahájen projekt bezbariérová Olomouc. Již téměř deset let se město prostřednictvím tohoto projektu snaží nacházet co nejefektivnější způsoby, jak zlepšit podmínky života osob se zdravotním postižením a zvyšovat tak kvalitu jejich života a spokojenost. Bezbariérovost se však netýká pouze zdravotně hendikepovaných obyvatel, ale také dalších skupin lidí – seniorů, rodičů s dětmi, osob s dočasně omezenou pohyblivostí po úrazech atd. Neboť všichni tito lidé mohou mít problémy s přístupem a využitím nejen služeb a obchodů, restaurací a zábavných podniků, kin, divadel a

muzeí, ale také s přístupem do veřejné hromadné dopravy, budov veřejných institucí a jiných míst po celém městě.

Za tento projekt, který pomáhá zvyšovat kvalitu života osob se zdravotním postižením, získalo město speciální ocenění z Bruselu. Olomouc, která se s tímto projektem přihlásila do soutěže, byla jako jediné město z České republiky zařazena do nejužšího výběru osmi finalistů ze 114 měst z 23 zemí EU (top09.cz [ONLINE], 2011-3-16).

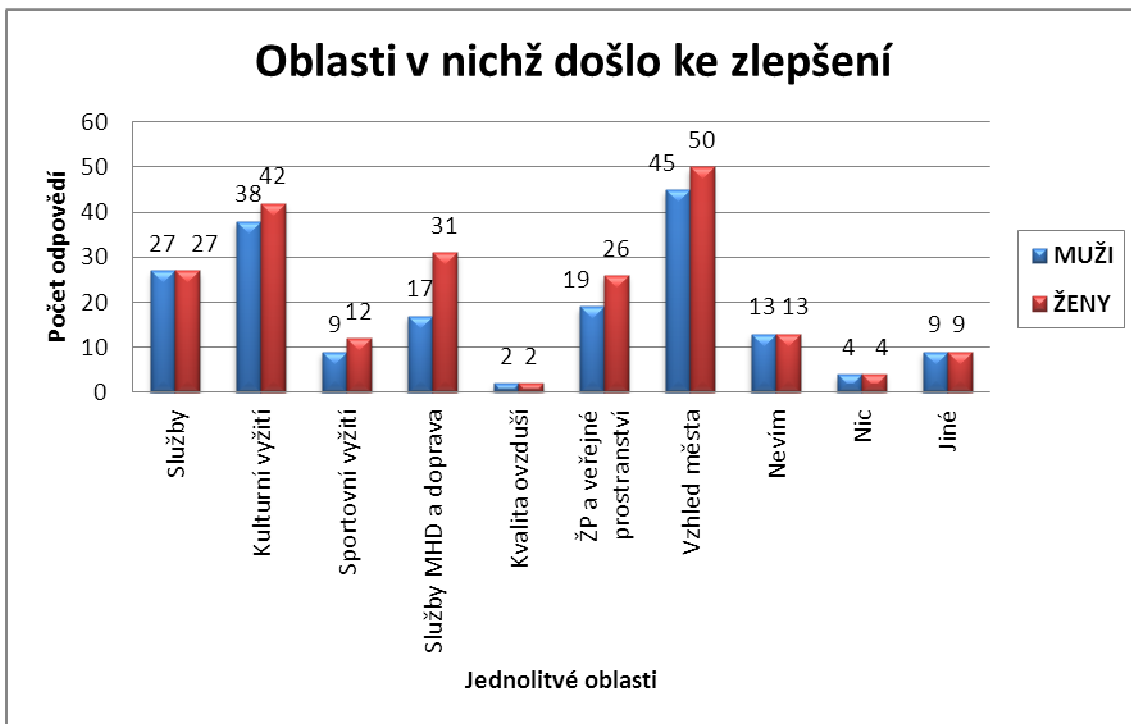
Další z uvedených názorů se týkal obnov\ průchodu/schodiště z Bezručových sadů do ulice Křižkovského nebo byla často zmiňována oprava některých chodníků či obnova inženýrských sítí. Jako zlepšení byla často zmíněna i rekonstrukce Rudolfovy aleje ve Smetanových sadech a revitalizace parků celkově. V dotazníku byl také chválen nově vystavený aquapark nebo modernizace areálu Fakultní nemocnice.

Navzdory všem kladným názorům, se v této oblasti objevily i názory záporného typu. Tato kategorie sice získala nejmenší počet názorů, ale rozhodně důležitých k tématu spokojenosti s kvalitou života obyvatel. To co jedněm obyvatelům přijde jako úspěch, může být druhými vnímáno jako negativní v rámci kvality života. Jde zejména o nárůst ploch určených k bydlení, tedy další betonování města, přílišné zahušťování bytové výstavby a ubývání nejkvalitnější zemědělské půdy. I přes veškerou novou bytovou výstavbu byl v některých odpovědích vyjádřen pocit, nedostatku bydlení pro sociálně slabší spoluobčany. Výstavba developerských předražených, většinou málo funkčních projektů, popírajících urbanizační procesy (např. právě některé bytové výstavby, nebo budova Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého) nebo nerentabilní stavba aquaparku, považována obyvateli za neúspěšný počín ze strany města. Nedořešená návaznost sítí cyklostezek, zástavbové plochy vedle hlavních silnic nebo drahé bydlení při průměrné kvalitě, se také podílí na zhoršení kvality života podle obyvatel Olomouce.

K zlepšení kvality života přispívá velkou měrou také kulturní stránka města. Tato možnost byla zmíněna nejčastěji, hned po vzhledu města. Dále je to zkvalitnění služeb, čistota životního prostředí a kvalita veřejného prostranství. Volba, nezlepšilo se nic, byla zaznamenána nejméně (8x), stejně tak otázka týkající se zhoršení (6x). Odpovědi na tento dotaz byly následující: „Vše je neustále stejné, nebo spíše horší. Vůbec nic se nezlepšilo, nezhoršilo, nic podstatného či žádný pokrok nebyl zaznamenán“. Několikrát se u obou otázek

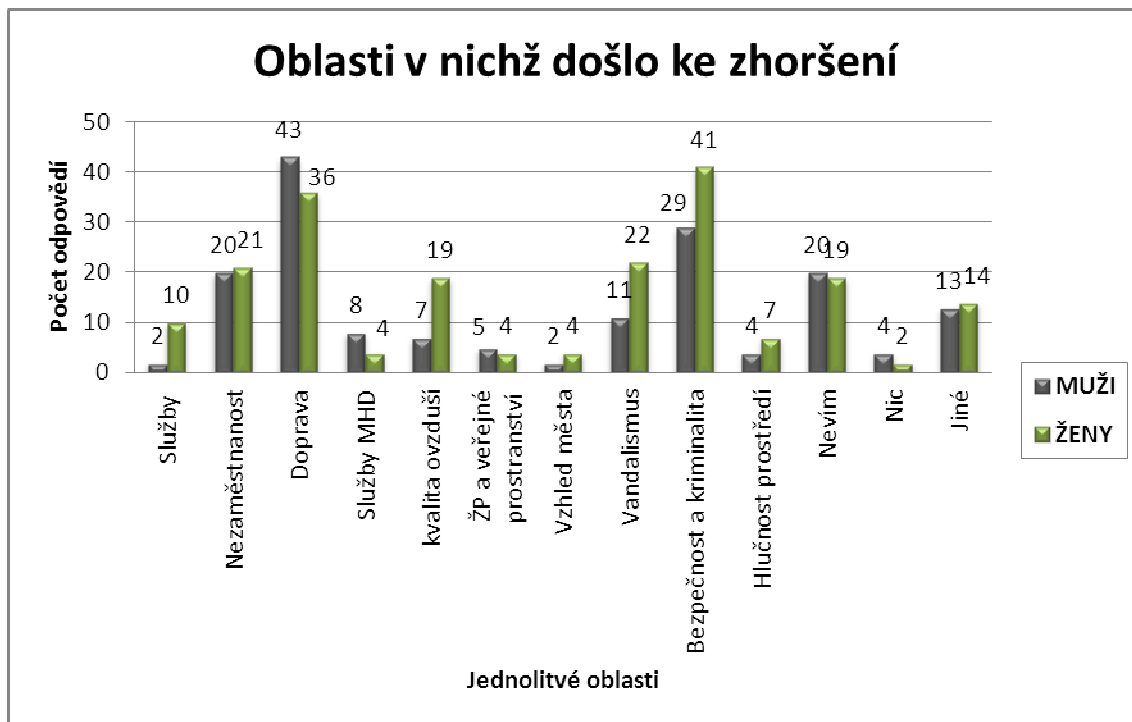
vyskytly odpovědi typu „nevím, nedokážu posoudit“. Byly zařazeny do samostatné kategorie, pro lepší přehlednost. Na zhoršení kvality života se podle zjištěných názorů nejvíce podílí zhoršení dopravní situace také zhoršení bezpečnosti související s rostoucí kriminalitou a nezaměstnaností.

Některé oblasti budou hlouběji rozebrány dále v textu při vyhodnocení otázky číslo tři.

Graf 7. Lokality považované z hlediska kvality života za nejlepší v rámci Olomouce

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Graf 8. Lokality považované z hlediska kvality života za nejhorší v rámci Olomouce

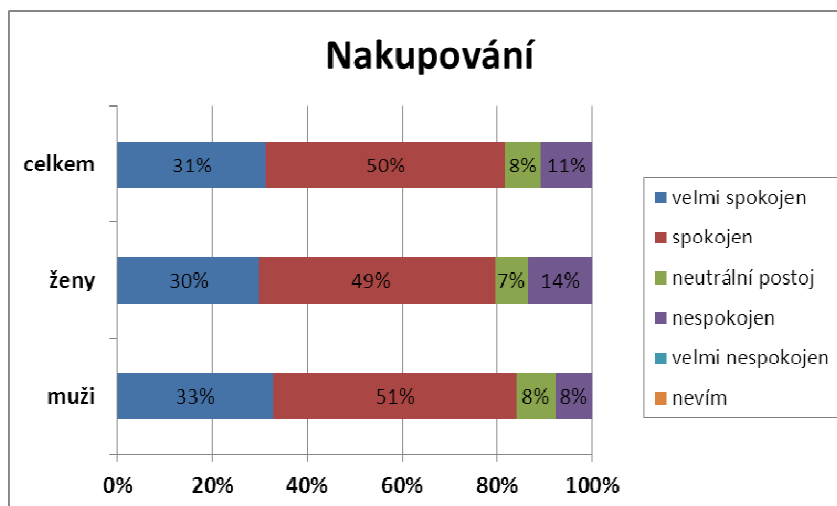
zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Ve třetí otázce byly respondenty hodnoceny parciální složky kvality života s použitím pěti-bodové stupnice, obsahovala 24 dílčích otázek, z toho 4 poslední byly zaměřeny na hodnocení spokojenosti z hlediska bytu/domů, ve kterém dotazovaný žije.

Postupně budou zpracovány jednotlivé složky a následně znázorněny v grafech. Tato část bude také věnována podrobnějšímu popisu některých složek kvality života s ohledem na výsledky předchozích grafů 7. a 8.

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s možnostmi nakupování (zboží a služby) v místě vašeho bydliště?

Z grafu číslo 9 je patrné, že ženy i muži sdílí zhruba stejný názor na možnosti nakupování. Jak u žen, tak u mužů převažují možnosti velmi spokojen (okolo 30 %) nebo spokojen (okolo 50 %). Ve všech možnostech, jsou procenta volené odpovědi poměrně vyrovnané. Odpověď velmi nespokojen nebo nevím nebyla vybrána žádným z dotazovaných (graf. 9).

Graf 9. Hodnocení spokojenosti s možnostmi nakupování (zboží a služby)

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

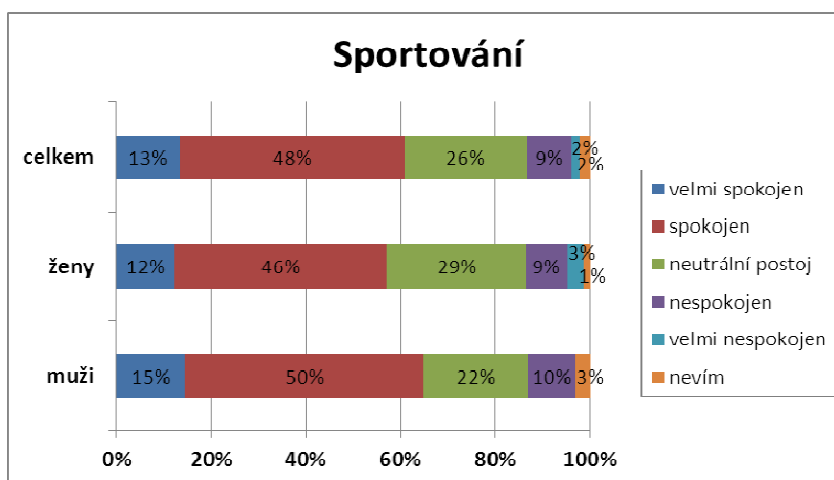
O tom, že s touto oblastí je spokojenost, svědčí i to, že se služby objevily na druhém místě, co do zlepšení kvality života (graf 7. str. 45). Město je obyvateli považováno za modernější, se spoustou poskytovaných služeb (obchodní domy, kosmetika, wellness procedury), množstvím obchůdků i nákupních center a jejich dobrou dostupností. V současné době je zde v provozu Obchodní centrum Haná na městské periferii Horní Lán. Je tvořeno hypermarketem Tesco a desítkami specializovaných obchůdků. Dále regionální nákupní centrum Olympia. Od roku 2005 je zde v provozu nákupní centrum Olomouc City, nové rozšíření k prodejní ploše hypermarketu Globus. Možnosti nákupu jsou obyvatelům Olomouce umožněny také v dalších hypermarketech jako Kaufland, Hypernova nebo Terno. Mimo jiné je zde možno nalézt celou řadu supermarketů (Billa), diskontních prodejen (Lidl) a specializovaných velkoobchodů (OBI, BauMax atd).

Dle některých odpovědí došlo ke zvýšení úrovně restauračních a pohostinských služeb. I větší rozsah pokrytí území Olomouce internetovou sítí, jejíž úroveň se zlepšuje, považují obyvatelé za důležitou součást života.

Ani tato oblast se nevyhnula stížnostem. Za krok zpět je považováno množství hypermarketů a plánovaná výstavba multifunkčního areálu Šantovka. Také velké množství heren s automaty a množství barů je vnímáno obyvateli negativně. Ani situace v pohostinství se nevyhnula kritice. Ta se týkala zejména toho, že převažují spíše fastfoody s nezdravými pokrmy nebo pizzerie či rádobý restaurace našich asijských spoluobčanů.

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s možnostmi sportování v místě vašeho bydliště?**

Na otázku, týkající se sportování byla nejčastější odpovědí spokojenost. Neutrální postoj byl druhou nejčastější volbou. Z grafu je patrné, že co se týče kladných odpovědí, (tedy velmi spokojen a spokojen) převažují muži nad ženami. Procentuální zastoupení ostatních možností je poměrně vyrovnané (graf 10.).

Graf 10. Hodnocení spokojenosti s možnostmi sportování

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

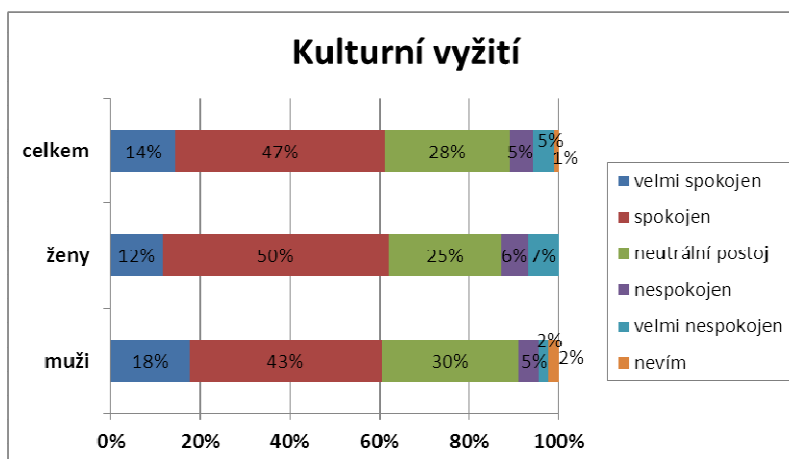
Sportovní vyžití bylo zmíněno 21x v oblastech, v nichž došlo ke zlepšení. Počtem odpovědí převažovaly ženy (graf 7., str. 45).

Olomouc je tedy možno označit za město, kde lze dobře nakoupit, ale současně také najít příležitosti pro sportovní vyžití. Milovníci plavání mohou využít místní plavecký stadion. Je vybaven venkovním i vnitřním bazénem vhodným, jak pro rekreační, tak kondiční plavání, ale i jiné vodní sporty (potápění, aquaerobic). Zájemcům o zimní sporty je zde k službám zimní stadion.

Příhodné podmínky jsou vytvořeny i pro vyznavače raketových sportů, fitness, bowlingu, golfu a minigolfu ale i cyklistiky a in-line bruslení. Olomoucké parky, případně cyklostezky ve městě i okolí mohou být využity cyklisty a bruslaři. A právě cyklotrasy a in-line trasy byly respondenty považovány za zlepšení v rámci kvality života.

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s možnostmi kulturního vyžití v místě vašeho bydliště?**

Podobně jako u doposud většiny případů, i u kulturního vyžití převažuje u žen i mužů odpověď spokojen (graf 11.).

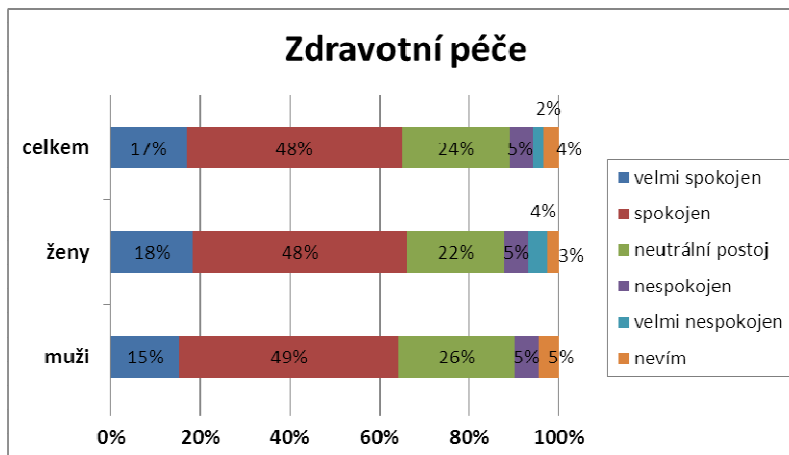
Graf 11. Hodnocení spokojenosti s možnostmi kulturního vyžití

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Možným důkazem toho, že lidé mají jak trávit svůj volný čas, je umístění kulturního vyžití hned na druhém místě za vzhledem města (dle grafu č.7 uvedeného výše). Rocková Olomouc, kulturní akce na náměstí v centru, veřejné bruslení na dolním náměstí s doprovodným programem, kina, muzea, galerie, koncerty, divadlo. To vše podle obyvatel přispívá ke zlepšení spokojenosti s kvalitou života. K tradičním akcím lze počítat např. Flora Olomouc, Academia film Olomouc nebo Olomoucké kulturní léto. Díky vedení města se daří zvyšovat úroveň kulturního vyžití Olomouce. Široká škála možností kulturního vyžití umožňuje kvalitní a zajímavý společenský život obyvatelům.

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost se zdravotní péčí v místě vašeho bydliště?**

Po kulturním vyžití následovala otázka týkající se zdravotní péče. I v tomto bodě si podle dotazovaných stojí město dobře, neboť téměř polovina je s nabídkou lékařské péče spokojena (graf 12.).

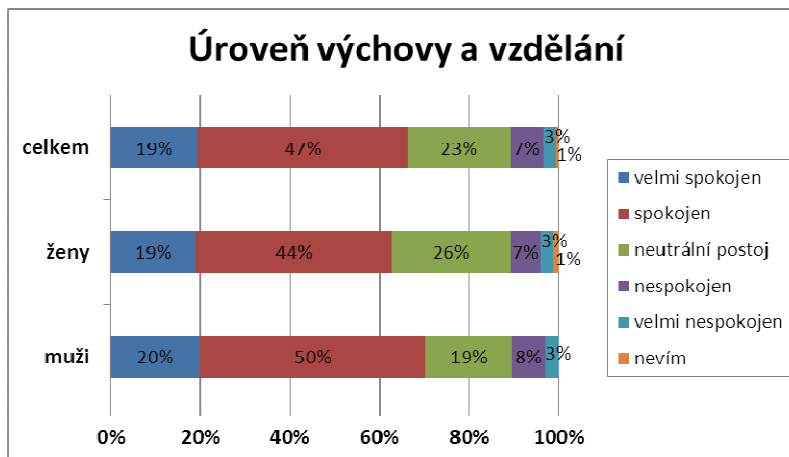
Graf 12. Hodnocení spokojenosti se zdravotní péčí

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

V roce 2010 připadalo podle stránek statutárního města Olomouc 168 obyvatel na jednoho lékaře. Město disponuje celou řadou odborných ústavů, ordinací praktických lékařů pro dospělé, děti a dorost. Dále se zde nachází odborné ordinace a pracoviště, ostatní zdravotnická zařízení a laboratoře. Lékárny a výdejny léků jsou zastoupeny po celém městě. Velmi důležitou roli zastává v tomto oboru fakultní nemocnice, což je špičkové pracoviště nadregionální úrovně. V místní fakultní nemocnici je poskytována odborná zdravotní péče obyvatelům České republiky a současně také zahraničním pacientům. Tato nemocnice splnila jako čtvrtá nemocnice fakultního typu podmínky udělení akreditace. Ta zajišťuje pacientům daného zdravotnického zařízení záruku výše kvality poskytovaných služeb.

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s úrovní výchovy a vzdělání v místě vašeho bydliště?

Úroveň výchovy a vzdělání byla také zhodnocena převážně kladně. U mužů 50 % a u žen 44 %. Necelými 20 % celkově, byla zastoupena odpověď velmi spokojen (graf 13.).

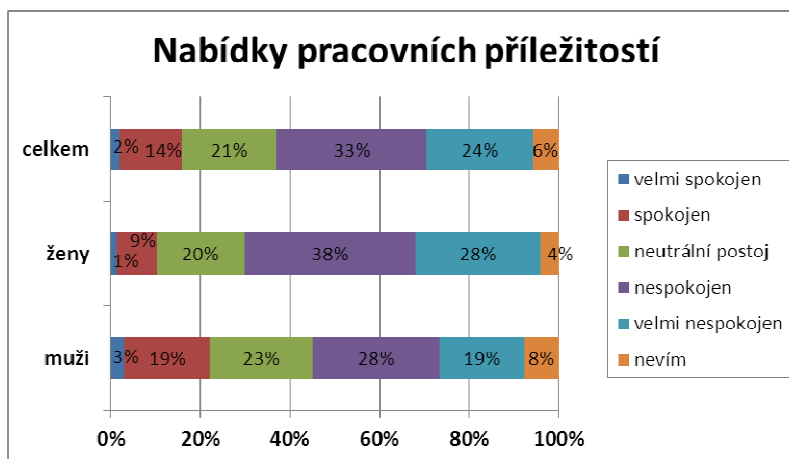
Graf 13. Hodnocení spokojenosti s úrovní výchovy a vzdělání

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Olomouc je nejen město s bohatou historií, spoustou kulturních památek, ale především univerzitním městem se dvěma vysokými školami. Je možné zde studovat jednak veřejnou vysokou školu Univerzity Palackého v Olomouci nebo soukromou Moravskou vysokou školu. Univerzita Palackého v Olomouci je vysoká škola s dlouholetou tradicí, nejstarší vysoká škola na Moravě a druhá nejstarší v České republice. Nabízí studium na osmi fakultách (cyrilometodějská teologická, právnická, pedagogická, lékařská, filozofická, přírodovědecká, tělesné výchovy a zdravotnických studií). Soukromá Moravská vysoká škola nabízí tři bakalářské obory a následně magisterský program. Je zde zastoupeno také několik středních škol a gymnázií (Střední škola polygrafická, Střední průmyslová škola strojnická nebo Církevní gymnázium německého řádu atd.) A samozřejmě nelze zapomenout na nespočet škol základních, většinou zároveň spojených se školou mateřskou. O dostatečných možnostech obyvatel města vzdělávat se, svědčí graf vzdělanostní struktury (graf 3. viz výše). Velké procento oslovených tvoří obyvatelé s vysokoškolským vzděláním, dále se středoškolským vzděláním a pouze 11% celkové počtu připadá na dotazované se základním vzděláním. Dle předběžných výsledků z posledního sčítání bylo do kolonky bez vzdělání přihlášeno 282 obyvatel, tento počet od posledního sčítání vzrostl o necelých 30. Největší zastoupení bylo uvedeno v kolonce střední vzdělání s maturitou a vyšší odborné včetně nastavbového vzdělání. Jednalo se o bezmála 30 000 obyvatel města (czso.cz [ONLINE], 2011-3-15).

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s nabídkou pracovních příležitostí v místě vašeho bydliště?**

Převážně negativní výsledek byl vyhodnocen u dotazu týkajícího se možností pracovních příležitostí. Spokojenost žen s nabídkou zaměstnání je nižší v porovnání s muži. Možnost velmi byla zvolena pouze 2% celkem oslovených respondentů. Téměř jedna pětina hodnocení byla tvořena známkou tři – tedy neutrální postoj k dotazu (graf 14.).

Graf 14. Hodnocení spokojenosti s nabídkou pracovních příležitostí

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

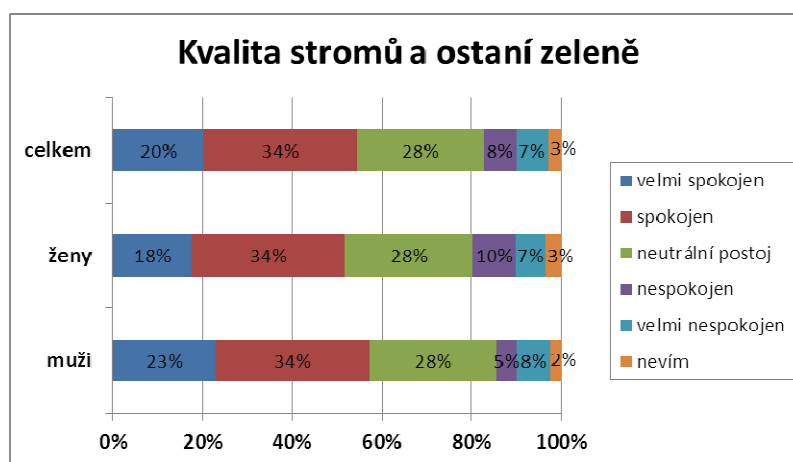
Míra nezaměstnanosti patří mezi základní makroekonomické ukazatele a vypovídá o celkovém dění v ekonomice daného státu, kraje či okresu. Je vyjádřena jako podíl nezaměstnaných k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu. Olomoucký kraj je dlouhodobě řazen mezi kraje s nadprůměrnou nezaměstnaností. V rámci České republiky, se jedná o hodnotu patřící k vyšším mírám nezaměstnanosti. Olomouc však v rámci kraje patří mezi oblasti s nižší mírou nezaměstnanosti, rovněž tak v rámci okresů. K 29.2.2012 byla míra nezaměstnanosti za olomoucký okres 10,7 %. Ve srovnání s ostatními kraji je Olomoucký kraj (s mírou nezaměstnanosti 12,1 %) druhý nejhorší – hned za Ústeckým krajem (13,9 %).

Tento fakt je intenzivně vnímám i obyvateli Olomouce, neboť nezaměstnanost získala vysoký počet odpovědí v otázce 12 (V čem se podle Vás za posledních pět let kvalita života obyvatel Olomouce nejvíce zhoršila?). Odpověď, že za posledních pět let se nejvíce zhoršila v Olomouci nabídka pracovních příležitostí, byla v dotazníku označena 41x (graf 8.). Také projevy celosvětové hospodářské krize byly příčinou výrazného nárůstu nezaměstna-

nosti a to také pro město Olomouc. Ke zlepšení situace by mohl přispět projekt Technologického parku v lokalitě mezi Slavonínem a obcí Hněvotín. Cílem města je přilákání firem ze sektoru strategických služeb, kterých je ve městě omezený počet. Technologický park bude zdrojem nabídky vhodných lokalit pro podnikání novým investorům, což by mělo být mimo jiné možností nových pracovních příležitostí. Také otevření nové moderní obchodní galerie Šantovka nabídne Olomoučanům atraktivní pracovní místa. Vytvářením nových pracovních příležitostí pro občany, by se postupně mohla situace začít stabilizovat.

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s kvalitou stromů a ostatní zeleně v místě vašeho bydliště?

Další otázka na naše respondenty byla zhodnotit spokojenost s množstvím a kvalitou stromů a ostatní zeleně. Přesto, že k tomuto dotazu zaujalo téměř 30 % neutrální postoj, stojí si i v tomto bodě město na výbornou, neboť velká část respondentů hodnotí převážně kladně (graf 15.).

Graf 15. Hodnocení spokojenosti s kvalitou stromu a ostatní zeleně

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

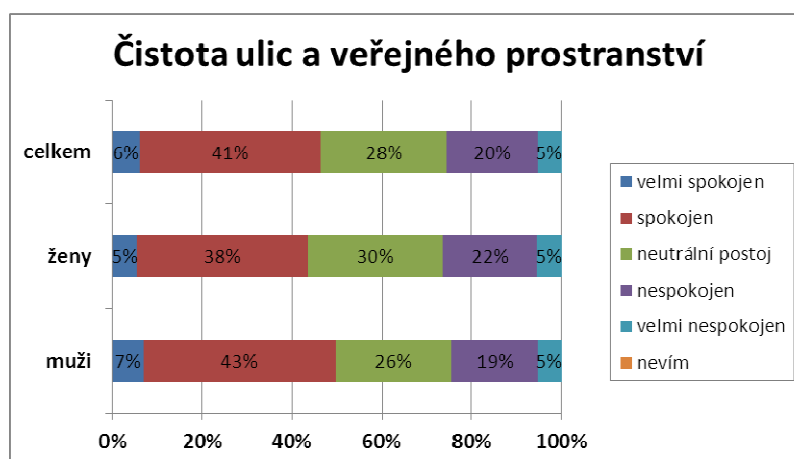
U kategorie životní prostředí a veřejné prostranství byla ve 45 případech tato oblast označena jako zlepšení, přičemž v hodnocení převažovaly názory žen. Kladně hodnocena byla již zmiňovaná obnova mobiliáře a povrchů cestní sítě v historických sadech – Bezručovy a Čechovy sady a Smetanovy sady – Rudolfova, čistší životní prostředí, více zeleně na sídlišťích atd. Zhoršení ze strany města co do kvality stromů a místní zeleně a veřejného pro-

stranství bylo uvedeno 9x. Masivní bytová výstavba by mohla zapříčít ztrátu městské zeleně, lesních pozemků, úrodných polí a využívaných rekreačních zón. S tím souvisí i větší hlučnost a exhalace.

Ze strany města je však vyvrácen názor veřejnosti ke snižování veřejné zeleně a naopak argumentováno, že klíčovým tématem územního plánu je právě rozvoj zelených ploch. Dva nové lesy, více zeleně podél řeky Moravy nebo takzvaný zelený polookruh na západním okraji města. To jsou hlavní novinky, připravované pro obyvatele a jejich rekreaci do budoucna (olomouc.eu [ONLINE], 2011-3-17).

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s čistotou ulic a veřejným prostranstvím v místě vašeho bydliště?

Do stejné kategorie jako zeleň spadá i zajišťování veřejného pořádku a čistoty veřejných prostranství, což je úkolem radnic a magistrátů. Mezi jejich povinnosti patří také likvidace odpadků z domácností občanů, tedy zajištění dostatečného množství kontejnerů a pravidelný svoz. O tom, že občanům záleží na čistotě v místě jejich bydliště, svědčí výsledky viditelné z grafu. Pouhých 6 % je velmi spokojeno ze situací, 40 % dotazovaných je spokojeno a negativní hodnocení činí dohromady 25 %. Celkem 28 % všech dotázaných se vyjádřilo neutrálně. Důvodem může být neochota nad tématem přemýšlet nebo nezájem o danou problematiku (graf 16.).

Graf 16. Hodnocení spokojenosti s čistotou ulic a veřejného prostranství

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Za posledních pět let došlo ke zlepšení čistoty v ulicích, veřejná prostranství byla na některých místech opravena, čímž získala nový vzhled. Na sídlištích byla vybudována nová hřiště pro nejmenší, ostatní byla opravena nebo udržována ve funkčním stavu. Na vyšší úroveň bylo posunuto také odpadové hospodářství. Obyvatelé vyjádřili spokojenost s dostupností popelnic na tříděný odpad. Město disponuje 2 sběrnými dvory. Posledních pár let se zde daří úspěšně třídit také bioodpad. Systém sběru bioodpadu byl v roce 2011 rozšířen do všech městských částí Olomouce a každý rodinný dům na území města má nárok na jednu BIOpopelnicu a spolu s ní i na její pravidelný odvoz. Přesto je však i v této oblasti neustále co zdokonalovat. Za základní nedostatek bylo uvedeno postrádání veřejných toalet, například absence veřejného WC u parkoviště Husova sboru. Toto parkoviště je často obsazováno autobusy se zahraničními turisty. Chybí zde však nejen WC, ale i ukazatel místa, kde by bylo možné tuto službu najít. Nejen, že zde chybí jakékoliv ukazatele a možnosti, kde najít veřejné WC, ale první co turisté uvidí, je většinou špína a bezdomovci, soustředící se kolem supermarketu Billa.

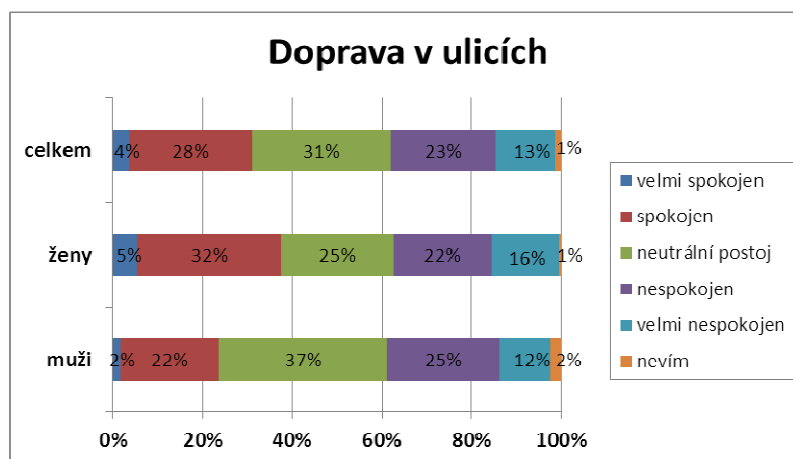
Nutno zmínit, že i v této situaci dochází ke zlepšování. Nádherné historické město v kontrastu s lidmi močícími na jeho největší památky, nikterak nepřispívá ke spokojenosti s kvalitou života, proto je přínosem vznik občanského sdružení pro rozvoj a naplnění potřeb obyvatelstva Olomouckého kraje, provozujícího síť veřejných toalet v Olomouci. Toalety na Dolním náměstí, v Pavelčákově ulici a sociální zařízení v kině Metropol nyní může být využíváno jak místními, tak turisty. Je možno také využívat toalety nákupních center nebo WC ve veřejně přístupných budovách. Přestože je v Olomouci provozováno několik veřejných záchodů, nejsou jejich umístění vhodně vyznačena. Proto je nutné posílení informovanosti, případně zajištění rozmístění ukazatelů v ulicích.

Dalším uvedeným nedostatkem byl stav chodníků. Především v zimních měsících byly chodníky ponechány svému osudu a označeny informační cedulí, že se chodník v zimě neudrhuje. Ovšem povinností technických služeb je zajistit bezpečný stav veřejných cest nehledě na roční období.

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s množstvím dopravy v ulicích v místě vašeho bydliště?**

Nejčastěji zmiňovanou oblastí, ve které za posledních pět let došlo ke zhoršení, byla doprava. S dopravou souvisí také možnosti parkování, hluchnost prostředí a kvalita ovzduší. Proto budou tyto složky kvality života probrány společně.

I když doprava získala největší počet negativních odpovědí, byli i spokojení respondenti. To vyplývá i z grafu, kde přes 30 % zaujímá hodnocení velmi spokojen a spokojen, rovněž tak volilo přes 30 % možnosti nespokojen (23 %) či velmi nespokojen (13 %). Zhruba jedna třetina hodnocení byla odpověď nevím (graf 17.).

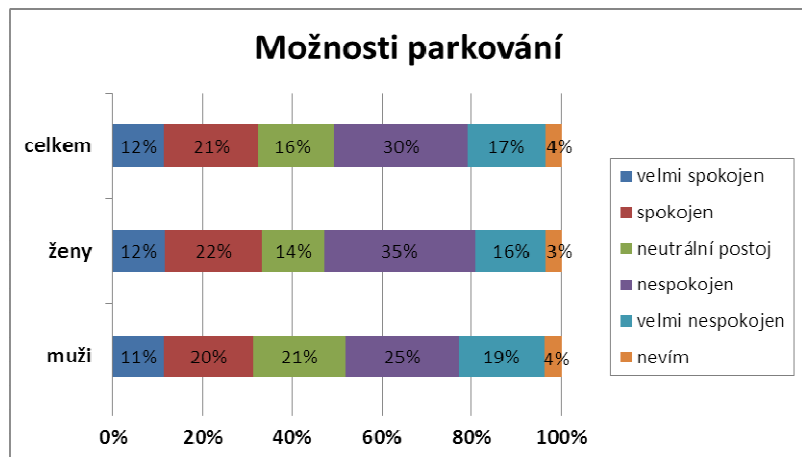

Graf 17. Hodnocení spokojenosti s množstvím dopravy v ulicích

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s parkovacím zařízením respektive možnosti parkování v místě vašeho bydliště?**

Další graf znázorňuje hodnocení možnosti parkování v Olomouci. Nespokojeno bylo 30 % a velmi nespokojeno 17 % účastníků šetření (graf 18.).

Graf 18. Hodnocení spokojenosti s možnostmi parkování

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Nervózní řidiči ve svých vozidlech v přetížených ulicích, dopravní zácpy, hluk, větší koncentrace výfukových plynů a dopravní nehody, tak přesně takto lze popsat situaci na cestách v Olomouci. Složitě hledání parkovacího místa, špatný stav vozovek, nevhodné řešení některých křižovatek, jednosměrné ulice. I to může být dalším důvodem proč nechat auto raději doma a zvolit jiný způsob dopravy.

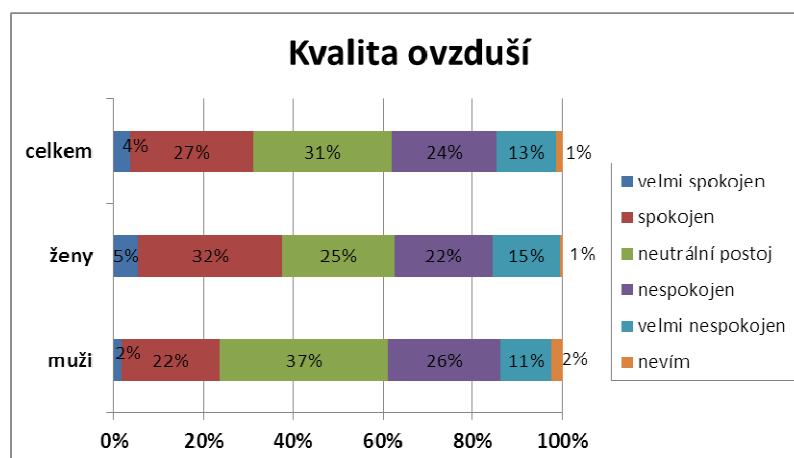
Zatížení města dopravou začíná mít neblahý dopad i na zástavbu města. Důkazem toho, je nedávná tragická nehoda v centru města, kdy se na kolemjdoucí zřítíla část domu. Většina domů v centru města je vystavěna dle norem z 19. století, nejsou tudíž přizpůsobeny současné frekventované dopravě, ať už osobní nebo tramvajovou nebo nákladní.

Úhel pohledu na dopravní situaci v Olomouci však může být chápán rozdílně. Může poukazovat nejen na dopravně problematické místa, ale také vyzdvihovat řešení, která byla účelně. Za takové řešení lze považovat nově vybudovaný východní obchvat Olomouce nebo nová parkovací místa na některých sídlištích, ale také vysokou dopravní propojenost s okolními městy.

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s kvalitou ovzduší v místě vašeho bydliště?

Na následujících grafech lze vidět hodnocení kvality ovzduší a hlučnosti prostředí. Kvalita ovzduší není zřejmá jen pouhým pohledem, respektive není tak "na očích", jako je tomu

třeba u služeb. Vyžaduje i určitou míru zájmu (předpovědi počasí, ukazatele stavu znečištění...), což může být důvodem, proč převažuje neutrální postoj v odpovědích. (graf 19.).

Graf 19. Hodnocení spokojenosti s kvalitou ovzduší

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Emise z osobních a nákladních automobilů jsou hlavním zdrojem zdraví škodlivého znečištění ovzduší. Silniční doprava je významným zdrojem oxidů síry a kysličníku uhelnatého. Také v Olomouci zaujímá přední pozice v míře znečišťování. Obecně platí, že míra a množství emisí z automobilů závisí na mnoha parametrech (typ vozidla, použité palivo, technický stav komunikace), ale zejména je odvíjena od stále rostoucí intenzity dopravy. Z tohoto důvodu je důležité soustředit se na vztahy mezi dopravou a životním prostředím a omezit k nim přístup, jako ke dvěma odlišným aspektům života. Silniční doprava je také druhým největším zdrojem emisí, které mohou být důvodem onemocnění dýchacích cest. Je tedy žádoucí najít cesty řešení, například motivací občanů k využívání městské hromadné dopravy nebo jiného ekologického způsobu přepravy. K dalším zdrojům znečištění patří průmyslový a výrobní sektor, zemědělství a domácnosti. Čistota veřejných prostranství má také svůj podíl na znečištění ovzduší, zejména po zimě jsou ulice plné nánosů prachu a smetí. Větretem jsou nečistoty rozfoukány a vdechovány lidmi. Proto je úkolem technických služeb provádět jarní očistu města. Na základě dat z roku 2003 bylo území města vyhlášeno jako oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší. Lze říci, že se situace za posledních pár let ustálila. Intenzita znečištění se liší také v závislosti na ročním období. Čistota ovzduší je pravidelně měřena a obyvatelé jsou o situaci informováni. V podloubí místní radnice byl umís-

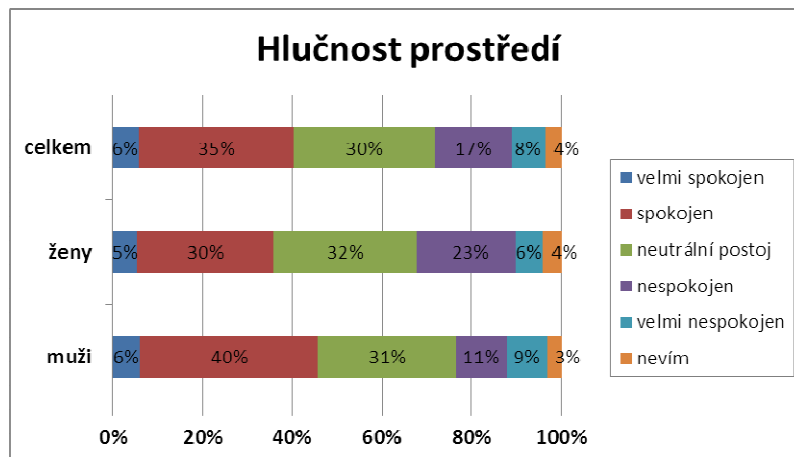
těn informační panel, ze kterého lze vyčíst aktuální údaje o naměřených koncentracích škodlivin v ovzduší, zákonné limitní hodnoty, venkovní teplotu a aktuální čas.

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s množstvím hluku v místě vašeho bydliště?

Hlučnost působí na jednotlivé lidi různě podle daných okolností. Ať už se jedná o jakýkoliv druh hluku, obecně škodí lidskému organismu. Ať už se jedná o jakýkoliv druh hluku, obecně škodí lidskému organismu. Nepříznivé působení jakéhokoliv faktoru na lidský organismus snižuje hladinu spokojenosti s kvalitou života. Je známo, že přibližně 90 % hluku ve městech je generováno pozemní dopravou. Největšími zdroji hluku z pozemní dopravy jsou nákladní automobily, lokálně přispívá i železniční či tramvajová doprava. Negativní působení hluku je také zvýrazněno vysokou koncentrací obyvatel na poměrně malých plochách. Ovlivnění hlukem proto úzce souvisí s lokalitou, kterou obýváme. Zejména obytné zóny podél hlavní uliční sítě města jsou vystaveny často výraznému překročení přípustných hlukových hladin. Také špatný technický stav vozidel a neplynulost dopravních uzlů patří mezi faktory negativně ovlivňující úroveň zatížení hlukem. V takovýchto případech je nezbytné zajistit potřebná protihluková opatření. Technických opatření ke snížení hladiny zvuku existuje celá řada. Jak nový povrch vozovky, omezení maximální povolené rychlosti na 30 km/h, výstavba zvukových bariér podél frekventovaných silnic nebo omezení bytové funkce podél těchto tras, používání protihlukového opatření u oken a další. Dalším nástrojem ke snížení hluku je snížení intenzity dopravy, k čemuž vede vedle převedení dopravy na jiné (obchvatové) komunikace, snížení počtu jízdnic pruhů a jejich zúžení.

Podle Olomouckého deníku bylo hlukovými studiemi prokázáno, že Olomouc je po Brně dopravou nejvíce zatíženým městem v oblasti Morava a Slezsko. Lidé jsou zde vystaveni enormnímu zatížení hlukem (olomoucky.denik.cz [ONLINE], 2011-3-16).

Pozice obyvatele nespokojeného s tímto stavem byla označena 17 % dotazovaných a velmi nespokojeno je 8 % odpovídajících (graf 20.). Může se zdát, že i přes všechny jmenované problémy je to pouze malé procento nespokojených, ale jedná-li se o lidské zdraví, nemělo by ani tohle množství být ignorováno.

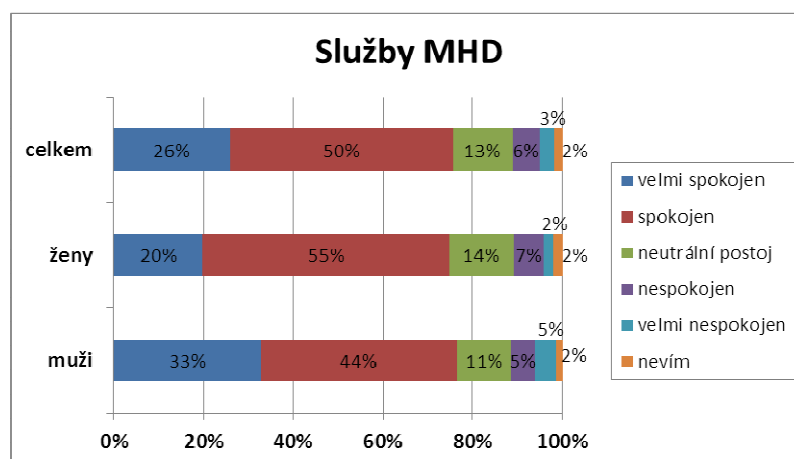

Graf 20. Hodnocení spokojenosti s množstvím hluku

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Městská hromadná doprava, důležitý prostředek ke každodenní mobilitě lidí, je součástí života každého obyvatele města. Proto ani tahle oblast neunikla detailnějšímu rozboru, výtkám či chválě. Provozovatelem městské hromadné dopravy jsou buď města sama, nebo soukromé společnosti vybrané městy ve výběrovém řízení. Nabídka dopravních prostředků se liší město od města. Doprava v samotné Olomouci je pokryta převážně tramvajemi a autobusy, které tvoří hustou dopravní síť. Na MHD dohlíží hned několik správních orgánů, a to v závislosti na druhu používaných dopravních prostředků. Pro oblast silniční dopravy jsou to dopravní úřady, v oblasti tramvajové je to Drážní inspekce. Vrcholným dozorovacím orgánem všech dopravních podniků je Ministerstvo dopravy ČR. Městská hromadná doprava prošla velkými změnami. Modernější, přesněji navazující spoje jsou výsledkem systému preference MHD. Jde o síť inteligentních zastávek. Díky tomuto systému lze například na elektronických tabulích sledovat informaci o zpoždění daného spoje respektive o jeho poloze na trati. Některé zastávky prošly rekonstrukcí, ale v ulicích vyrostli také úplně nové. Je to třeba zastávka u výstaviště Flora. Vozovka je zde vyvýšena do úrovně chodníku, aby poskytovala cestujícím snadnější přístup do vozu. V plánu je stavba i dalších zastávek tohoto typu. Ani vozový park neunikl modernizaci a prošel nezbytnou obnovou. Na koleje vyjely vozy s kamerovým systémem a novými sedačkami. Kamerový systém má sloužit zejména pro zvýšení bezpečnosti cestujících a také jako prevence vandalismu. Toto téma bude dále v textu probráno hlouběji. Nově se také lze setkat s dalšími nízkopodlažními vozy. Ty potěší zejména rodiče s kočárky, starší osoby a handicapované. Rozšíření

bezbariérové přepravy souvisí s již zmiňovaným projektem bezbariérová Olomouc. S využitím dotace z Evropské unie, je v plánu dopravního podniku zakoupení dalších nových vozů a další modernizace těch stávajících. Negativní postoj byl obyvateli zaujat ke zrušení nočních linek. Ani v našem dotazníku nechyběla tato připomínka. Zhoršila se tak dostupnost do některých částí města. Stotisícové město, by mělo disponovat odpovídající dopravní obsluhností, stejně jako podporovat další potřebné služby pro občany, nikoli je omezovat. Příkladem může být dostupnost části Horní lán. Přestože jsou touto částí vedeny trasy tří linek (1,4 a 6), v pozdních nočních hodinách je již jejich provoz značně omezen. Poslední spoj bývá vypraven v 23.30, avšak i poté trvá zájem obyvatel o dopravu do této části města. Stejný problém se týká také Nových Sadů, Lazců a dalších. Zmešká-li občan poslední tramvaj, je nucen využít auto, nebo taxi. Městskou hromadnou dopravu tak nahrazuje osobní automobilová doprava nebo taxi služby, což vede ke zhoršení kvality ovzduší ve městě. Doprava vlastním vozem, případně pomocí taxi však není ve finančních možnostech každého občana. Náhradou pak často bývá pěší noční chůze, což může být často spojeno s pocitem strachu a nebezpečí, které procházka ztemnělým městem může vyvolat. Tento fakt může vést i ke zvýšení kriminality. Dá se říci, že až na zrušení nočních linek nelze službám MHD nic markantního vytknout. Toho důkazem je i nadpoloviční spokojenost většiny účastníků šetření (graf 21).

Graf 21. Hodnocení spokojenosti se službami MHD

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s osobní bezpečností (napadení, loupež apod.) v místě vašeho bydliště?

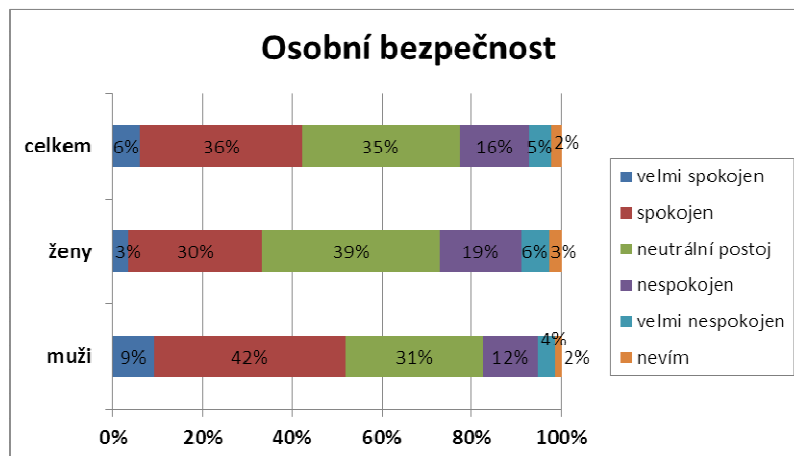
Kriminalita a bezpečnost občanů patří trvale k oblastem, které jsou veřejností vnímány jako jedny z nejzávažnějších společenských problémů. Pocit bezpečí patří mezi základní lidské potřeby, jeho naplnění (či nenaplnění) výrazně ovlivňuje život a spokojenost každého člověka.

Nedostatečné nebo chybějící osvětlení, úzké uličky a tmavá zákoutí, staré, chátrající a prázdné budovy, parky, opuštěná a zanedbaná místa, okolí barů nebo heren, či tunely a podchody, bývají většinou vnímána jako riziková místa. Konkrétním příkladem může být nevhledná budova u Tržnice. Budova, opuštěné betonové stolky a tmavá zákoutí stánků, rozhodně neláká obyvatele k nočním procházkám.

Ani skupinku podivínů posedávajících kolem krabicového vína na veřejném prostranství, nelze označit za právě tu nejlepší vizitku města. Již při příjezdu do Olomouce si lze povšimnout v blízkosti hlavního nádraží hromady odpadků a okolo ležících nebo postávajících osob. Podobná situace existuje i na dalších místech. Příkladem může být nákup v hypermarketu Kaufland nebo supermarketu Albert u tramvajové zastávky Okresního soudu. I zde se lze setkat s bezdomovci. Skupina takových lidí představuje potenciál ke vzniku problémů. Konflikty s kolemjdoucími, žebrání a konzumace alkoholu, což jsou činnosti blízké právě tady těmto lidem, znepríjemňují životy ostatních. Lidé se jim snaží vyhýbat a mají z nich strach, protože jsou obecně považováni za nevyzpytatelné. Často sice nemusí jít o zlého člověka, jejich vzhled a chování však vyvolávají nepříjemné pocity u ostatních obyvatel. Není to však jen vyšší počet bezdomovců, ale i ostatní nepřizpůsobiví občané (Romové, narkomani), vandalismus, krádeže a častá přepadení, mohou být hlavním důvodem nižšího pocitu bezpečí u obyvatel. Efektivní metodou řešení tohoto problému může být účinná prevence. Rozšíření kamerového systému ve městě, dostatečné pokrytí veřejným osvětlením a zvýšení intenzity policejních hlídek v okolí obávaných míst.

Ačkoli došlo dle obyvatel v této oblasti k výraznému zhoršení situace (druhý nejhorší výsledek), ukazují výsledky šetření spokojenosti i respondenty cítící se v místě svého bydliště bezpečně. Vnímání strachu je rozdílné u mužů a žen. Obecně to jsou ženy, jejichž hladina strachu je nižší, což je patrné i z našeho grafu. Výsledkem je tedy vyšší procentuální za-

stoupení u možnosti nespokojen a velmi nespokojen, z toho vyplývající nižší výsledky u kladného hodnocení. To platí nejen u vnímání osobní bezpečnosti, ale i u hodnocení vnímání bezpečnosti osobního majetku (graf 22.)

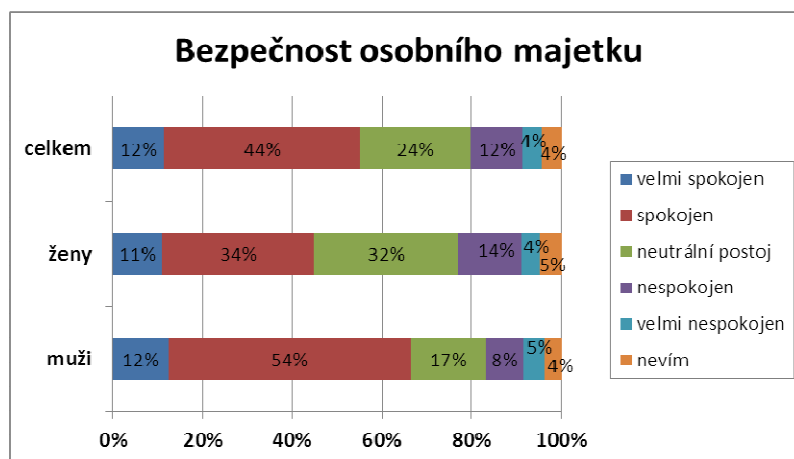

Graf 22. Hodnocení spokojenosti s osobní bezpečností

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s bezpečností vašeho osobního majetku v místě vašeho bydliště?

Od nepaměti se připisuje větší odvaha a nebojácnost mužům, což dokazuje i nadpoloviční většina kladných odpovědí v grafu týkajícího se bezpečnosti osobního majetku (graf 23.).

Graf 23. Hodnocení spokojenosti s bezpečností osobního majetku

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

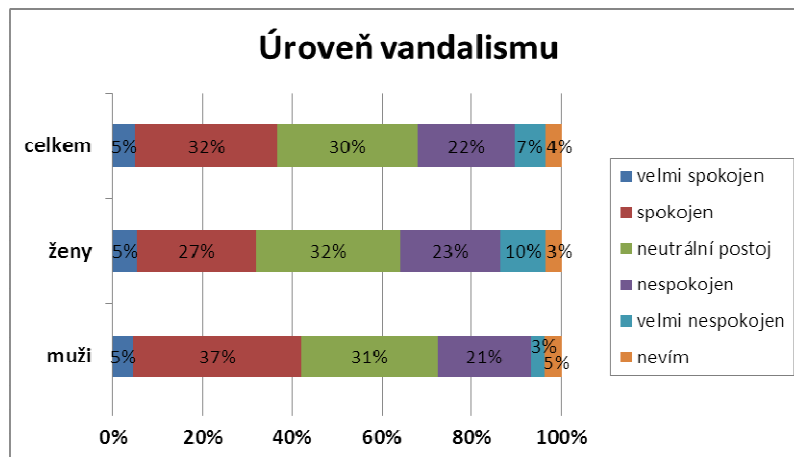
Muži většinou nosí peněženku ležerně v kapse kalhot, klíče od auta či domu volně po kapsách a z kapsářů a jiných výtržníků nemají strach. Dokázali by se přece ubránit. Kdežto ženy svírají kabelku pevně v ruce a jsou v tomto směru opatrnější.

Strach, to je emoce, vznikající jako reakce na hrozící nebezpečí. Strach provází každého, ať už se jedná o cokoliv a nejde ho ze života vytěsnit jednou pro vždy. Ze strany města by ale mělo být postaráno o to, aby tyhle emoce u jeho obyvatel byly omezeny na minimum. Odstraňovat nebo alespoň minimalizovat podněty ve městě, vyvolávající nejistotu a pocit nebezpečí. Aby strach neomezoval jejich životy a každodenní činnosti ve městě.

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s úrovní vandalismu v místě vašeho bydliště?

Bezpečnost osobní i majetku úzce souvisí s vandalismem. Vandalismus je svévolné, nekulturní a primitivní poškozování a ničení veřejného majetku nebo jiných hmotných předmětů. Většinou je vandalství konáno jen pro vlastní potěšení či potřebu. K vandalismu často dochází ze strany nepřizpůsobivých skupin lidí, či lidí pod vlivem alkoholu nebo drog. Vandalismus je spjat s výtržnictvím, sprejerstvím a jiným negativním chováním. Jedná se většinou o přestupek proti veřejnému pořádku. Zcela zamezit vandalismu je nemožné. Posílení kamerového systému v ulicích města může napomoci k identifikaci pachatele a jeho následnému potrestání. Avšak nejen pořízení ale i obsluha kamer je finančně nákladná. Otázkou zůstává, zda i přesto se nevyplatí více, než každoroční vyhazování peněz na opravu zničených památek, veřejných budov, informačních tabulí, dopravních značek nebo na čištění pomalovaných fasád. Hlavní příčinou činnosti těchto lidí je absence etiky ve výchově a celkový pokles morálních hodnot dotyčného. Vzdělání a neustálá osvěta od útlého věku, by také mohla do budoucna přispět k odstranění vandalismu z ulic nejen města Olomouce.

Míru vandalismu považuje za nízkou pouze 5 % z oslovených, 32 % projevilo s úrovní spokojenost, častokrát byla zvolena i známka s číslem 3 – neutrální postoj. Nespokojenost byla ohodnocena 22 %. Nižší hodnoty byly zaznamenány u odpovědi velmi nespokojen (7 %) a nevím (4 %). Větší obavy a nespokojenost byly i zde, podobně jako u grafů bezpečnosti, vyhodnoceny u odpovědí žen (graf 24.).

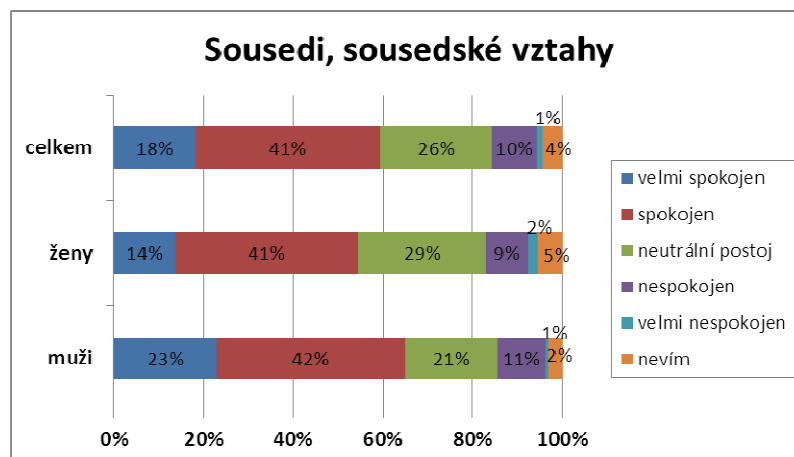

Graf 24. Hodnocení spokojenosti s úrovní vandalismu

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost se sousedy a sousedské vztahy v místě vašeho bydliště?

Špatné sousedské vztahy mohou být zdrojem nepříjemností, avšak sousedy si nelze vybírat. Ani ty, s nimiž sousedí naše zahrady, ani ty, s nimiž bydlíme v jednom domě, dokonce i na stejném patře. Občanský zákoník uvádí situace, jichž by se měli sousedé vzájemně vyvarovat. Neustálé neshody a hádky se sousedem, vygradované v některých případech až ke stížnostem, udáním a soudním sporům rozhodně nemohou pozitivně přispívat ke spokojenosti s místem bydliště a kvalitou života. Olomoučané, dle výsledku našeho šetření jsou ze 41 % spokojeni a 18 % velmi spokojeni. Spokojenost Olomoučanů se sousedskými vztahy, dle výsledku našeho šetření, dosahuje 41% v kolonce spokojen a 18 % u odpovědi velmi spokojen. Míra spokojenosti je vyšší u výsledků mužů. Co se týče nespokojenosti, je situace vyrovnaná (graf 25.).

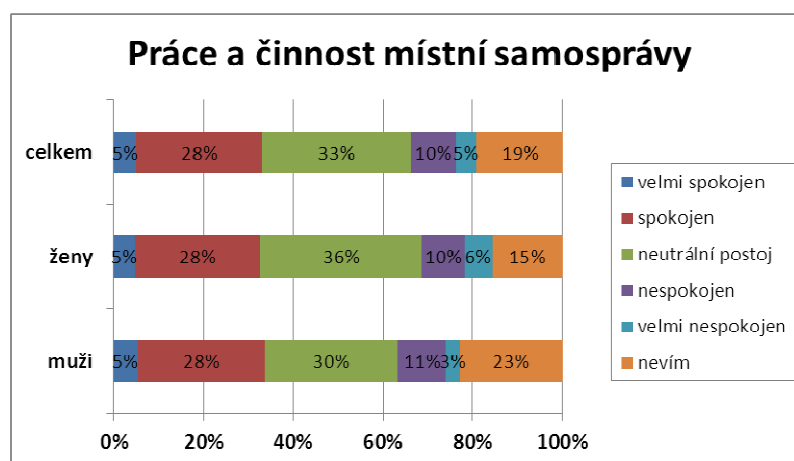

Graf 25. Hodnocení spokojenosti se sousedy a vztahy s nimi

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s prací a činností místní samosprávy v místě vašeho bydliště?

Zabezpečení správného chodu jednotlivých probíraných složek má na starosti vedení města. Na otázku, jak si stojí práce a chod místní samosprávy, jsme se zeptali našich respondentů. Zaslíbené obyvatelstvo vyjádřilo svou spokojenost (28 %), z 5 % je spokojeno velmi, nebo nespokojenost (10 %) a také velkou nespokojenost (5 %), ostatní buďto nevědí, nebo se nezajímají (graf 26.)

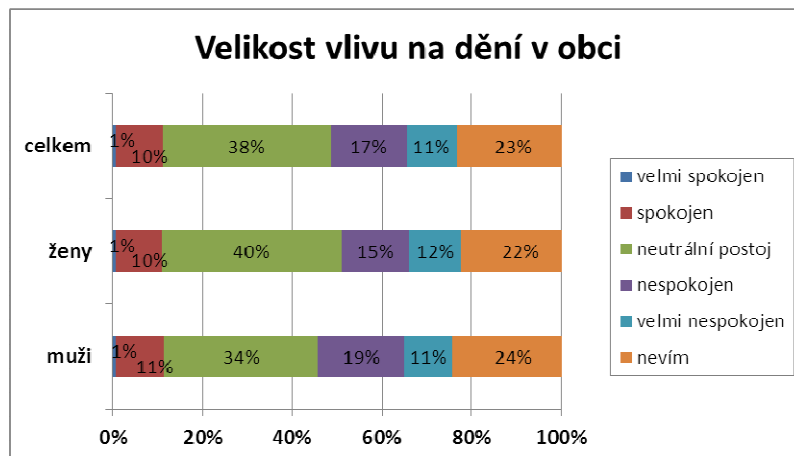

Graf 26. Hodnocení spokojenosti s činností místní samosprávy

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s velikostí vašeho potenciálního vlivu na dění v obci?**

K vlastní možnosti přispět ke zlepšení kvality života ve městě zaujalo 38 % lidí neutrální postoj, což je nejvíce ze všech grafů doposud, stejně tak odpověď nevím – 23 %. (graf. 27)

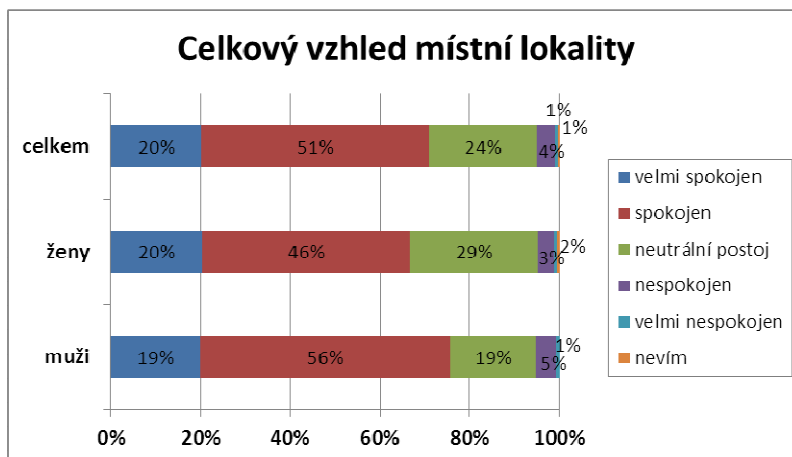
Graf 27. Hodnocení spokojenosti s vlastním vlivem na dění v obci

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Veřejnost se může vyjadřovat k územnímu plánu, může vystoupit při různých zasedáních, ohradit se proti návrhům města ať už jako fyzická či právnická osoba nebo jako součást organizace, např. Hnutí DUHA. Možností, jak vyjádřit své názory nebo příspěvky, je spousta. Jen se člověk musí více zajímat. Informovanost veřejnosti je v dnešní době veliká. Téměř každá domácnost disponuje internetovým připojením a na stránkách města se může dovědět spoustu důležitých informací o průběhu dění ve městě, o novinkách, o chystaných změnách a podobně. Není to jen internet, ale i denní tisk, rádio nebo informační kiosek pod radnicí, kde můžeme získat data, díky nimž získáme dostatečný přehled o dění, eventuálně našeho možného vlivu na toto dění. Dle mého názoru by se měl zajímat každý z nás, jde přeci o naše dobro. Ne jen tiše sedět doma a stěžovat si, jak je všechno špatné a vůbec nic se nelepší. Což byl mimochodem také názor některých respondentů.

Doposud byly probrány jednotlivé složky kvality života v místě bydliště oslovených účastníků. Vnímáme-li všechny rozebrané složky jako celek, působí lokalita, ve které žijeme určitým dojmem. S celkovým vzhledem a dojmem, který lokalita vyvolává je velmi spoko-

jena jedna pětina z celkového počtu, 56 % oslovených mužů a 46 % žen je spokojeno. Nespokojeno je pouze okolo 4 % za ženy i muže (graf 32.).

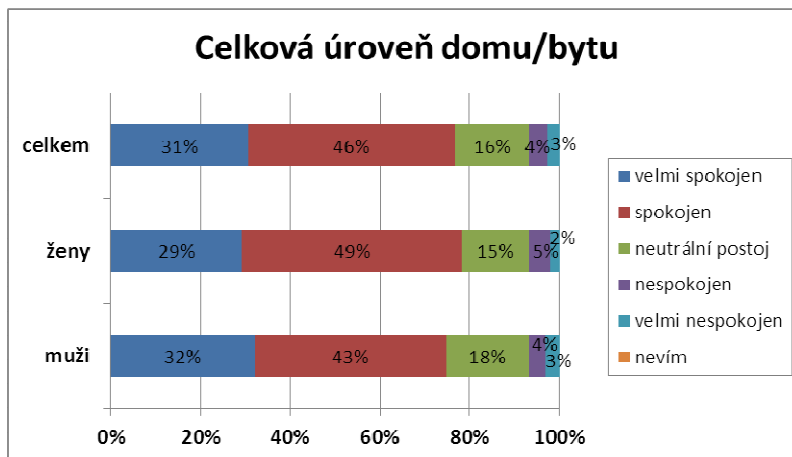
Graf 32. Hodnocení spokojenosti s celkovým vzhledem, který lokalita vyvolává

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

5.4.2 Spokojenost s kvalitou života z hlediska bytu/domu

Otázka: **Jak hodnotíte spokojenost s celkovou úrovní domu/bytu, ve kterém bydlíte?**

S celkovou úrovní svého obydlí, jeho vzhledem a velikostí, je spokojena nadpoloviční většina účastníků šetření. Vzhledem k probíranému stavu ohledně bytové výstavby, jsou tyto výsledky pozitivní (graf 28.).

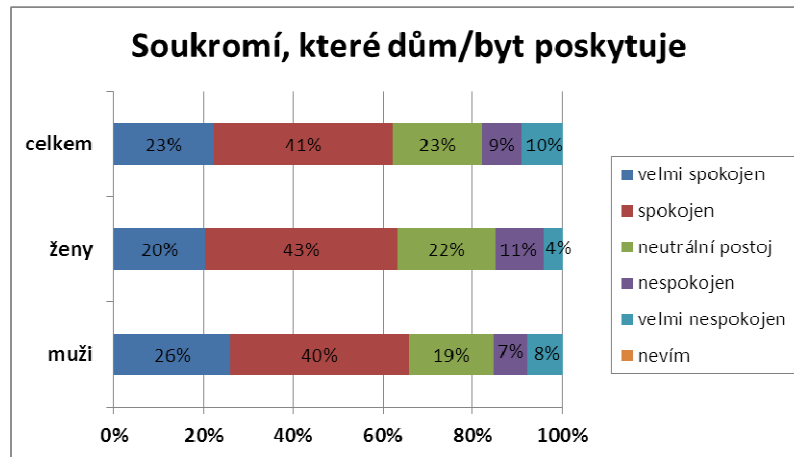

Graf 28. Hodnocení spokojenosti s celkovou úrovní bydlení

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s množstvím soukromí, které vám tento dům/byt poskytuje?

Množství soukromí, které bydlení dotazovaným poskytuje, získalo o něco málo menší hodnocení než celková úroveň, ale stále také převažuje silně kladný výsledek (graf 29.).

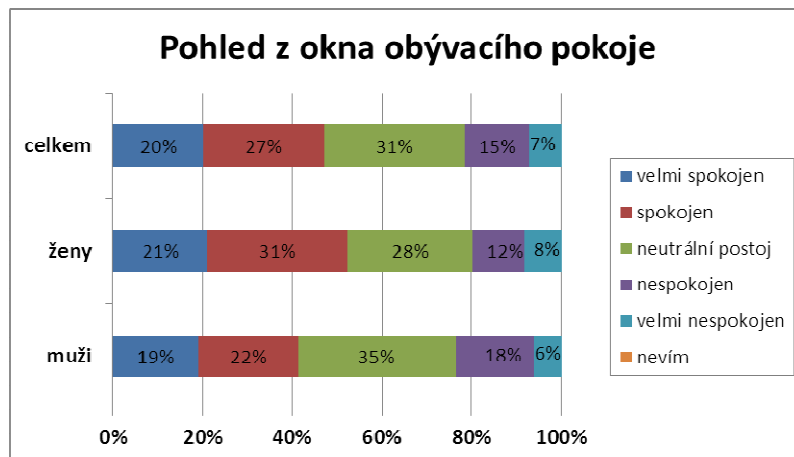

Graf 29. Hodnocení spokojenosti s množstvím soukromí, které bydlení poskytuje

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s pohledem z okna vašeho obývacího pokoje?

Pohled z okna obývacího pokoje velmi vyhovuje 20 % respondentů. Pouze spokojeno je 27 %. Celkem 31 % zřejmě nepřikládá tomuto dotazu příliš velký význam. Za muže i ženy je 15 % nespokojeno a 7 % z celku je velmi nespokojeno a rádi by z okna sledovali vzhlednější prostředí (graf 30).

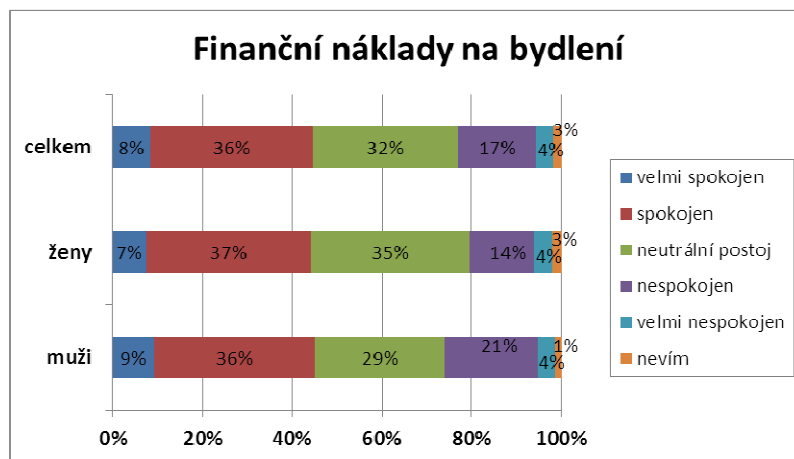

Graf 30. Hodnocení spokojenosti s pohledem z okna obývacího pokoje

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte spokojenost s finančními náklady na bydlení?

Každoroční zdražování se nevyhnulo ani cenám za bydlení. I když zde převažuje kladné hodnocení, je třeba tyto výsledky brát jako orientační. Při hodnocení spokojenosti s cenou hraje velkou roli zaměstnání, výdělek, velikost domu, typ domu, počet členů rodiny a náklady na živobytí atd. (graf 31.)

Graf 31. Hodnocení spokojenosti s finančními náklady na bydlení

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Nedostatek soukromí vlastního obydlí nebo také zdražování bydlení jsou reakce, které se objevily mezi odpověďmi, co se zhoršilo za posledních pět let. Tyto názory byly spolu s dalšími (zvyšující se množství cizinců, rostoucí náklady na živobytí, špatné jednání pra-

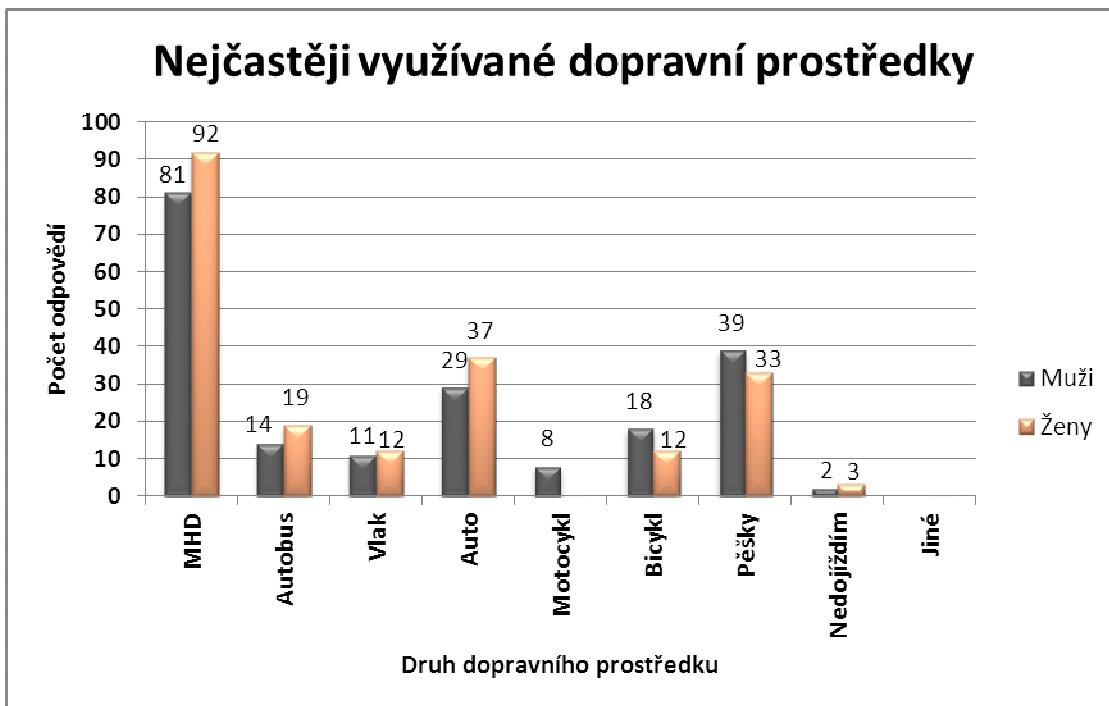
covníků na úřadech nebo kladný postoj ke sjednocení přírodovědecké fakulty) zařazeny do kategorie – jiné.

5.4.3 Přeprava do zaměstnání

Možnosti využívání dopravy v Olomouci, služby MHD a celková dopravní situace již byla probrána. Před vyhodnocením dopravní dostupnosti služeb a míst pro trávení volného času, nás nejdříve zajímalo, jakou formu dopravy naši respondenti upřednostňují.

Otázka: Jaký dopravní prostředek využíváte při cestě do zaměstnání/ školy?

Zjištěnou spokojenost se službami městské hromadné dopravy dokazuje i její největší využívanost. Více než polovina oslovených využívá k přepravování at' už do školy či zaměstnání služeb MHD. Tato volba byla v dotazníku zvolena hned 173x z 278 odpovědí. Do svého zaměstnání nebo do školy se dopravují obyvatelé také často pěšky. Chůze se umístila na druhém místě za službami MHD. Jako třetí využívají Olomoučané nejvíce automobilovou dopravu. Vyšší využívanost vlastního vozu mohla být způsobena i díky zrušení nočních linek. O tom svědčí i nárůst dopravy a následná nespokojenost se situací, jak jsme se již dověděli v textu výše. Dále využívají občané autobus, motocykl a poté dopravu vlakem. Pod možnost nedojíždím, se podepsali důchodci, osoby pracující z domu a nezaměstnaní. Těchto odpovědí bylo pouze 5 z celkového počtu 278 (graf 33.).

Graf 33. Dopravní prostředky využívané při cestě do zaměstnání či školy

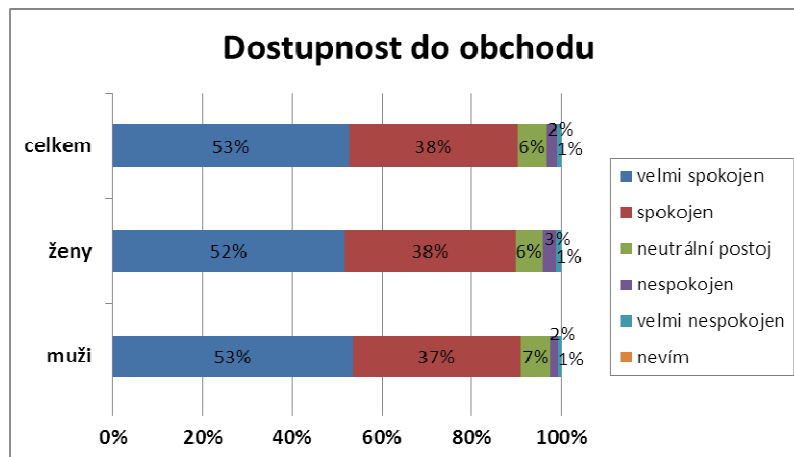
zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

5.4.4 Dopravní dostupnost služeb a míst pro trávení volného času

Spokojenost s dostupností k jednotlivým složkám ovlivňujících život jedince byla hodnocena také za pomoci stejné číselné stupnice, jako tomu bylo u otázky tři. Respondenti hodnotili nakolik je pro ně jednoduché nebo náročné dostat se na dané místo při použití upřednostněné formy dopravního prostředku. Hlavní vlakové nádraží, autobusové nádraží, městská hromadná doprava a vnitřní silniční okruh jsou vysokou zárukou snadné dopravní dostupnosti v Olomouci.

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost nejbližšího obchodu s potravinami?

Naprostá většina oslovených je spokojena s dostupností obchodů v rámci jejich bydliště. Jak již bylo zmíněno, Olomouc disponuje několika hypermarkety, supermarkety a řadou dalších kamenných obchodů. Odpovědi mužů a žen jsou poměrně vyrovnané. Možnost nevím, se nevyskytla v tomto případě ani jednou (graf 34.).

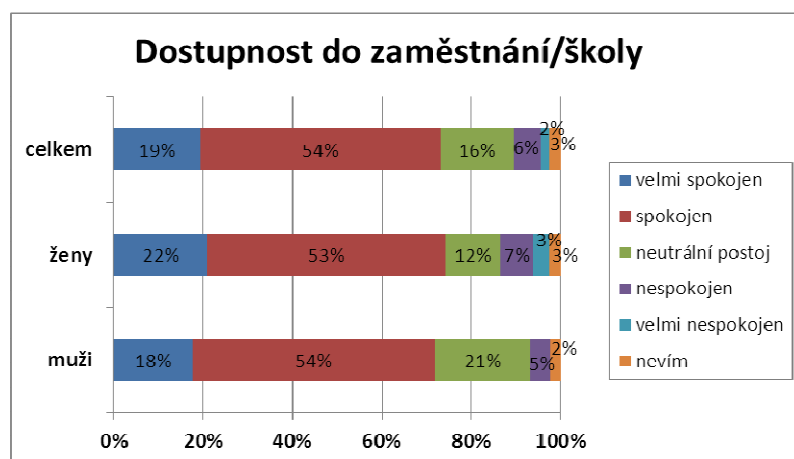

Graf 34. Hodnocení dostupnosti nejbližšího obchodu s potravinami

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost do zaměstnání (místa vašeho pracoviště), školy?

Ze strany města je důležité zajistit pro cestující především kvalitní prostorovou a časovou dostupnost v rámci kraje, okresu i v rámci jeho vnějších vazeb. Zajistit srozumitelný tarif, který bude lidi motivovat k opakovanému využívání veřejné dopravy. Toto kritérium se dle mého názoru a podle výsledků šetření městu daří splňovat. Pro Olomouc je patrná silná spádovost ze všech okresů Olomouckého kraje, do tohoto krajského města. Vyhovující stav vyjíždky a dojíždky za prací či studiem prokázaly i výsledky šetření. Z odpovědí všech respondentů je zřejmé, že obyvatelstvo je celkově spokojeno s dostupností místa pracoviště nebo školy, jedná-li se o studenta (graf 35.).

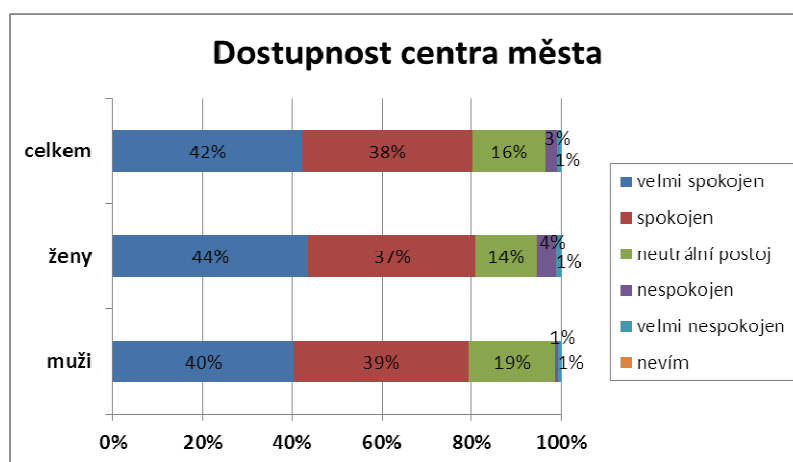

Graf 35. Hodnocení dostupnosti do zaměstnání, eventuálně do školy

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost do centra města?

Dostupnost do centra je rovněž velmi kladně hodnocena. Například z části Svatý Kopeček je možno dostat se do centra, s využitím autobusové přepravy a tramvaje, za půl hodiny. V ranních hodinách a během dne jsou intervaly odjezdů a příjezdů autobusů nebo tramvají poměrně frekventované. Ve večerních hodinách jich ubývá a na některá místa už je problém se později dostat. To může být vysvětlením 4 % negativního hodnocení, rovněž tak přispívá již zmíněné zrušení nočních linek (graf 36.).

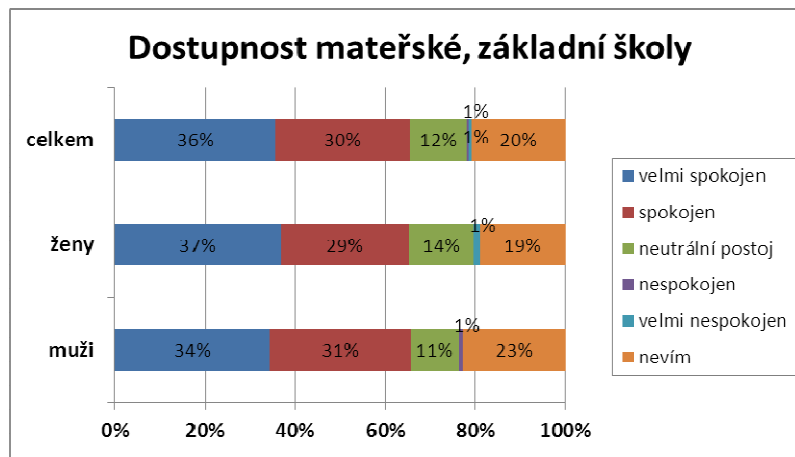

Graf 36. Hodnocení dostupnosti do centra města

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost mateřské anebo základní školy pro děti?

S dostupností do mateřských a základních škol je velmi spokojeno 37 % žen a 34 % mužů, 29 % žen a 31 % mužů je spokojeno (graf 37.). Dle informací získaných z odboru školství, se v Olomouci nachází 25 základních škol a 43 škol mateřských.

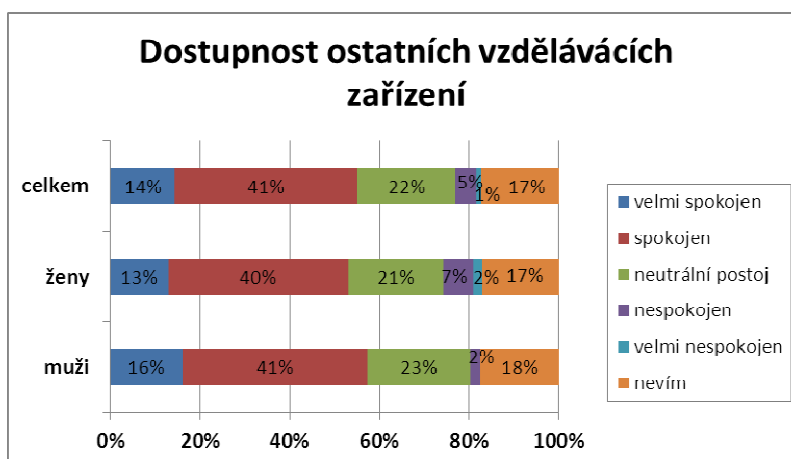

Graf 37. Hodnocení dostupnosti mateřské anebo základní školy

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost ostatních vzdělávacích zařízení (např. jazykové školy)?

Středních škol je v Olomouci 24 z toho 5 tvoří gymnázia (ověřeno dle informací z odboru školství). O vysokých školách i školství celkově již bylo hovořeno v textu dříve. Zaměříme se tedy pouze na výsledky grafu, nikoliv hlubší rozbor. Procentuální zastoupení u volby velmi spokojen je v případě ostatních vzdělávacích zařízení nižší než u základních a mateřských škol. Přesto i tak převažuje kladné hodnocení. Za muže i ženy je to 14 % respondentů velmi spokojených a 41 % spokojených. Negativní hodnocení je zde o něco málo vyšší než u předchozí otázky, 5 % nespokojen a 1 % velmi nespokojen za muže i ženy (graf 38.).

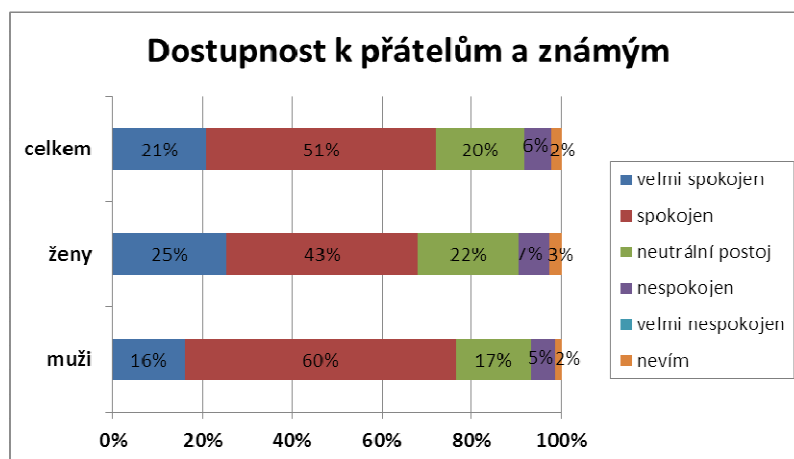
Graf 38. Hodnocení dostupnosti ostatních vzdělávacích zařízení

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Olomouc je díky vysokému školství, velkému počtu středních a základních škol centrem vzdělanosti nadregionálního významu. Co se týče oborového zaměření, je zde vysoký potenciál zejména pro rozvoj přírodovědných a lékařských oborů, včetně činnosti v oblasti biotechnologií, nanotechnologií či optoelektroniky.

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost k vašim přátelům anebo známým (v rámci Olomouce)?

Stejně jak u většiny dotazů na dostupnost, i tahle otázka získala nadpoloviční většinu kladného hodnocení. Je to celých 21 % občanů, jež jsou velmi spokojeni s dostupností ke svým známým či rodině v rámci Olomouce a 51 %, jež jsou spokojeni. Neutrální postoj byl zaujat 20 %. Nespokojenost vybralo pouze 6 % a volba velmi nespokojen, nebyla zvolena v tomto případě ani jednou (graf 39.).

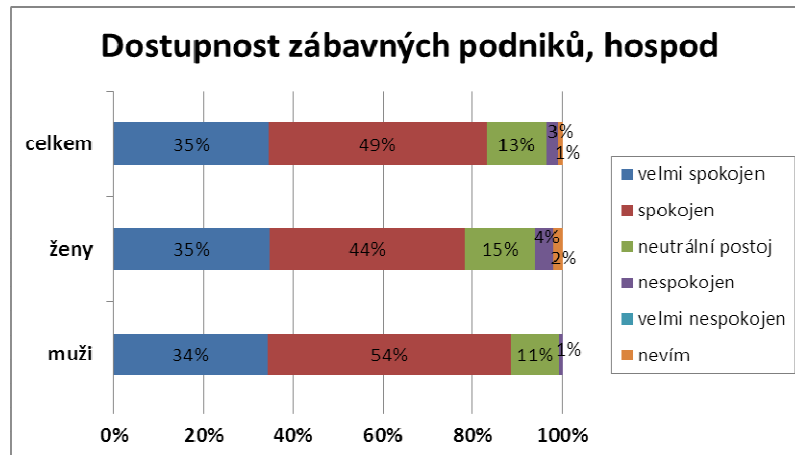

Graf 39. Hodnocení dostupnosti k přátelům a známým

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost zábavných podniků, hospod, restaurací?

Olomouc je město živé, plné hudebních klubů, tanečních klubů a diskoték. Vyrazit je možné také do olomouckých hospůdek s jedinečnou atmosférou, pivovarů, barů a kaváren, jejichž nabídka je velmi pestrá. To vše je umocněno spoustou mladých studentů v ulicích vyhledávajících tento noční život. Na výběr je spousta činností po celém městě, což dokazuje i výsledek dotazu na dostupnost těchto míst. Celých 35 % je velmi spokojeno a pouhé 3 % nespokojeno (graf 40.).

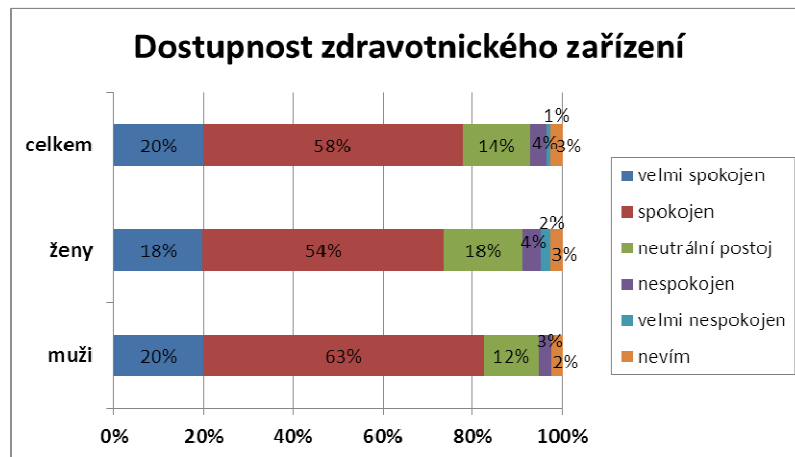

Graf 40. Hodnocení dostupnosti zábavných podniků, hospod, restaurací

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost zdravotnického zařízení, lékaře?

Zdravotní péče a zdravotnická zařízení v Olomouci již byla rozebrána výše, podobně jako jiné složky kvality života. Bylo zjištěno, že si v tomto bodě město stojí dobře a polovina oslovených je s nabídkou lékařské péče spokojena. Také dostupnost lékařské péče získala nadpoloviční kladné hodnocení (graf 41.).

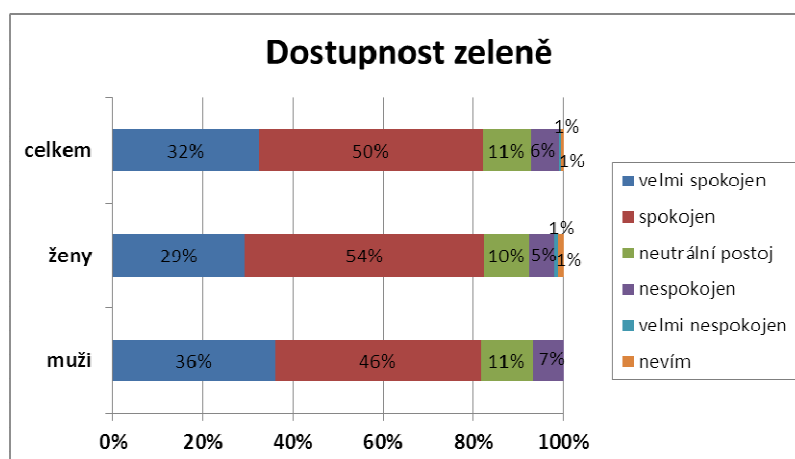

Graf 41. Hodnocení dostupnosti zdravotnického zařízení a lékaře

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost veřejného parku, lesa anebo jiných otevřených ploch?

Dotek předhůří Jeseníků a nivy řeky Moravy vytváří kvalitní zázemí pro rekreaci. Podmanivé olomoucké parky obklopují starobylé centrum a jsou uklidňující oázou plnou stromů, květin a stezek pro pěší, bruslaře i cyklisty. Každoročně se zde pořádá slavná květinová a zahradnická výstava Flora. Rozárium, součást botanické zahrady, nebo zoologická zahrada na Svatém Kopečku, ponořená do klidu lesa, také nabízí osvěžující zeleň. Svatý Kopeček je vzdálen asi 8 km od středu města. K procházkám i cyklistickým výletům láká chráněná krajinná oblast Litovelské Pomoraví mezi městem Olomouc a Mohelnice. Přírodní jezero Poděbrady se nachází pouhé 4 km od centra a je s městem propojeno cyklostezkou. Těchto možností si byli vědomi i oslovení respondenti, neboť převažovalo kladné hodnocení - 32 % velmi spokojen, 50 % spokojen (graf 42.).

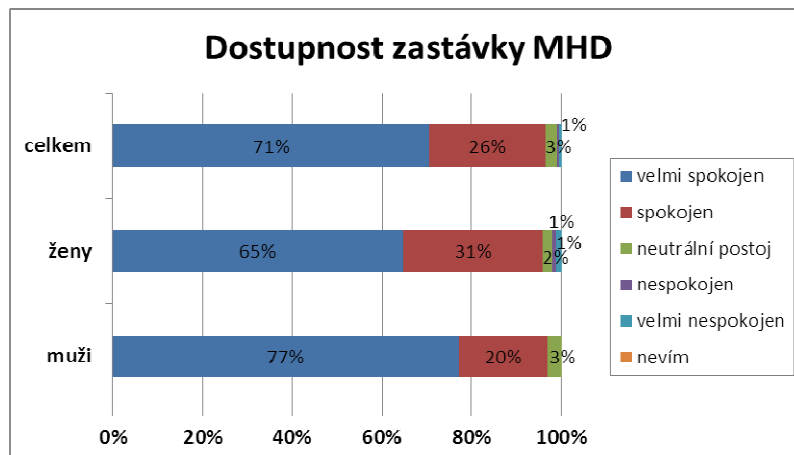

Graf 42. Hodnocení dostupnosti zeleně

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost nejbližší zastávky MHD?

Městská hromadná doprava je nejvyužívanější dopravní prostředek ve městě. Díky husté síti mohou cestující pohodlně cestovat po celé Olomouci. V zóně 71 Olomouc je na 200 tramvajových a autobusových zastávek (mhd-olomouc.cz [Online], 2012-3-18). Dostupnost k nejbližší zastávce získala největší procentuální zastoupení s hodnocením velmi spokojen. A to 65 % za ženy a 77 % za muže (graf 43.).

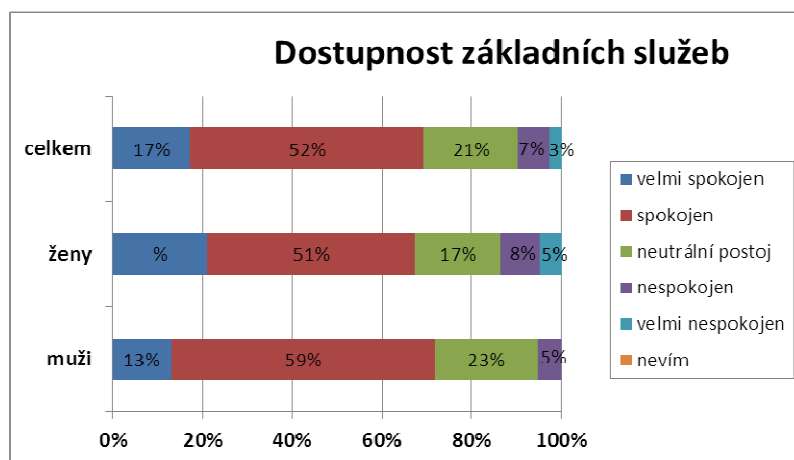

Graf 43. Hodnocení dostupnosti nejbližší zastávky MHD

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak hodnotíte dostupnost základních služeb (pošta, banka..)?

Podle výsledků a převažujícího kladného hodnocení je zřejmé, že pro obyvatele je jednoduché dostat se na místo využití základních služeb (graf 44.).

Graf 44. Hodnocení dostupnosti základních služeb (banka, pošta...)

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

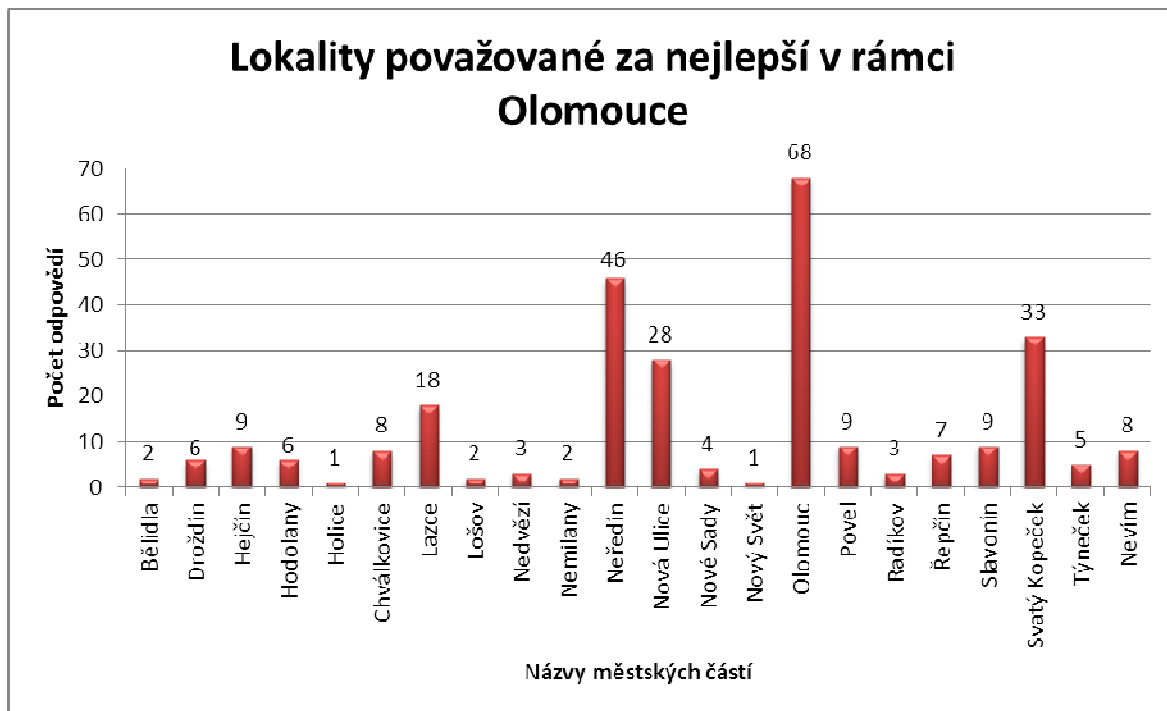
5.4.5 Percepce kvality života a analýza jednotlivých lokalit z hlediska kvality života (životních podmínek)

Již byla zjištěna spokojenost a význam daných složek ovlivňujících kvalitu života jedince. Byly také zanalyzovány výsledky hodnocení dostupnosti jednotlivých složek kvality života v místě bydliště. Další část hlavní kapitoly s názvem vyhodnocení dotazníkového průzkumu

mu, byla zaměřena na výsledky spokojenosti s bydlištěm a jeho nejbližším okolím, definovaným vzdáleností maximálně 15 min. chůze od domu. Doposud byla spokojenost zjišťována za jednotlivé složky kvality života. Důležitý je však i celkový pohled na vnímání kvality života ve městě, (uvažujeme-li jednotlivé složky jako celek), který bude také vyhodnocen v této části. Nejdříve bylo provedeno vyhodnocení lokalit, které jsou obyvateli považovány z hlediska životních podmínek za nejlepší a nejhorší v rámci Olomouce.

Otázka: Uved'te lokality, které považujete z hlediska kvality respektive životních podmínek za nejlepší v rámci Olomouce.

Za nejlepší lokalitu v rámci Olomouce z hlediska dostupnosti a kvality všech složek života, byla považována lokalita Olomouc – město. Ze všech dotazníků se právě tato lokalita objevila nejčastěji a to konkrétně 68x z celkových 278. Zmiňována byla oblast kolem Smetanových sadů, Vídeňská ulice, Kolárovo náměstí nebo náměstí Hrdinů. Na druhém místě se s počty odpovědí 46 z 278 odpovědí umístil Neředín. Tato městská část Olomouce se nachází 2 km západně od centra města na východním svahu Tabulového vrchu. Dlouhodobě se řadí mezi nejžádanější místa pro bydlení. Svou oblibu si tato městská část získala nejen velmi dobrou dostupností, ale také nedalekým obchodním centrem. Cena pozemků je zde však velmi vysoká. Oblíbenou částí jsou například rodinné domky v Západní ulici a ulici Letců. Třetí lokalita, považována za nejlepší z hlediska kvality života je Svatý Kopeček. Katastrální území městské části leží severovýchodně od statutárního města Olomouc. Do centra to mají místní obyvatelé 8 km. Jde o klidnou lokalitu v příjemném prostředí. Kromě běžných služeb, které jsou zde k dispozici, se zde každoročně konají poutě, neboť jde o významné poutní místo na Moravě. V lokalitě se nachází také zoologická zahrada. Čtvrtou příčku obsadila Nová Ulice, největší městská část nacházející se na západní části Olomouce. Konkrétně byla uvedena oblast kolem vily Antonína a Ludmily Hofmanových na Resslově ulici nebo ulice Kašparova (graf 45).

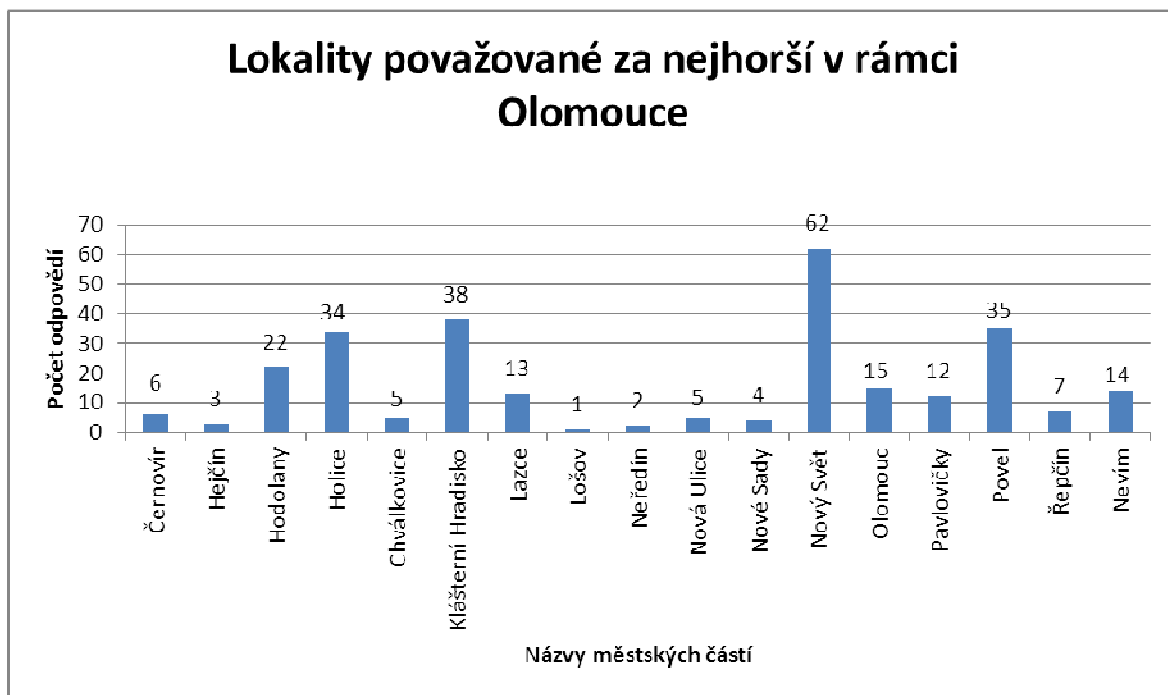

Graf 45. Výsledky lokalit považovaných z hlediska kvality života za nejlepší v rámci města

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Podle oslovených respondentů je nejhorší lokalitou z hlediska životních podmínek městská část Nový Svět, ležící na jihu města. Objevila se v dotaznících 62x z celkového počtu 278 dotazovaných. Konkrétně byla často zmíněna zanedbaná ulice Přichystalova a to nejen z tohoto důvodu, ale také díky vyšší koncentraci romských obyvatel, kteří sem byli vystěhováni do tzv. holobytů. Ze stejného důvodu se umístilo i Klášterní Hradisko. Klášterní Hradisko leží v severní části města, na levém toku řeky Moravy, při jejím vstupu do Olomouce. Lokalita Černá cesta patří mezi sídliště, kam jsou také umísťovány romské rodiny. Na třetím místě je za nejhorší považován Povel, městská část nacházející se asi 1 km jižně od centra města. Za nevyhovující jsou považována zejména panelová sídliště, která zde nahradila původní obec s přízemními domky. Věžové domy si navzájem brání ve výhledu, některé chodníky jsou stavebně nedořešeny a nenavazují. Původní dochované rodinné domy byly zničeny povodní, přesto se však v záplavovém území začali stavět nové, navzdory negativní popovodňové situaci. Dochází tím k zahuštění výstavby a snižování kvality bydlení pro nové a stávající obyvatele. Převážně se jedná o lokality, kde dochází ke koncentraci sociálně slabých obyvatel, jež jsou právě z velké části zastoupeny romskou populací. Tyto lokality představují ideální místa k zárodku vandalizmu, kriminality a vzniku ghett.

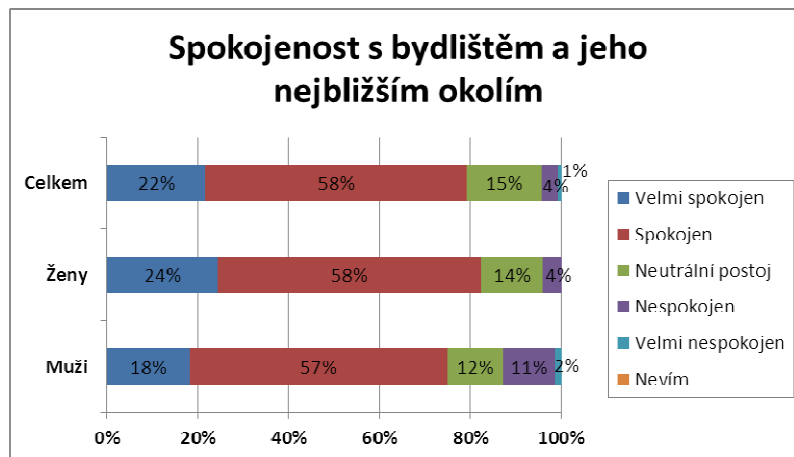
Další nepříznivé místa k životu vidí lidé zejména v oblasti průmyslových zón Holice a Hodolany – ulice Tovární a další. Kvůli hustotě obyvatel, hluku a ztrátě soukromí na zahradách rodinných domů, díky těsné blízkosti vysokých sídlišť, se lokalita Lazce, ležící na severu města, objevila jako odpověď na nejhorší lokalitu v rámci Olomouce 13x (graf 46).

Graf 46. Výsledky lokalit považovaných z hlediska kvality života za nejhorší v rámci města
zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak jste spokojen/a s vaším bydlištěm a jeho okolím?

I když se může zdát, že každá lokalita skýtá nějaká negativa (v oblasti služeb, dostupnosti, bytové výstavby, soukromí nebo nedostatku zeleně) ubírající na spokojenosti s kvalitou života, jsou i přesto místní obyvatelé převážně spokojeni (graf 47). Dle mého názoru však není podstatné, zda jde o luxusní dům s moderním vybavením nebo starší menší byt v paneláku, důležité je hlavně mít kam složit hlavu. Mít místo, kde mohu spolu s nejbližšími po boku sdílet příjemnou a spokojenou atmosféru, nehledě na jeho tvar, velikost či okolí.

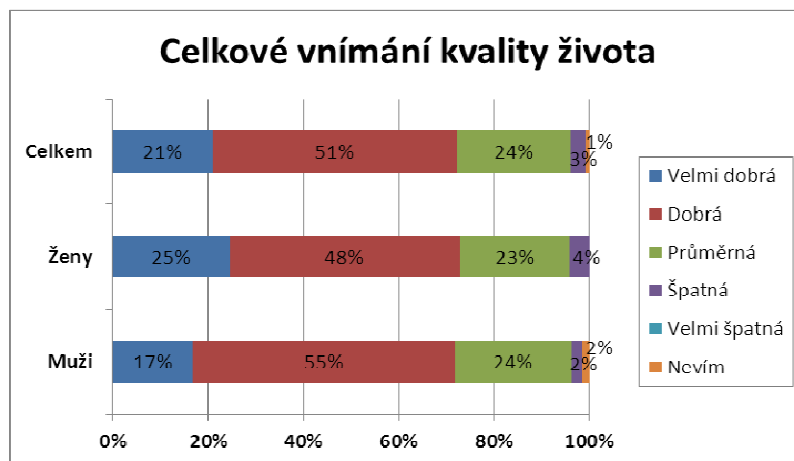

Graf 47. Výsledky spokojenosti s bydlištěm a jeho nejbližším okolím

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Otázka: Jak celkově vnímáte kvalitu života ve městě?

Převážně dobře fungující složky ovlivňující kvalitu života ve městě a taktéž převažující spokojenost respondentů s jednotlivými složkami, dostupností a místem svého bydliště, dokazuje i následující graf. Pozitivní je, že žádný z 278 respondentů nevnímá život v Olomouci jako velmi špatný a jen podle 3 % je kvalita života ve městě špatná. Navzdory všem vyřknutým stížnostem nebo negativním pohledům na konkrétní příklady z ulic města, lze celkově zhodnotit život obyvatel ve města za pozitivní a jejich celkové vnímání kvality za dobré až velmi dobré (graf 48.).

Graf 48. Výsledky celkového vnímání kvality života ve městě

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

O tom, že úroveň města stoupá, svědčí také výsledky prestižní edice turistických průvodců Lonely Planet, uveřejňující seznam skrytých pokladů Evropy. Jednalo se o 10 nejkrásnějších míst v Evropě a Olomouc obsadil 7. místo jako jediné město z České republiky, které se do tohoto výběru dostalo (lonelyplanet.com [Online], 2012-3-19). Toto získané ohodnocení může být pozitivním krokem pro budoucí rozvoj města.

5.4.6 Hodnocení významu jednotlivých složek kvality života a dopravní dostupnosti

V kapitole dotazník (viz výše) bylo uvedeno, že otázka číslo tři a pět, se skládají ze dvou částí. Doposud byla rozebrána jejich první část. Druhá část se týkala hodnocení významu jednotlivých složek z hlediska kvality života dotazovaného. Z odpovědí byla vytvořena tabulka s hodnotami vyjádřenými v procentech. Hodnocení významu probíhalo také za pomoci číselné stupnice. Jednotlivé známky se odlišovaly slovním vyjádřením. Nešlo již o spokojenost se složkami, ale o jejich důležitost pro samotné občany. V rámci zefektivnění vyhodnocení byla číselná známka 1 (velmi důležité) a 2 (důležité) sloučeny do jedné kategorie obecně nazvané - důležité. Totéž bylo provedeno s číselnou známkou 4 (nedůležité) a 5 (vůbec to pro mě nemá význam). Byly sloučeny do kategorie – nedůležité. Sloučeny byly i odpovědi v rámci těchto kategorií a následně vypočítána hodnota v procentech. Ostatní bylo ponecháno v původním znění. Tedy 3 – ani důležité ani nedůležité a 0 – nevím a opět byl proveden výpočet. V této části práce budou uvedeny obě tabulky s výsledky.

Tab. 2. Význam jednotlivých položek kvality života pro samotné občany z hlediska jejich dostupnosti

Složky kvality života (dostupnost)	Důležité	Neutrální postoj	Nedůležité	Nevím
Nejbližší obchod s potravinami	93%	5%	2%	0%
Zaměstnání	83%	10%	4%	3%
Centra města	83%	16%	1%	0%
Mateřské,základní školy	52%	23%	10%	15%
Ostatní vzdělávací zařízení	46%	32%	9%	13%
Přátelé, známý	77%	16%	4%	3%
Zábavné podniky, hospody, restaurace	67%	23%	8%	2%
Zdravotnické zařízení, lékař	75%	19%	6%	0%
Veřejný park,les a jiné otevřené plochy	79%	14%	5%	2%
Nejbližší zastávka MHD	86%	11%	4%	0%
Základní služby (pošta, banka..)	72%	18%	10%	0%

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Tab. 3. Význam jednotlivých položek kvality života pro samotné občany

Složka kvality života	Důležité	Neutrální postoj	Nedůležité	Nevím
Možnosti nakupování	72%	22%	6%	0%
Možnosti sportování	68%	20%	11%	1%
Možnosti kulturního vyžití	65%	30%	5%	0%
zdravotní péče	67%	23%	7%	3%
Úroveň výchovy a vzdělání	78%	17%	4%	1%
Nabídky pracovních příležitostí	67%	18%	12%	3%
Kvalita stromů a ostatní zeleně	57%	29%	10%	4%
Čistota ulic a veřejného prostranství	63%	25%	12%	0%
Množství hluku, hlučnost prostředí	58%	25%	16%	1%
Kvalita (čistota) ovzduší	62%	28%	10%	0%
Množství dopravy v ulicích	57%	24%	18%	1%
Práce a činnost místní samosprávy	46%	30%	14%	10%
Velikost vlivu na dění v obci	23%	34%	22%	21%
Možnosti parkování	56%	25%	13%	6%
Služby MHD	77%	15%	6%	2%
Bezpečnost osobního majetku	79%	12%	6%	3%
Osobní bezpečnost	70%	20%	8%	2%
Úroveň vandalismu	63%	19%	15%	3%
Sousedí, sousedské vztahy	72%	20%	5%	3%
Celkový vzhled místní lokality	76%	18%	5%	1%
Celková úroveň domu/bytu	88%	9%	2%	1%
Soukromí, které dům/byt poskytuje	87%	9%	3%	1%
Pohled z okna obývacího pokoje	63%	23%	13%	1%
Finanční náklady na bydlení	73%	17%	9%	1%

zdroj: Dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Z tabulek vidíme, že každá z uvedených položek má pro občany převážně velký význam. Je pro ně důležité a záleží jim na tom, aby jednotlivé složky dobře fungovaly, byly dostupné a napomáhaly tak ke spokojenému životu ve městě.

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá výzkumem vnímání spokojenosti s kvalitou života obyvatel ve zvoleném území České republiky. Oblast, kde proběhl výzkum, leží v srdci Moravy. Jedná se o město Olomouc.

V úvodu práce je nastíněna daná problematika, jsou zde popsány cíle a zvolená metodika užitá během zpracování tohoto tématu. Následující teoretická část je věnována historickému vývoji koncepce kvality života a její definici. Součástí je i přehled možností měření kvality života. V závěrečné části teorie byl rozebrán pohled na samotný pojem spokojenost, konkrétně spokojenost s kvalitou života jedince.

Samostatná kapitola je věnována vymezení zájmového území. Byla zde popsána fyzicko-geografická a socioekonomická stránka města Olomouce.

Hlavní cíl práce je součástí kapitoly výzkumná část. Nejdříve bylo nutné ujasnit si cíle a metodiku šetření a poté bylo možné započít s vyhodnocením samotného výzkumu, který byl z důvodu přehlednosti rozdělen do několika částí. Pro lepší orientaci byly nejdříve vyhodnoceny poslední dvě otázky dotazníku. Tyto otázky byly otevřeny názorům oslovených a jejich výsledky byly podle podobnosti odpovědí roztrženy do jednotlivých kategorií. Tyto kategorie byly následně probírány spolu s hodnocením spokojenosti s jednotlivými složkami kvality života. Součástí bylo také hodnocení dostupnosti jednotlivých složek a výsledky celkové spokojenosti s bydlištěm a životem ve městě. Na závěr byly uvedeny výsledky týkající se hodnocení významu jednotlivých složek. Jednalo se tedy o celkovou analýzu vymezeného území z hlediska kvality života.

Ačkoliv byl průzkum proveden na menším vzorku obyvatel z různých městských částí, různého pohlaví, věku a vzdělání, se většina poměrně shodla na věcech dobře a špatně fungujících v rámci města.

Spokojenost a blahobyt občanů jsou důležitou součástí strategického rozvoje města. To znamená zajištění takových životních podmínek, které zahrnují cenově přijatelné bydlení, dostupnost základních služeb, možnost pracovního uplatnění, možnost odpočinku i aktivního vyžití, kvalitní životní prostředí, bezpečnost a spoluúčast na místním rozhodování a plánování. Názory občanů získaných během šetření a jejich následné vyhodnocení, před-

stavují měřítko jejich celkové spokojenosti s kvalitou života ve městě. Výsledky dotazníkového průzkumu prokázali, že až na drobné výjimky, je město schopno zajistit občanům v řadě faktorů podmínky plnohodnotného života a jeho obyvatelé jsou převážně spokojeni. Olomouc je neustále se rozvíjejícím se městem. Modernizace, obnovy a opravy jsou na denním pořádku místního vedení. I přesto si stále zachovává svůj historický ráz a neztrácí krásu, kvůli které se sem lidé budou vždycky rádi vracet a ti kteří zde již žijí, mohou být na co pyšní.

Na závěr nutno podotknout, že kvalitní život nespočívá jen ve spokojenosti s doposud zmiňovanými hmotnými statky a službami. Ze všeho nejdůležitější je zdraví. Pokud se těšíme dobrému zdraví, pak lze věci jako rozbitý a neodklizený chodník nebo nedostatek parkovacích míst, daleko lépe zvládnout a překonat. O to však musí pečovat každý sám, s tím ani sám primátor města nic nezmůže.

SUMMARY

The theme of this thesis is satisfaction with quality of life of the city of Olomouc. The city of Olomouc lies in the valley of the Morava river. Elevated geographical features in the west and, mainly, in the east from the boundary of lowland surrounding the city.

The introduction is an outline of situation of quality of life in general. It further describes the objectives and the chosen methodology used during the processing of this topic.

The following theoretical part is devoted to the historical development of the concept of quality of life and its definition. It also includes an overview of the possibility of measuring the quality of life or the definition of satisfaction.

The work include also the description of the area. There were described physical-geographical and socio-economic aspects of the city of Olomouc.

The term quality of life is used to evaluate the general well-being of individuals and societies. That was the main reason of this work - Analysis of survey perceptions of satisfaction with the quality of life in Olomouc. For this purpose, a survey was conducted by questionnaire. All data were processed and evaluated in the form of graphs or tables.

Satisfaction and well-being of citizens is an important part of the strategic development of the city. The opinions of randomly selected residents and the following description of these views represent the level of satisfaction with the quality of life in the city. Except for minor deficiencies, survey results showed that the city is doing his post good.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- DVOŘÁKOVÁ, Z.; DUŠKOVÁ, L.; SVOBODOVÁ, L.: *Svět práce a kvalita života*. Praha: Výzkumný ústav bezpečnosti a práce, 2006. 115 s.
- DRAGOMIRECKÁ, E.; PRAJSOVÁ, J.: *Příručka pro uživatele české verze dotazníku Světové zdravotnické organizace, pro měření kvality života ve vyšším věku*. Praha: PROTISK s.r.o., 2009. 72 s.
- NOVÁK, J.; POMALIŠOVÁ, M; TŘEBICKÝ, V.: *Hodnocení kvality života ve městě se zapojením veřejnosti*. Praha: Aladin Agency, 2010. 81 s.
- VAĎUROVÁ, H.: *Sociální aspekty kvality života v onkologii*. Brno: MSD, spol. s.r.o., 2006. 148 s.
- GAUTIER, D.; FIGUEROA, R.; PATINO, L: *Quality of life in Regina: A pilot study*. Kanada: Canada, 2005. 32
- ANDRÁŠKO, I.: *Percepcia činností samosprávy a vybraných aspektov kvality života (na príklade výskumu medzi obyvateľmi Považskej Bystrice)*. Bratislava: Geografický ústav SAV, 2004. 51 s.
- ANDRÁŠKO, I.: *Sociálno-demografická dimenzia kvality života v Bratislave (vo svetle multivariačnej analýzy)*. Bratislava: Folia geographica, 2006. 8 s.
- PACIONE, M.: *Urban environmental quality and human wellbeing – a social geographical perspective*. Skotsko: Landscape and urban planning, 2003. 30 s.
- KOVÁČ, D.: *Kultivace integrované osobnosti*. Psychologie dnes, 2004. 34 s.

- IRA, V.: *Územná diferenciácia vybavenosti bytov v SR jako jednej z dimenzií kvality života*). Brno: Geografický ústav SAV, 2003. 20 - 26 s.
- MAREK, J.; PŮČEK, J.: *Měření spokojenosti v organizacích veřejné správy*. Vsetín: Ministerstvo Vnitra, 2005. 104 s.
- DEMEK, J.; MACKOVIČ, P.: *Zeměpisný lexikon ČR: Hory a Nížiny*. Brno: AOPK ČR, 2006. 582 s.
- ŠAFÁŘ, J. a kol.: *Chráněná území ČR, svazek VI.* Praha: EkoCenrum Brno, 2003. 456 s.
- FŇUKAL, M.; PTÁČEK, P.; SCZYRBA, Z.: *Časopis urbanismus a územní rozvoj č. 2 -Proměny prostorové struktury města Olomouce, s důrazem na rezidenční funkce*. Olomouc, 2007. 19 - 26 s.
- KŘIVOHLAVÝ, J.: *Kvalita života: sborník příspěvku z konference, konané dne 25.10.2004 v Třeboni*. Kostelec nad Černými lesy: Institut zdravotní politiky a ekonomiky., 2004. 120 s.
- NOVÁČEK, P.; MEDERLY, P.; TOPERCER, J.: *Indikátory kvality života a udržitelného rozvoje: kvantitativní vícerozměrný a variantní přístup*. Praha: UK FSV CESES, 2004. 117 s.
- IZAKOVIČOVÁ, Z.: *Diskusia ku koncepciám trvalo udržateľného rozvoja*. Bratislava: SNK SCOPE., 1996. 2-26 s.
- LALUHA, I.; STANEK, S.; OČKOVÁ, S.: *Kvalita života, sociálno nerovnosti a diferenciácia obyvateľstva*. Bratislava: Sociológia, 2005. 119-142 s.

- OUŘEDNÍČEK, M.: *Sociální geografie pražského městského regionu*. Praha: UK., 2006. 159 s.
- ČERMÁK, D.; KOSTELECKÝ, T.: *Metropolitan Areas in the Czech Republic – Definitions, Basic characteristic, Patterns of Suburbanisation and Their Impact on Political Behavior*. Praha: Sociologický ústav AV, 2004. 57 s.
- MICHÁLEK, A.; PODOLAK, P; IRA, V.: *Kvalita života a jej regionálna diferenciacia v Slovenskej republike*. Životné prostredie, 2005. 291-294 s.
- HNILICOVÁ, H.: *Kvalita života a její význam pro medicínu a zdravotnictví*. Praha: Triton, 2005. 629 s.
- VAĎUROVÁ, H.; MÚHLPACHR, P.: *Kvalita života. Teoretická a metodologická východiska*. Brno: MU, 2005. 145 s.

INTERNETOVÉ ZDROJE

- *Index lidského rozvoje* [online]. [cit. 2012-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://www.hraozemi.cz/index-lidskeho-rozvoje-%28hdi%29.html>>.
- *Hodnocení kvality života* [online]. [cit. 2012-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://ekonomika.eurozpravy.cz/svet/37168-cesko-skoncilo-v-hodnoceni-kvality-zivota-na-27-miste/>>
- *A world of development experience* [online]. [cit. 2012-02-11]. Dostupné z WWW: <http://www.beta.undp.org/content/undp/en/home/operations/about_us.html >.
- *Quality of live* [online]. [cit. 2012-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://internationalliving.com/2010/12/quality-of-life-2011/>>.
- KŘIVOHLAVÝ, J.: *Psychologická pojetí a způsoby zjišťování kvality života* [online]. [cit. 2012-02-15]. Dostupné z WWW: <http://www.volny.cz/j.krivohlavy/clanky/c_kvality.html>.
- *Maslowova pyramida* [online]. [cit. 2012-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://internationalliving.com/2010/12/quality-of-life-2011/>>.
- *Český statistický úřad – Počet obyvatel v obcích Olomouckého kraje k 1.1.2011* [online]. [cit. 2012-02-12]. Dostupné z WWW: <http://notes2.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/pocet_obyvatel_v_obcich_olomouckeho_kraje_k_1_1_2011>.

- *Statutární město Olomouc* [online]. [cit. 2012-02-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.olomouc.eu/o-meste>>.
- *Moje město* [online]. [cit. 2012-02-18]. Dostupné z WWW: <<http://mojemesto.sedmicka.cz/olomouc-500496.html>>.
- *Česká centra rozvoje 2010* [online]. [cit. 2012-02-18]. Dostupné z WWW: <http://www.centrarozvoje.cz/dokument/kompletni_vysledky_projektu_CCoC_2010.pdf>.
- *Kvalita života ve městech* [online]. [cit. 2012-02-18]. Dostupné z WWW: <http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/kvalita-zivota-v-meste-olomouc-na-miste20100916.html>.
- *Sčítání lidu, domů a bytů 2011-předběžné výsledky* [online]. [cit. 2012-03-15]. Dostupné z WWW: <<http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=vse-o-uzemi>>.
- *Podnikatelské město* [online]. [cit. 2012-03-17]. Dostupné z WWW: <http://www.olomouc.eu/portal/podnikatel/podnikatelske-prostredi/profil-mesta_%28cesky%29?article_id=8822>.
- *Bezbariérová Olomouc oceněna v Bruselu* [online]. [cit. 2012-03-16]. Dostupné z WWW: <<http://www.top09.cz/regiony/olomoucky-kraj/medialni-vystupy/bezbarierova-olomouc-ocenena-v-bruselu-8173.html>>.

- *Hluk z dopravy* [online]. [cit. 2010-03-16]. Dostupné z WWW: <http://olomoucky.denik.cz/zpravy_region/hluk-z-dopravy-olomouc-je-druha-nejhorsis20080305.html>.
- *Přehled zastávek v zóně 71 IDSOKdpadové hospodářství* [online]. [cit. 2010-03-12]. Dostupné z WWW: <<http://www.mesto-uh.cz/cms/obecne/vseobecne>>.
- *10 hidden gems of Europe* [online]. [cit. 2010-03-19]. Dostupné z WWW: <<http://www.lonelyplanet.com/poland/travel-tips-and-articles/77032>>.
- POTŮČEK, M.: *Průvodce krajinou priorit pro Českou republiku* [online]. [cit. 2012-02-10]. Dostupné z WWW: <<http://martinpotucek.cz/download/books/pruvodce.pdf>>.

DALŠÍ ZDROJE

Odbor školství Olomouc – informace zaslané e-mailem

Oddělení hospodářského rozvoje Olomouc – informace zaslané e-mailem

Informační centrum Olomouc – informace zaslané e-mailem

SEZNAM PŘÍLOH

1. Vzor dotazníku použitého pro výzkumnou část diplomové práce